

Ji bo Azadiya Netewa Kurd û Serbixwebûna Kurdistanê
Kürdistan'ın Bağımsızlığı ve Kürt Ulusunun Özgürlüğü İçin

WEŞANÊ
NAWENDÎ YA
PARTÎYA
RÎZGARÎYA
KURDISTAN

rîzgari

Bijî Têkosîna Rizgariya Netewî û Cîvakiya Kurdistan
Yaşasın Kürdistan'ın Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi

KÜRDİSTAN
KURTULUŞ
PARTİSİ
MERKEZ
YAYIN ORGANI

GOŞTÊ TÊKOSÎNÊ V. HEJMAR

20

TÎRMEH / TEMMUZ 1989

Hejmar / Sayî: 20

rızgari

PARTIYA RIZGARIYA KURDISTAN
KURDISTAN KURTULUŞ PARTISI

(rızgari)

WEŞANÊ NAWENDÎ YA/
MERKEZ YAYIN ORGANI

Tirmeh-Temmuz 1989
Hejmar-Sayı:20

Navnîşana Pêwendîyên Navnetewî/
Uluslararası İlişki Adresi:

Postlagerkarte Nr: 114614 C Berlin 62
BRD

BU SAYIDA/DİVÎ HEJMARIDA:

- *Başyazı: SİYASAL MÜCADELEYİ TEHDİT EDEN BAZI OLGULAR VE YOLDAŞÇA GÜVEN ÜZERİNE. (sh:7-19)
- *KASIM-LO'NUN ÖLÜMÜ ÜZERİNE (Kısa Biyografisi, siyasi görüşleri, mesaj-bildiri - cenazetöreninden izlenimler). (sh:21-41)
- *siyasi yorum A.KASIM-LO'nun ÖLÜMÜ ÜZERİNE. (sh:42-48)
- *KADRO VE BİRLİK N.BORA. (sh:49-52)
- *ÇAĞRI (sh:53-54)
- *LOZAN "BARİŞ" ANTLAŞMASI. Z.BARAN. (sh:55-65)
- *AÇIK MEKTUP (sh:67-72)
- *siyasi rapor TÜRKİYE'DEKİ SİYASİ CEZAEVLERİ DİRENİŞLERİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ III (sh:73-79)
- *ESKİŞEHİR CEZAEVİ'NDE YİNE DİRENİŞ! (sh:83-86)
- *YALNIZ DEĞİLSİN. Şiir. (sh:87-88)

*İSMAIL BEŞİKÇİ "BERAAT" ETTİ. (sh:89-90)

*uluslararası af örgütü toplantısında yapılan konuşma (sh:91-96)

*BASINA VE KAMUOYUNA. basın açıklaması. (sh:97-100)

*NAMEYA Jİ GIRTIXANE (sh:101-104)

*HAMBURG HALEPÇE TOPLANTISI (sh:105-118)

EK/parti programı 27-44.sahifeler.-Türkçe metin bitti-

•başyazı•

SIYASAL MÜCADELEYİ
TEHDİT EDEN
BAZI OLGULAR
VE
YOLDAŞÇA GÜVEN
ÜZERİNE.

Kısaca belirlersek,emperyalistler,kapitalist rasyonelleri ve kendi kurallarını acımasız ve katı biçimde işletmektedir."Herşey sermayenin selameti için"dir.Milyonlarca insanın yoksulluk ve sefaleti üzerinde,"demokrasi" ve "özgürlük" bezirganlığını da elden bırakmamaktadırlar.Kendileri ve çıkarlarını güvence altında bulundurmak için,en üst düzeyde ÖRGÜTLENMİŞLERDİR..Mali,askeri ,siyasal, ekonomik, sosyal vb..tüm yapılarını bu örgütlenme içinde merkezi bir otorite ile yönetip yönlendirmektedirler.Topluma egemenlikleri de teknolojik araç ve gereçleri en son haddine kadar kullanarak,bu örgütlülüklerinden geçmektedir.Böylece,dünyayı paylaşan ve kan- reyan içinde bırakan burjuvazi,şimdilik yoksulluk ve sömürünün rehabetini ve biraz palazlanan yapısını büyük bir iştahla beklemektedir.Yeni yeni sömürü alanları bulmanın "demokratlığı-nı" yaşamaktadır.Amaç,burjuvazinin rahatıdır,diğer sınıf ve katmanların,sömürge ulusların belli bir "DENGİ" içinde tutulabilmeleri

yolunda toplumsal olarak önemli sübap'lar da takmıştır.."İnsan Hakları","demokrasi"," zg rl k","parlamentarizm" vb...Yapısını korumak,ömrünü daha da uzatmak için emperyalist rasyonelleri dayatmış,"kom n st"lerin ellerinden de bütün bu mevzileri kapmıştır."DETANT" politikası yürürlüktedir.

Bu örgütlülük ve acımasız kurallar ile sağladığı OTORİTE'ye rağmen,psikolojik savaş yöntemlerini,karşı-mücadele olarak,sosyalist ve ulusal kurtuluş mücadeleleri içine salmaktan vazgeçmeyen burjuvazi,iflah olmaz bir anti-kom n st'tir.Bu silahını her yolla çalıştırmaktadır.Saflarda bozgun ve talan yaratmanın bütün yolunu kullanmakta,anti-örgüt,otorite tanımaz,liberal davranış olgularını tedavisi zor mikrop gibi serpmektedir.Kendisi en üst  z yde örgütlü ve otoriter olduğu halde,(hangi kılıfla  rterse  rts n) anti-sosyalist ve anti-örgüt mücadele yöntemlerini,ajanları ile harekete geçirip aktif bir propaganda ile kural tanımazlığı ve otorite reddini yaygınlaştırmaktadır.Ve başarılıdır da."Sağolsunlar" "bizim kom n stlerimiz de" ellerinden geleni geri bırakmamaktadırlar.

Mücadele içindeki zayıf kişilikleri parçalayan ve değerler sistemini alt-üst eden;böylece,korku,kuşku ve panik yaratarak,"kendi başının çaresine bakma" "yanlış kendinden sorumlu olma" niteliğini egemen kılmaktadır.İnsan yapısının bu bozulma süreci,otorite tanımaz ve yalnızca "BEN" olduğu zaman otoriteye rıza gösteren ANARŞİST BİR RUHSAL YAPI OLUŞTURMAKTADIR.Böylece,YOL

DAŞÇA GÜVEN DE dahil,bütün bir geçmiş ve mücadele süreci burjuvazi tarafından bilinçli olarak SABOTE edilmekte,ağır bir PROVAKASYONA uğratılmaktadır.Birçok unsur LİKİDE vaziyette ortalıkta "serseri mayın" gibi dolaşmaya başlamaktadır.

Bu otorite tanımaz(!) görünen,anti-örgüt,anarşist unsurlara dikkat edecek olursanız;en öndedirler,hayatları boyunca mücadeleye "bir tek kişi"kazandıramamışlardır.."Yalnız ve cesur"durlar. En keskin sloganları savunurlar..Tahakkümcü ve horlayıcı bir yapıya sahiptirler.Kimseyi beğenmezler.Budalaca bir "gurur" sahibidirler. Çevrelerinde devamlı "sersemce gösteriş" yaparlar ve buna çok meraklıdırlar."Elleri açık"tır."Bonker"dirler..öyle geçinirler.Evde feodal,sokakta burjuvadırlar.Otobüste,tren ve uçakta yerlerini "kadınlara" vermekten "zevk" duyarlar..Bizim kadınlarımız "geri" ve "eski"dir..Başkalarının değerleri üzerinde "materyalist" kendi çocuklarını severken "babacan ve duygularla" yüklüdürler.."Erkek"-tirler.Her şeyi ve herkesi darboğazda ve zor altında vururlar..Kapalı duran bir "kumarbaz"dırlar.Çok zeki geçinirler,karşılarındakini hep "ahmak" sanırlar..Yalanı sistemli bir biçimde kullanmakta ustadırlar..Dedi-kodu'yu meslek edinmişlerdir.Karalama,çökertme yöntemlerini iyi bilirler.Geveze birer entellektüel'dirler.Hayat pahasına yaratılmış teorik ve ideolojik mevzileri bombardımana tutmakta mahirdirler.Bildiri cümlecikleri arasında zengin ve güçlü teorik üretimleri hovardaca harcamasını çok iyi bilirler..Hiçbirşey-

lerini paylaşmazlar, paylaşmamışlardır. "Misafirperver" gibi gözük-
mekte "ağa"dırlar, bir aşiret reisi'nin "asaleti" ile gönülleri ve gözleri
"tok"tur. Hareketin maddi olanaklarını harcamada "kabadayılıkla-
rına" diyecek yoktur. Her gün kaybedecek şeylerini çoğaltırlar..
Profesyonel olmaktan utanırlar, ama, kötü birer amatördürler...

Bu İNSAN TİPİ özel ve bilinçli olarak seçilir. Cezaevlerinde, po-
liste (sicili temiz iyi aile çocukları için bu düzey sözkonusu değil)
ve hayatın her alanında bu tür unsurlar bulunur ve burjuvazi bunla-
rın peşine düşer, bulur ve bunları anti-örgüt'le örgütler.. Saflarda
bozgun yaratmak ve yüce değerler sistemi mücadeleyi, küçük düşür-
mek için bunları ortalığa salar..

1.EVREDE

"Dost ve yoldaş" olunan ve senelerce uğruna dövüşülen yüce
değerlere ağır eleştiriler (karalam ve iftira) ile işe başlanır. "Ma-
sum"dur. Bu tekil düşme evresidir.. Burjuvazi beyinde ve bilinçte
telkinlerini yapar: "Bu işler böyle gitmez". Bu telkinlere inandırır.
KAÇMAK İÇİN EN GEÇERLİ YOL burada başlar.. "Dar ve zor o-
lan" mücadele yolları sıkmaya başlar. "Bir ömür bile yetmez"
denilen mücadele bir "darbe" ile hemencecik ortadan kaldırılır. "Te-
sadüf"ü olarak bir yapı içinde birkaç yıllık "yorgunluk" ve "kavga"
büyük bir pişmanlık haline gelir.. "Gençliği boşa gitmiş" olmanın
isterik çağrışımları, "daha güzel bir yaşam" özlemini perçinlemeye
başlar.

2.EVREDE:

Mücadeleden vazgeçmeyi kendine "yediremeyen", "utangaç" ve "gizlenen" bir yapı; "özel hayatının gizliliği" ile şartlandırılan, hiçbir şeyini kaybetmeye tahammül edemeden,"devam etme" alışkanlığı,ayrı ayrı ama,bir bütünlük içinde "birleştirilerek", hayatını kurma yolunda "zaman kazanma" eğilimini güçlendirir.Böylece, "karaya vurmuş balık" olmaktansa,biraz daha "olanaklardan" yararlanma yolunu seçer. Bu evrede kendisi gibi "tekilleşmiş" ve yalnızca "mükemmelliklerini" hikaye edenlerle saldırı ve eleştiride ortaklık kurar.Bu bütünleşme yalnızca,"sorumlu tayini" ve "kendini kurtarma" ilkelerindedir ve geçicidir aynı zamanda.Polis ve burjuvazı bütün araç ve gereçleriyle bu evrede çullanır, "bak adam nasıl rahat","sen ahmaksın -Haşa-" vb..ajitasyonları hızlandırır.Herşey özel ve gizlidir.Çekilme düzeyi "meşrulaştırılır".

3.EVREDE:

Pratik örneklerle "çelme" atar."Adamlar silahlı mücadele veriyor" gibi açıklamalarla mücadelenin en yumuşak yerinde bile tutunamazken,"kaba hatları" propaganda eder."Ondan değildir" ama, "O'na karşı da değildir".Kural tanımaz ve anti-örgüt anlayışın yaygınlaşması dönemidir artık.Daha çok insanı mücadeleden "çekip alma" yoludur bu.."Reklam" zirvededir."Örgütlü" olduğu zaman "ayrılmışlara" ve "kaçaklara" "verip veritirdikleri" hortlamaya

başlar.Piskopat ve şizofreni karışımı bir "dolap beygiri" olur çıkar. Aynı şeyleri tekerleme yapar.Teorik olarak kılıflandırabilmek için yoğun bir karalama ve saldırı ile propagandaya geçer.Birçok korkunun odaklaştığı yumak içinde cesaret göstererek ortaya çıkabilmenin "zorluğu" ile "gizlenir".Bilmeden ayrılan yapının ideolojik ve teorik yapısı,siyasalbelirlemeleri savunulur.Örgüte ve yöneticilerine "günah çocuğu" gibi bakılır.Onlar "yukarıdan inmiş" gibi görülür,gösterilir.Saldırı kişilere yöneltilir.Müzmin bir KARİYERİZM başlar.Çünkü,"yamalı bir bohça" içindedirler.Biraraya gelmiş olanların sayısı artmış ,kendisi için hesaplanan ve yatırımı (!) yapmış olan hayatın kurulması olayında,önde olmak,hesap vermemek gizlenmek gerekmektedir.Bu nedenlerle KARİYERİST BİR YAPI zorunlu hal alır.Mevki hırsı gözünü bürür...

4.EVREDE

Kendini ve yakınlarını koruma duygusu galabe çalmaya başlar. Bu yaşa kadar "kendisini beslemiş" olanlara şükran ve minnet duymaya yönelir."Büyüklerini" "perperişan" bıraktığı için ağır bir "sorumluluk" duyar.Omuzlarına kapitalist yaşam zorlukları "çöker". Bu yaşamı önemseyenlere yönelttiği eleştirilerden ötürü ve onları "küçük gördüğü" için "günah" çıkarır.Artık herşeyi "para" ile ve kapitalist mantık içinde yorumlamaya başlar."Kazanma" hırsı bilincine nakışlanmıştır.Tekilci ve "ben"ci yapı KARİYER edinememiş olmanın pişmanlığını perçinler... Geçmişe

yana yakıla sitem etmeye başlar.Artık NOSTALJİ ruhu hortlamıştır.Geçmişte yaşayıp geleceğe umutsuz bakma yapısal bir hal alır..

5.EVREDE:

İşin sonu görünmektedir,kapitalist kurallar (anarşist,otorite tanımaz bir yapı olsa da) kabullenilmiş ve burjuva rasyoneller temel alınmaya başlanmıştır.Fedakar ve yiğit (nevi şahsına münhasır değil) mücadelenin içine "KURT" düşürülmüştür..Doğru ve kişilikli bir yapı tasallut altına alınmıştır..TESLİM OLUNAN BİR YERE GELİNİŞTİR...

Mücadelede LİKİDE OLMUŞ,otorite tanımaz,anti-örgüt yapıları ile anarşizm'e giren bu unsurların tipik özelliklerini şöyle sıralamak mümkündür:

1-Müzmün birer KARİYERİST'tirler.Mevki hırsı gözlerini bürümüştür.Her verilecek mevki karşılığı kendini ve yoldaşlarını satabilir.

2-ANTİ-ÖRGÜT'türler.Hiçbir kural tanımazlar.Oysa,burjuvazinin dayattığı rasyonellere ve kapitalist kurallara "eşşek"gibi uyarlar.

3-Tipik birer ANARŞİST'tirler.Bu yapıları objektif ve diyalektiktir.

4-ORGAN DIŞI'dırlar.Eleştiri "özgürlüğü",karalama ve provakas-

yon bunlar üzerinde egemenlik kurmuştur.

5-Hiçbir KARARA uymazlar."Gösteriş olsun diye" bazı şeylerde "anlaşmış" görünürler.

6-Davranışlarında PROVAKASYON önemli bir araçtır.DEŞİFRASYONU meslek haline getirmişlerdir.

7-Beyinlerinde ve bilinçlerinde LİKİDE olmuşlardır.İflah olmaz burjuva mantık ile sorunlara ÇÖZÜM arayan "herşeyi bilir"ler haline gelmişlerdir.

8-Geçmiş,onların SERÜVEN sahneleridir.İstedikleri "OYUNU" çıkarıp sahnelerler."Anılar" ve "hatıralar"da yaşarlar.NOSTALJİK bir ruha sahiptirler.

9-Gelecekleri yoktur.UMUTSUZ VE ÇARESİZDİRLER.Şimdiye kadar neden ve niçin mücadele ettiklerini bilmezler.

10-ÖZEL HAYAT'ları gizlidir.Hep saklanırlar.Benzerleriyle bir araya geldiklerinde YAMALI BOHÇA gibi dururlar.

PEKİ NE YAPMALI

Bu hain ve döneke karşı, en önemli aracımız YOLDAŞÇA GÜVEN İLİŞKİLERİ'nin hareket ettirilmesidir.

YOLDAŞÇA GÜVEN, sosyalist siyasal mücadele ya da ulusal

kurtuluş mücadeleleri süreçlerinde "tesadüfen" ortaya çıkmış, çıkarılmış bir olgu gibi görülmemelidir. Mücadele içinde, örgütsel ve toplumsal deney ve tecrübelerin ortak bileşkeni olarak ortaya çıkmıştır. Zorunlu bir ihtiyacın bilimselleştirdiği EN YÜCE DEĞERLER sistemi ve toplamıdır. Her ne kadar bu yüce değerler yumağı bugün bir kör döğüşüne döndürülmek isteniyorsa da, bizim, her günden daha çok YOLDAŞÇA GÜVENE ihtiyacımız var. YOLDAŞÇA GÜVEN, ÇÜRÜYEN VE KOKUŞMAYA YÜZ TUTAN unsurlara karşı en önemli GÜVENCEDİR.

YOLDAŞÇA GÜVEN bir duygudur. Ama, bir serüven değildir. Toplumsal dönemelerin her evresinde edinilmiş en insanca davranış biçimlerinin SİMGESİ'dir. En ilkel insan ilişkilerinden yükselen doğru ve dürüst davranışlar ile, en modern insan ilişkilerinin vazgeçemeyeceği değerler bütünüdür. Söz gelimi; feodal toplumun kut-sadığı "saygın" kişiliğin, doğruluk, mertlik, yiğitlik vb.. gibi davranış ve duyguları, burjuva toplumda varolan dürüstlük, doğruluk vb.. gibi insani değerlerle birleştikleri noktalarda, sosyalist siyasal mücadelede süzgeçten geçirilerek yüce değerler kabul edilmiş, YOLDAŞÇA GÜVEN İLİŞKİLERİ olarak sentezleştirilmiştir.. Keyfi ya da havadan gelmemiştir. Değilmi ki, sosyalist toplum, kendinden önceki yapıların gerekli ve yararlı yanlarını, değerlerini taşımakta ve kullanmaktadır ve organize ederek, değiştirip topluma geri döndürmektedir...

...

Ülkeye,ulusa,sınıfa partiye ve mücadeleye inanç ve güven ile bağlılık,yoldaşlarına güven ve bağlılığın da ortak noktasını oluşturmaktadır.Bu ortak noktada oluşan,yapısal bir davranış biçimi olarak YOLDAŞÇA GÜVEN;sağlam,kararlı,güvenilir bir kişilik ve bilinç ile,atak,gözüpek,mert,dürüst davranışların dengeli bir yapısı olarak ortaya çıkmaktadır.Bu,sosyalist ya da başka anlatımı ile devrimci mantık ve bilincin en dürüst noktalarda kesiştiği bir SENTEZDİR.İhanet,karalama,suistimal,dedi-kodu vb... kötülüklerin karşısında koruyucu ve kollayıcı bir GÜVENCE,YOLDAŞÇA GÜVEN'dir..Bu yüce erdemler bütünü,burjuvazinin hain ve sinsi saldırı ve tasallutları altındadır.Bir kere, mantık ve bilinç olarak burjuvazinin tasallutu altına girildi mi, ne devrimci ONUR ve ne de KİŞİLİK kalır..Geleceğe umut ve güven bir kere yitirilmesin,yeniden bunları kazanmak çok güçtür.Artık burjuvazinin "seçme" insan tipi'nin beynine giren ve bilincinde yer eden "yaşama" arzusu kolayca rasyonelleştirilir!.. Şimdiye kadar "boşa vakit geçirilmişlik"ten tutunda,"hayalleri süsleyen" "güzel"liklerin içine gömülüp gidersiniz!..

Seçilmiş bu "yol"un rasyonelleştirilmesini de yapmak zorundasınız.Kapitalist rasyonellerin dayatıldığı noktada kabullenilmesi zorunlu hal almıştır artık..

...

Bugün YOLDAŞÇA GÜVEN mevzileri sallantıdadır..İdeolojik ve teorik yapılar burjuvazi tarafından bombardımana tutulmuştur.. Bu saldırı hattında burjuvazi,saflardan kaçan döneke ve hainleri de ele geçirmiştir.Mücadelemizde gedikler açabilmek için, bu kaçak ve dönekelele, bütün araç ve gereçlerini hareket ettirerek, eylemsel olarak provakasyonunu sürdürmektedir...

Bugün, likidatör,anarşist ve otorite tanımaz yapıya karşı öne sürerek savunduğumuz YOLDAŞÇA GÜVEN ilişkileri,örgütlenmemizde GÖNÜLLÜ BİRLİK olarak somutlaşmaktadır.Ancak,bu GÖNÜLLÜ BİRLİK'in de bir sınırı olduğunun bilincindeyiz. Kendini her konuda özgür hisseden insanların topluluğu örgüt değildir.Bugün,KUKM'nin bir bütün olarak sıkışıklığı, bu insanların özgürlüklerini SINIRSIZ gibi göstermektedir.Bu sınırsız davranışçılar da (her siyasal harekette), bunun farkındadırlar..Ve kendilerini çok rahat hissetmekteydiler.Kapitalist rasyonellerle, sosyalist ya da ulusçu mantığa karşı mücadele edebileceklerini sanıyorlarsa, aldanıyorlar!..

Şu hiç bir zaman unutulmamalıdır;kapitalist rasyoneller içindeki "özgürlükler", sosyalist ve UKM içindeki rasyonellere ve onun getireceği özgürlüklere dönüşecektir.Koşulları olduğu zaman,kaçmanın da bir BEDELİ olduğu görülecektir...

Saflarda bozgun yaratanların,dönem ve hainlerin,kaçkınların,her

boydan anarşist,likidatör,müzmin otorite tanımazların ipliği pazara çıkacaktır.Bu devran böyle kalmayacaktır."Gün ola harman ola".. Ancak,bunların önünde hiçbir zaman gerilemeyeceğiz.Ama,bunlara karşı tek tek durmanın da mümkün olmadığını biliyoruz.Tek aracımız örgütlü mücadeledir.Bunlar, burjuvazinin birer parçasıdırılar. Mücadele kapsamındadırlar.Nasıl olursa olsun demeden,genel, nesnel mücadele araçları ile üzerlerine gidilmelidir.Bugün genel mücadeleyi TEHDİT eden önemli olgulardan biri de bu yapıdır.Kurallarımızın egemen kılındığı ve otoritenin araç olarak işletildiği, bir demokratik yapı ile mücadele zorunludur.Biz,otoriteyi en namuslu kavganın içinden bulup çıkardık.Kimsenin "namuslu aile" yaşamının liberalliği ve yaşamı için FEDA EDEMEYİZ...

Bu anda hayatlarını zindanlarda tüketen yoldaşlarımızın anısı ve binlerce ölen insanımızın kanları pahasına buralara gelinmiştir.Zor olmuştur,kolayca da gidilemeyecektir..

Tek tek "namuslu" ve "dürüst" durmanın bu aşamada şansı yoktur.İradelerimizi birleştirerek,bu amansız saldırı ve Veba karşısında ancak durabiliriz.

YOLDAŞÇA GÜVEN İLİŞKİLERİNİ egemen kılmak zorundayız. Provakatör ve mücadelede likide olmuş , kişilikleri parçalanmış unsurlara karşı; Korkusuz,hiçbir telaşa kapılmadan (ve hatta doğal karşılıyarak),örgüt silahını caydırıcı bir araç olarak çalıştırmalı-

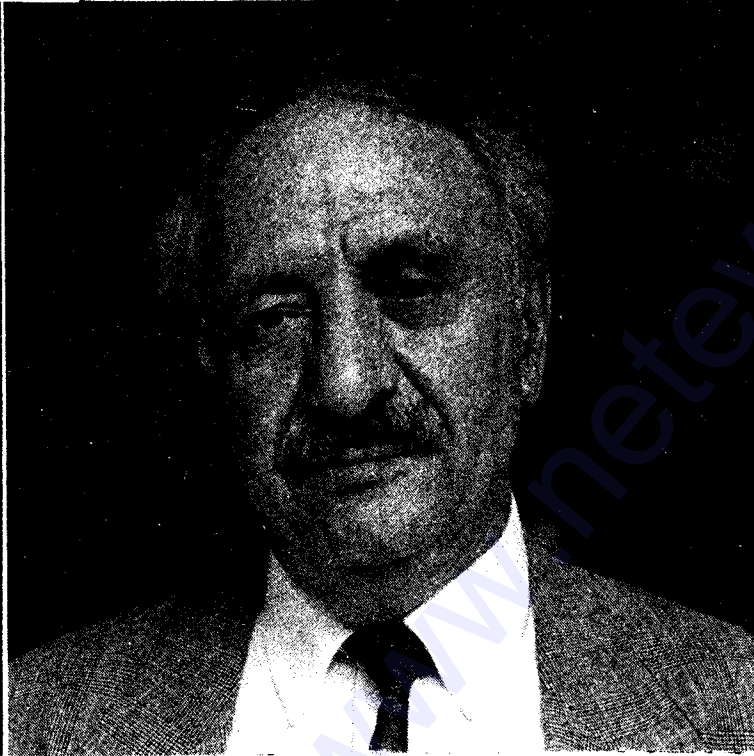
yız.Mutlaka kaçınılıklarının ve burjuvaziye TESLİM OLMALARI'nın bedelini ödettirmeliyiz.

Daha sıkı ve güvenli bir yapı ile el ele vermenin zamanıdır.Onlar istedikleri yere gitmekte özgürdürler..

"ELVERİR Kİ COŞKU HAYLAZ ÇOCUKLARINI BOĞAZLAMA-SIN"...

Mücadeleye devam edeceğiz.Umudumuz büyük ve güvenimiz tamdır.

KASIM-LO'NUN ÖLÜMÜ ÜZERİNE

İ-KDP GENEL SEKRETERİ

ABDURRAHMAN

KASIM-LO

VIYANA'DA KATLEDİLDİ

KISA BİYOGRAFİSİ

ABDURRAHMAN KAŞIM-LO, Mehabad Kürt Cumhuriyeti'nin İran'da yıkılmasından (1947) sonra, Doğu Kürdistan'daki mücadeleyi yönetti. 1930 yılında doğan Kasım-lo öldürüldüğü zaman 59 yaşındaydı..Çok genç yaşta JE-KAF örgütünün saflarında mücadeleye atılmıştı.. İ-KDP'nin kurulmasıyla birlikte bu örgüte katılmıştı.

1960 yılında ülkeyi terkeden Kasım-lo, önce SSCB'ye ve oradan da Çekoslovakya'ya gitti. Burada tahsilini tamamladı. Prag Ekonomi Enstitüsü'nde eğitim görevlisi olarak çalıştı..Çekoslovakya'da "PRAG BAHARI" olarak adlandırılan eyleme aktif olarak katıldı ve sınır dışı edildi.. Daha sonra Paris'e gitti. 1970-78 yılları arasında Sorbon Üniversitesinde dil üzerine çalışmalar yaptı ve eğitim görevlisi olarak çalıştı.

1979 yılında İran Şahı'nın Mollalar önderliğinde devrilmesinden sonra, OTONOMİ programı ile mücadeleye "yeniden aktivite" kazandırmak amacıyla Ülkeye dönen Kasım-lo, 1983 yılına kadar süren kanlı çatış-

malarla birlikte, I-KDP stratejisi'ni illegal olarak devam ettirdi..

Kasım-Lo, 1970 yılında parti yönetimine girdi ve 1973'te yapılan I-KDP 3. kongresinde Parti Genel Sekreterliğine seçildi ve öldürüldüğü tarihe (13 Temmuz 1989) kadar 17 yıl bu görevi aralıksız sürdürdü..

Mücadeleci bir kişiliğe sahipti. Sert yapısına rağmen, mücadelenin her düzeyinde "pazarlıklar"dan kaçınmayan bir diplomasiyi tercih etti. "Biz realist bir partiyiz, İran'a demokrasi Kürdistan'a Otonomi istiyoruz" diyordu.. Yazar ve asker bir yapısı vardı. Kürtler ve Kürdistan üzerine yazılmış eserleri bulunuyor. Ana dili dışında birçok yabancı dil bilmekteydi.

1988 yılından sonra, "Batı" ile yoğun ilişkiler içine giren Kasım-Lo, Tahran'la "anlaşma" zemini aramasından dolayı da I-KDP içinde meydana gelen ayrışmalardan ötürü Örgüt içi sorunlarla karşı karşıyaydı.

Kasım-Lo, evli, iki çocuk babasıydı..

JÎ KOMÎTA NAWENDA PARTIYA DEMOKRATA KURDISTANA ÎRAN RE

Bi bêbextî kuştina Sekreterê Giştî yê Partiya we Mîrze Qasimlo, Endamê Komîta we ya Nawendî Kek Evdillah û Dr. Fadil Resul li Vîyana em gelek dilêşkirin.

Wendakirina pêşengên partiya we, yên ku jiyana xwe ji bo tekoşîna rizgariya netewa Kurdistan pêşkêşkirine, dilê Gelê Kurd jî gelek êşandiye.

Gor dîtina me; her çi destên qirêj di wi xiyaneta xirabî de hebe jî, ev lîstikeki dewletên kolonyal in.

Roja me, di nav girêdana parastina dewletên emperyalîst û mezin de, bi rêya bihevra **qetilkirin û nefîkirina Gelê Kurd ji holê rakirin re**, bi lîstikên tîn lîstin re jî xwasteka hêl siyasî de jî **ji holê rakirin re** şahatî dide. Şehîtkirina pêşengên partiyan xelekekî ji wî **plana tunekirina siyasî ye**.

Hêzên ku nav tekoşîna rizgariya netewe Kurdistan de ne, pêwîste **kompo û**

dijminatîyên li tekoşîna me dibîn bibînin û wan bêteqet bihêlin, berhev bên û alîkariya hev bikin.

Em bawarin ku partiya we wî cîyê dijwar ya wala rojek pêste tijîkê û li gor armanc û doza xwe pêşwe biçê.

Em xwe şêrîgê êşa partiya we dikin û rica ji we dikin ku hun serxweşîxwestîna me bigehîşînin endamên partiya xwe û malbata şêhîdan.

Bi xwestekên serketin û hevalbendiyê.

PARTIYA RIZGARIYA KURDISTAN SEKRETERIYA EWRUPA

İRAN KÜRDİSTAN DEMOKRAT PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİNE

Parti Genel Sekreteriniz sayın KASIM-LO ile Merkez Komitesi üyesi KEK EVDİLLAH ve Dr.FADİL RESUL'un, Viyana'da kallesçe öldürölmelerinden büyük üzüntü duyduk.

Yaşamlarını Kürdistan Kurtuluş Mücadelesine adanmış parti önderlerinizin kaybı, sizi olduğu gibi; Kürt Halkı'nı da derin bir üzüntüye boğmuştur.

Partimiz, hangi el alet olmuşsa olsun;bu hain suikastı sömürgeci devletlerin bir komplosu olarak değerlendirmektedir.

Günümüz, emperyalist ve büyük devletlerin çıkarlarını koruma bağlantıları içinde, Kürt Halkı'nın toplu katliam ve sürgünler yoluyla maddi olarak imha sı yanında, tezgahlanan oyunlarla, ulusal kurtuluş mücadelesinin de siyasal olarak imha edilmesinin istendiğine tanıklık etmektedir. Parti önderlerine yönelen suikast, siyasal imha planı'nın bir halkasıdır.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi içindeki güçler mücadelemize yönelik **komplo ve tehditleri** görmek, **komplo ve tehditleri boşa çıkarıcı yakınlaşma ve dayanışmayı** göstermek zorundadır.

Partinizin yeri doldurulması zor kaybını bir an önce gidereceğine ve amaçları doğrultusunda ilerleyeceğine olan inancımızı belirtmek isteriz.

Partinizin derin acısını paylaşırken; partiniz üyelerine ve şehit yakınlarına başsağlığı dileklerimizden iletilmesini rica ederiz.

İçten dostluk ve başarı dileklerimizle.

KÜRDİSTAN KURTULUŞ PARTİSİ AVRUPA SEKRETERLİĞİ

Dijminê Gelê Kurt Carek Dînê Ji Xwin Rijandin:

ABDURRAHMAH QASIMLO Û DU KURDEN BIJARE HATIN ŞEHİDKIRIN

Roja 13.7.1989'ê êvarê Sekreterê Giştî ya Partî Demokrat a Kurdistanê Îran (PDK-Îran), Dr. Abdurrahman Qasimlo, berpirsiyarê Partiyê yê derweyî welat û endamê mektebê Abdullah Qadri Azar û Kurdek ji Kurdistanê Iraqê Dr. Fadîl Resul lî bajarê Vîyana bî namerdî hatin şehîdkirin. Gor daxuyaniya polêzên Vîyana heyani roja îro qetilkar hin nehatine tespît kirin.

Her çikas qetilkar hin nehatine nasîn û neditin ji, jî bo me tiştêk eşkere ye: Kek Qasimlo û hevalên wî bî destê dijminên gelê Kurd hatin qetilkirin. Dijminê gelê me, jî aliyek di welat da lî ser gelê me zulm û zordariyek bê hempa dîdî ajotin, jî aliyê din ji lî der welat destê xwe dirêjî jiyana mirovên welat-pazêz dîkin; xwinê dirêjînin. Ew, bî wî awayî dixwazî ku tevgera rîzgari xwaza gelê Kurd bê pêşeng bihêlin; tevger bî sernekeve; gelê Kurd bê hêvî, bê xweyî bîminê... Hêzên koledar, jî dehan salan vir da vê karê bî qîret ajotin û îro jî dajon...

Diroka tevgera rızgarîxwaza gelê Kurd tîştêk nişani me dide, ku bi şehidkırina Şêx Mehmûd Berzenci, bi şehidkırina Qadi Mihemmed û hevalên wi, bi şehidkırina Şêx Seid û bi deh hezaran Kurdên bênav bir û baweriya azadîyê bi nav milletê Kurd da sist nebû; roj bi roj xort bû û gihiştê vê rojê. Têvgera Kurdi di nav millet da kok avêt. Êdi kes nikare wi ji dilê gelê Kurd derxel..

Bi şehidkırina Dr. Abdurrahman Qasimlo, gelê Kurd evladeki xwe yê bijarti winda kir. Ev qetliam gelê me û dostên wi pir xemgin kir.

Dr. Qasimlo di nav gelê Kurd da, li hemû perçên Kurdistanê da, bi şexsiyeta xwe, bi camêriya xwe, bi zanabûna xwe vê di hate nasîrîn. Wi, hin di xortaniya xwe da ji bo xilasbûna milletê Kurd, kete nav tevgerê. Bi deh salan di bin hukma xwinrêj ya Şahê Îranê, karên hêja pêkani; ji bo hişyarkırina milletê xwe bi çalaki kar kir. Ew, 17 Sal bu, ku Sekreterê Giştî yê PDK Îranê dikir.

Dr. Qasimlo li ser Kurd û Kurdistanê gelek pirtûk û mîqalan nivisandibû. Di gel her zaravên Kurdi (Kurmanci û Sorani), Farisi, Erebi, Tırki, İngilizi, Fransizi, Çeki, Rusi û Suryani zanibû. Bi gotinek din, ew, zmanzan û ronakbirek mezin bû. Dr. Qasimlo bi salan Universita Pragê û Sorbonê mamosteti kir, dersên abori da xwendin.

Şehidkırina Dr. Abdurrahman Qasimlo, Abdullah Qadri Azar û Dr. Fadıl Resul, Kurdên ku li Elmanya Federal û Berlina Rojava dijin, pir birindar kir. Em rêxistinên Kurdistan vê qetliamê protesto dikin û ji rêxistin û kesên demokrat, mirovhiş daxwaz dikin, ku dengên xwe diji ve bilind bikin. Bi vi awayi piştgiirti-ya xwe gelê Kurd ve nişan bîdin.

Dost û dijminên gelê me bira baş bîzanibin, ku bî kuştinan va, bî qirkirina va, bî surgunan va gelê Kurd tucar jî ortê ranabe. Her weha tevgera wî jî..

Dî Rojhilata Navin da pîrsek herî girîng û mezin jî Pîrsa Kurdî ye. Heyanî gelê Kurd neghîje serxwebûn û azadiya xwe, tucar aşîtiyek bî rastî lî Rojhilata Navin da bî cih nayê..

Bira dijminê gelê me bî kuştina Dr. Abdurrahman Qasimlo û hevalên wî şa nebin. Îro hemû perçên Kurdistanê da gelê Kurd jî bo destxistina mafên xwe yê netewî a bî heq, rabûye ser piyan. Pêşmergek qehreman wê her heyfa Kek Qasimlo û hevalên wî jî dijmin bîstin. Wê dijmin ra dinyayê bîkin tarî...

Roj roja hevkarî û yekîtiyê ye. Hember dijminê koledar pêwîst e em hêzên xwe bîkin yek. Bîkin yek ku rojek berê milletê Kurd bîghîje azadiya xwe.

Kek Qasimlo û hevalên wî, wek şehîdên din yên Kurdistan, wê her tim bira me da bin !

***Emê wana dî tekoşîna xwe da bîdin jiyandin !**

***Mîrî jî bo dijminên gelê Kurd !**

***Serketin her bo gelê Kurd !**

(*) Va belavoke jî hêl Partiya Rîzgariya Kurdistan û hinek partî û rêxistinên Kurd

lî Ewrupe hatiye belavkirin

KASIM-LO'NUN İDEOLOJİK VE SİYASAL DÜŞÜNCELERİNDEN ÖZETLER:

(...

"Stratejik hedefimiz İran'a demokrasi Kürdistan'a otonomi'dir. Bağımsızlık isteyen gruplar da var elbet. Bağımsızlık demek, dört devletin sınırlarını değiştirmek demektir. Hem de nerede- Orta-Doğu'da. Biz realist bir partiyiz, otonomi istiyoruz...

Otonomi için mücadele ederken şunu demiyoruz:Kürtlerin bağımsızlığa hakkı yoktur, hayır vardır.. Ama, partimizin siyaseti OTONOMİ'dir, Bağımsızlık değil...

Şimdi, İran'da başka halklar da yaşamaktadır..Fars'lar İran'da % 50'den azdır, azınlıktır.. Azeriler, Kürtler, Araplar, Beluciler ve Türkmenler hep beraber % 50'den daha fazladırlar.. Buna göre, İran'da federal bir sistemin olması bizim isteklerimizin yerine gelmesi demektir...

Şu anda partimiz, partizan savaşı vermektedir. Partizan savaşı'nın hedefleri açıktır. Bu hedeflerin biri ya İran rejimi'nin Kürdistan'-dan çıkması ya da bizlerle görüşmeye oturmasıdır...

İran İslam Cumhuriyeti'nin mevcut çerçevesinde ne demokrasi ne de otonomi gerçekleşebilir. Ama biz, İran rejimi ile görüşmeleri savaşın bir gereği olarak kabul ediyoruz. Bu bir gerekliliktir.

İran-İrak arasındaki ateşkes'ten sonra İran'ın bütün ordusunu Kürdistan'a yığacağı söylenmekte. Bu, bana göre Kürdistan'ı tanımamak demektir. Kürdistan dağ ve taşdır. Hiçbir devlet orada 1 milyon kişilik ordusunu bırakamaz. Şu an İran'ın 200 bin kişilik ordusu ve 3 bin karargahı Kürdistanda'dır. Ama, fazlası olamaz...

Partimiz realist ve mütevazidir. İran Kürdistan'ı, İran'ın % 7'sidir..Demek ki, biz yalnız alternatif olamayız. bize müttefik lazım. Yani, müttefik bulmamız lazım. Hedefimiz demokrasi ve otonomi olduğu için, bizlere demokratik müttefikler gerek..Şu an için İran'da sözünü ettiğim demokratik müttefikler açık olarak görülüyorlar. Başka güçler, örgütler var.. Dışarıda var, şahsiyetler de var..Ama, bence Homeyni'den sonra İran'da yükselecek olan muhalefetten demokratik müttefikler çıkacaktır. Hem de, birleşmiş, demokratik muhalefet çıkacaktır. Bu da, yarın İran'da demokratik bir hükümeti iktidara getirebilir...

75'le bugün arasındaki başka bir fark ise, hem de en büyük fark; İran ve Irak'ta devrimci Kürdistanlı örgütlerin oluşudur..En

kötü şartta bile, bugün yani, hem Irak hem İran, birlikte Kürt halkına karşı saldırılar bile, biz savaşıma devam ederiz..Bence, 75'le bugün arasında bir benzerlik yoktur...

Biz savaşın bitmesinden korkmuyoruz. Çünkü, biz barışı istiyoruz. Barış'tan korkan İran rejimi'dir...

İran, Irak ve Türkiye Kürt halkına karşı topyekun bir saldırı başlatsa ve Kürt Hareketi bağımsız bir faktör olarak Kürdistan'da kendini gösterse, biz orada var olacağız...

Kürt Hareketi'nin iki önemli görevi vardır. Biri, bağımsız bir faktör olarak kendini ortaya koymak. Diğeri de, uluslararası plana çıkmak...

Bizim Irakla ilişki prensibimiz, bağımsızlık temeli üzerine kurulmuştur. Şimdiye kadar Irak partiyeye yardım etmiştir. Biz de bunu kabul ettik...

Bizim partimiz ne parçalanmıştır, ne de bölünmüş...Özellikle, entellektüeller, başka şeyler bekliyorlardı. Mesela, birisi belediye reisi olmak istiyordu, birisi vali olmak, bir diğeri parlamenter.. Olmadı... 10 senedir biz, dağlarda yaşıyoruz, dayanmak zordur. Asıl neden budur. Ama, bu arkadaşlar da yürek yok ki, 'ben

yoruldum bu kadar' desinler..Şunu söylüyorlar: 'ben senin yanına geldiğimde sen bana ekmek vermedin, sen şöyle yaptın, yolunu değiştirmişsin, sen ilerici değilsin, çok sosyalist değilsiniz...'
Bunları söylerken, diğer yandan da mücahidin ile işbirliği yapıyorlar. Dünya biliyor ki, mücahidin sosyalizme karşıdır...

Bütün Kürdistan'da tek cepheyi olarak dahilinde görmüyorum. Çünkü, bütün parçalarda şartlar başka türlü. Sonra, istediğimiz şeyler de başka..Mesela,biz İran'da otonomi isterken, Irak Kürtleri gerçek otonomi istemektedir.. Türkiye'de Kürt halkı'nın varlığı, dili, kültürü gündemde.. Bunlardan dolayı, ben, Kürdistanı cepheyi günün sorunu olarak görmüyorum...

Ama, dışarıda bugünkü hedefler üzerinde dayanışma, birlikte davranma olabilir. Zaten, bu mesele, sadece politik örgütlerin meselesi değil ki, Bütün Kürt Milleti'nin meselesidir..."

(*) Bu görüşler, Çetin Çeko'nun 9 Eylül 1989 tarihinde Kasım-Lo ile yaptığı söyleşiden özetlenmiştir.(Bak: KÜRDİSTAN PRESS Sayı:42,43. 6-13 Ekim 1989)

KASIM-LO ve ARKADAŞLARININ PARİS'TEKİ CENAZE TÖRENİ'nden İZLENİMLER

Viyana'da öldürülen KASIM-LO ve arkadaşlarının tabutları, 20.7.1989 günü saat 11.00 sıralarında, paris Kürt Enstitüsü'nde hazırlanan salonda katafalka konuldu..Avrupa'nın çeşitli yerlerinden gelen Kürdistanlı'lar, cenaze törenine katılmak için Enstitü binası'nın önünü doldurmuşlardı....

Tören saat 11.30'da başladı.Önce, kütüphanede ağırlanan siyasi parti, demokratik kitle örgütleri temsilcileri ile Fransız Hükümeti adına gelenler ve yazar-çizerler; ardından ölenlerin yakınları ve daha sonra da, grup grup içeriye alınan Kürdistanlı'lar ile diğer gelenler, katafalk'ın önünde üç dakikalık saygı duruşunda bulundular..

Ölenlerin ailelerinden üç kişi ile partinin yetkili kıldığı Molla ABDULLAH adıyla tanıtılan Merkez Komite üyesi taziyeleri kabul ettiler. İçeri alınanlar, salonun ortasına bırakılmış masaların üzerinde bulunan, çiçek buketleri ve çelenklerle süslü tabutların çevresinde, grup grup toplanarak, üç dakikalık saygı duruşundan sonra ayrılıyorlardı..

Cenazeler, saat 14.00 sıralarında, saptanan meydana (Cumhuriyet Meydanı) alındılar ve buradan yürüyüşe geçildi. Tahminen 8 Km. yol yüründü..

Yürüyüşe 1300-1500 dolayında katılım vardı. Sadece, İ-KDP, PKK ve Türk Solu'ndan Acilciler olarak bilinen grup pankart açtılar. İki gün önce törenle ilgili yapılan toplantıda, İ-KDP'liilerin öneri ve ısrarları üzerine, İ-KDP dışında diğer grupların pankart açmamaları kararlaştırılmıştı.

(...)

Türk Solu'ndan kimse toplantıya katılmadı. Mesajlar da okunmadığı için, Türk Solu'nun mesaj gönderip göndermediği de belli olmadı..

Ölenler, Paris'taki "KOMÜN MEZARLIĞI"nda toprağa verildiler. Mezarlıkta, Fransız Hükümeti adına bir bakan, İsveç Kürtlerin İnsani Haklarını Koruma Komitesi Başkanı, Fransız Uluslararası AF Örgütü eski başkanı ve İ-KDP adına Molla ABDULLAH birer konuşma yaptılar..Fransız Hükümet temsilcisinin konuşması diğerlerine göre ilginçti. Konuşmasında A.Kasım-Lo'ya övgülerinin ardından şu belirlmelerde bulundu;

Kürtler, elbette Kendi Kaderlerini Tayin Etmelidirler..Tüm parçalardaki Kürtlerin birarada, birlikte yaşamaları hakları'dır. Bunun için mücadele ediyorlar. Haklılar..Onların bu mücadelede dostluklara ihtiyaçları var. Ama, bu gün, herşeyden önce kendi aralarında dostluğa ve birliğe ihtiyaçları var".

(...)

Parti adına konuşan molla ABDULLAH, Sadece Kasım-LO'ya ve partiye övgülerde bulunmakla yetindi..Olayla ilgili bir açıklamada bulunmadı.

Daha sonra, partiden üç genç, KASIM-LO'nun büyük boy fotoğrafları ile kürsüye geldiler..Onların arkalarında ise, iki genç parti flamasını yükselttiler..Bu gençlerden biri kısa bir konuşma yaptı. Ardından, Mehabad Kürt Cumhuriyeti'nin kuruluşunda söylenmiş marşı birlikte okudular..

Gönderilen mesajlar okunmadı. Sadece, Fransa ve diğer ülkelerden mesaj gönderenlerin (Kürdistanlı'lar dışında) isimleri belirlendi..

C.Talabani, M.Barzani, Sami Rahman ve diğer parti başkanları, üst düzey yetkilileri (Kürdistan'ın parçalarından) törene katılmadılar. Bazı isimleri meşhur Kürt unsurlar tek tek katıldılar.

(...)

Güney-Batı Kürdistan'dan (Suriye) Salah Bedrettin ve İran'dan Partinin iki Merkez Komitesi üyesi tören için gelmişlerdi..Törene, Kuzey Kürdistan siyasal örgütlerinden PKK, PRK(Rızgari) ,TKSP temsilcileri ve bazı bağımsız unsurlar katıldılar..

İ-KDP Viyana temsilcisi ve diğer iki merkez Komitesi üyesi, Enstitüde kütüphanede oturulduğu sırada olayla ilgili açıklamalarda bulundular..

(...

Kasım-Lo'nun bu toplantısından ve İran devleti ile olan girişimlerinden, ne Polit Büro'nun ve ne de siyasi merkezin haberi yoktu.."

anlaşıldığı kadarıyla, toplantının yapıldığı yer ve kaç kişi ile yapılacağı gizlenmiş (Viyana temsilcisinden de)...

"Ancak, daha evvelce birkaç toplantı yapıldığını ve bunlardan birine C.Talabani'nin katıldığını"da sohbet sırasında belirleyen Merkez Komitesi üyeleri, ısrarla,"bu görüşme lerle ilgili olarak alınmış bir Merkez Komitesi kararı olmadığını " vurguluyorlardı..Belirlemelerine göre, toplantıdan bazı kişilerin (...) haberlerinin olduğu ortaya çıkıyordu..

Toplantının hazırlayıcısı olan ve olay sırasında öldürülen Dr. Fadıl'ın Talabani ile olan yakınlığı biliniyor ve son dönemlerde ise,İran'daki İslami Hareket ile ilişkiler içinde olduğu söylenmektedir..Dr.Fadıl aynı zamanda Paris Kürt Enstitüsü üyesidir. (...)Pariste Fransa devleti tarafından düzenleneceği belirtilen konferansa Dr.Fadıl'ın konuşmacı olarak çağırılma durumu da söylentiler arasında..

İ-KDP'nin açıklama ve bildirilerinde Dr. Fadıl'dan söz edilmemesi, ayrıca, cenaze töreninde, tabutların konulduğu yerde onun resminin bulunmaması ve konuşmacıların da ondan hiç bahsetmemeleri, düşündürücü bir durumdur! Dr. Fadıl'dan "kuşku duyulduğu intibahı yaratmaktadır!..Cenazeler üzerinde yapılmış otopsilerde, verilen bilgilere göre, Dr. Fadıl'ın elinde, yaralı bulunan diplomatın çene bölgesi etleri ile saç

bulunmuştur. Bu durum, Dr. Fadıl'ın olayda engel olmak istediği olgusunu kuvvetlendirmektedir. Yine Parti Viyana temsilcisi sohbette şunları da söylemiştir:"önce Kasım-Lo öldürölüyor, sonra diğlereri. Anlaşma tam sağlanmış durumdayken ve protokolde hazırlanmışken, yemek vb. için dışarı giden birinin, daha sonra içeriye 6 kişiyi soktuğu ve bunların saldırıyı yaptıkları açıkca belli olmaktadır"...

Viyana Polisnin tersine, Parti Viyana temsilcisi, olayda tek tabancanın kullanılmış olduğunu ve 14 mermi sıkıldığını belirtmektedir. Bunlardan birinin de diplomatın çenesine isabet ettiğini ve bunun tesadüfö bir isabet olduğunu iddia etmektedir..

Genel kanı ise,(İ-KDP ve diğlereri) olayın İran tarafından planlanıp, toplantıya katılan İran temsilcileri tarafından gerçekleştirildiği yolundadır..Parti temsilcileri olaydan haberleri olmadığını ve kimlerin toplantıya katıldığını bilmediklerini söylemektedirler, ama, bu inandırıcı olmamaktadır!..

Bu anlatımlar ve törene gelen diğler siyasi parti temsilcilerinin belirlemelerine göre, toplantıya kimlerin katıldığı, tartışılan konular, öldürme olayı, kimin yaptığı ile ilgili (...) bilgilerinin olduğunu göstermektedir. Bu bilgileri olanlar içinde İ-KDP Polit Bürosu da vardır...

Cenaze töreninden sonraki gün Fransız gazeteleri, Kasım-Lo'nun İran temsilcileri ile "çok büyük tavizler vererek" kısmi özerklik üzerinde anlaştığını yazdılar..

Törene Partimiz temsilcileri de katılarak ve bir çelenk bırakmışlardır... Kanımızca, katılım yeterli değildi, daha fazla olabilirdi. Bunun nedeni ise, Fransanın vize zorluğu ile olayın "kuşku" olmasıdır!..

Siyasi Yorum

İran-İrak Savaşı, azgın militarizm'in körüklediği bir savaştı. Ekonomik hedefleri ve bölgedeki doğal zenginlikleri yerle bir ederek, sekiz yıl sürdü. Bir dönem sonra, Kürdistanla birlikte Bağdat ve Tahran'ı da içine alarak genişlemeye başlayınca, Emperyalistleri çok telaşlandırdı!.. Sömürgeci İran ve Irak "Barış"ı ikna edildiler. Böylece, T e k r i t i C u n t a s ı 'nın başkomiseri Saddam ile Mürteci Homeyni, iddia ettikleri sonuçlara(!) ulaşmadan, "Barış" yapmak zorunda kaldılar...

Bu göstermelik "Barış"ın amacı; bölge istikrarını bozan ve yöneldiği hedefleri bakımından, bölge uluslarının iradelerine rağmen, yukarılarda oluşturulan **DENGE POLİTİKALARINI** da temellerinden sarsacak olan yeni oluşumlardan korkulmasıdır. Bunun başında da, derinden derine kök verip boy salan **KUKM** gelmektedir. Bu mücadeleyi, her an yönelebileceği(!) istenmeyen hedeflerden yalıtılmak ve bölgeyi emperyalist rasyonellere

A.KASIM-LO'nun ÖLÜMÜ

ÜZERİNE.

uygun yönetip yönlendirme isteği, temel bir politika olarak, İran Irak Savaşı'nın geçici de olsa durdurulmasını gerektirmiştir. Bu amaç ve politikaya uygun olarak sunulan programın bir gereği olarak "Barış" görüşmeleri hemen sonuçlandırılmış, savaştan sömürgeci devletlerin en önemli kuvvetleri Kürdistan üzerine aktarılmıştır... Kürdistan, kan - revan içinde bırakılmış, Orta-Doğu'ya "Barış" getirmeye uğraşan güçler bu manzara karşısında seslerini hiç çıkarmamışlardır.. Binlerce ölü ve yaralıyla birlikte, bir o kadar da muhacir'le Kürtler, ilan edilmemiş bir savaş'la karşı karşıya kalmışlardır... Kürdistan, çözümleri de tüketilerek, tarihin gündeminden düşürülmek üzere, Orta-Doğu'ya has entrika ve dalaveralarla görüşme masalarına(!) oturtulmuştur...

Bu emperyalist ve sömürgeci dayatma karşısında, Kürdistanlı siyasal örgütler ve dolayısıyla lider kadrolar panik içine düşürülmüş, tüm program hedefleri bir kenara bırakılarak, mücadelenin muhtevası dışında bir çözüm kabullenir olmuşlardır. Bu çözüm, emperyalist rasyonellerin kabullenilmesi ve kendiliğinden oluşan düzeye "uyulması zorunluluğu" nedeniyle, KUKM'nin stratejik hedeflerini parçala-

mıştır..

Dünden bugüne kırıla döküle gelen ve kan-revan içinde kalan Kürdistan Ulusal kurtuluş Mücadelesi, ulusal sınırları aşip daha kapsamlı ve geniş düzeyde tartışılır duruma gelmiştir. Bununla birlikte, KUKM tutarlı bir program ile, bütün siyasal güçleri içine alacak ciddi birliktelikler yaratmakla da karşı karşıyadır. Ancak, bu gelişmeler içindi, bölge haritasını değiştirmeye yönelik ciddi çözümler dayatabilecektir. Görünen bu tehlikedir ki, emperyalistleri, Orta-Doğu'da alelacele bir program değişikliğine götürmüştür. Hazırlanıp sunulan ve Filistin Sorununu'da içine alan emperyalist ve sömürgeci çözümün biran önce uygulamaya konulmasını ve muhataplarını da zaman kaybetmeksizin tesbit etmesini gerektiriyordu... Ne demek istendiği çok belirgin olan bu planın uygulanabilmesi KUKM içinde olan ve program hedefleri bu planla çakışan güçlerin kendi içlerinde arınmalarını ve görüşmeyi götüren "muhataplar"ın ise tekleşmesini zorunlu kılıyordu..Çünkü, KUKM'nin denetlenemeyen bağımsızlıkçı tavrı, emperyalist ve sömürgecileri "çözümleriyle" birlikte bölgeden söküp atardı...

Şimdi, Orta-Doğu'da dönen dalaveraların niteliği

daha iyi anlaşılmaktadır. Yukarıda sözünü ettiğimiz plana uygun olarak, hemen harekete geçen Irak, ilk elde 30 Km'lik bir TAMPON BÖLGE'yle, Güney Irak'a Kürtlerin MECBURİ İSKANI uygulamasını başlatmış; böylece, Güney Kürdistan'a (Bugünkü Irak devleti'nin kuzeyi)"İSTİKRAR" kazandırarak, rahat yatırım yapılabilecek bir alan yaratma çabasıdır... Aynı sorun, İran'ın da gündeminin birinci sırasında durmaktadır. Homeyni'nin ölümünden sonra kaynayan İran'da, iktidar mücadelesi daha da kızışmıştır. Önceden beri varolan muhalefeti denetleyip, susturmak ve ülke yönetiminin önünde varolan en önemli engellerden biri olan Kürdistan'daki olağanüstü durumun da ortadan kaldırılması için, "din ve Allah adına" her yola başvurulmaktadır... Kürdistan'daki katliamlar ya Allahın emridir ya da Homeyni'nin "vasiyeti(!)"

İran, 10-12 bin civarında Peşmerge gücü ile İran Kürdistan Demokrat Partisi muhalefeti, geçici bir dönem sarsarak, devre dışı bırakmak amacıyla "Barış" görüşmelerine çağırılmış, 13 Temmuz 1989 günü Avusturya'nın Viyana kentinde "Barış" görüşmelerine katılan İ-KDP Genel Sekreteri ile iki MK üyesini alçakça bir komploya getirmiştir.. Kasım-Lo ve

arkadaşları **şehit** edilmişlerdir.. Bu olay, Doğu Kürdistan'daki mücadeleye indirilmiş önemli bir **darbedir**. Aynı zamanda, **Kasım-Lo** gibi değerli bir unsurumuzun da kaybıdır. Hareket ciddi biçimde **sabote** edilmiş, İran'ın ve diğer sömürgecilerin isteği doğrultusunda **provakasyona** uğratılmıştır.

(...)

Olayla ilgili Avusturya polisinin yaptığı açıklamaya göre, "**Barış**" görüşmelerine İran adına katılan ve Haşimi RAFSANCANI'ye yakınlığı ile tanınan, diplomatik pasaportlu Muhammet Cahvari **SAĞRARUDI** elinde **9.000 dolarla** yaralı olarak yakalanmıştır.. Diğer yakalanan kişi ise, İran lehine paralı ajanlık yapan ve Kürt uyruklu Amir Mansur **BAZURGAN**'dır..

Görüşmelerin yapıldığı binaya dışarıdan girilmediği, **Kasım-Love** arkadaşlarının görüşmeye silahtan arınmış olarak geldikleri de gözönüne alınırsa, pusu kurulduğu ve "**Barış**" görüşmeleri yerine, komplo düzenlendiği açıkça ortaya çıkmaktadır.

Kasım-Lo ve arkadaşlarının otomatik ve susturucu

takılmış silahlarla tarandıkları, üzerlerindeki izler ve olay yerinde bulunan çok sayıda mermiden belli olmaktadır... Bu silahlar ise, olay yerine yakın bir çöplükte Avusturya polisi tarafından bulunmuştur...

İran hükümet yetkilileri olay üzerine bir açıklama yaparak; "İ-KDP ile "Barış" görüşmeleri yapıldığını kabullenerek, daha önce İran-İrak Savaşı sırasında Irak'la ilişkileri bozulan İ-KDP liderinin görüşme ardından Tahran'a dönme isteğinde olduğu ve bu gelişmeler içinde böylesi bir cinayeti Irak'ın işlediğini" belirtmişlerdir.

Aynı gün Irak ise, elçiliği aracılığı ile Avusturya'da şu açıklamada bulundu:"Bu olayla Irak'ın hiçbir ilişkisi yoktur"..

İ-KDP ise, yaptığı açıklamada;"saldırıyı İran İslam Cumhuriyeti'nin yapmadığını""ilan" etti...

(...)

İran'da Ayetullahlar arasında varolan ve Homeyni'nin ölümünden sonra daha da netleşerek hız kazanan

iktidar mücadelesinde, siyasal otoriteyi sağlamanın yolu, kuşkusuz iktidarı oluşturan güçlerle muhalefeti dengelemekten geçer.. Bunun zorunluluğuna inanan İran, yıllardır Kürdistan'a taşıdığı ölümü, Orta-Doğu'-daki **"plana"** uygun ve suskun dünyanın gözleri önünde bu kez, Kürdistan'daki muhalefetin ağırlıklı kanadını oluşturan hareketin lideri **Kasım-Lo'yu i m h a** ederek sağlayacağını ummuştur...

(...)

KADRO VE BİRLİK

Haşimi Monarşisi, *Temmuz Devrimi* diye adlandırılan bir askeri darbe ile yıkıldığı zaman (1958), Sovyetler Birliği'nde De-Stalinizasyon yürürlükte idi. SSCB'nin Ortadoğu politikası belli değişimlere uğramıştı. Kral Faruk'un yerine geçen Albay Nasır, Arap dünyasında burjuva milliyetçi anti-emperyalizme öncülük ediyordu. Temmuz Devrimi'nin politik liderleri ise Nasır'dan daha öteye sosyalist sloganlar kullanmaktaydılar.

Stalin döneminde fazla itibar edilmeyip sürgünlerde tutulan ulusal Kürt lideri Barzani, Kahire'de Albay Nasır'ı ziyaret edip Bağdat'a döndüğü zaman, Kürt hareketi de Krem-

lin'in desteğini arkasına almış oluyordu. Irak'ta KDP legaliteye çıkmıştı ve Parti kadroları politik mücadelede ön saflarda görünüyordular.

Gelişmeler ABD'yi olduğu kadar, Batı Avrupa'yı da rahatsız etmekteydi. Bölgede 200 yıla yakın bir dönem karar sahibi olan İngiliz sömürgeciliğinin I. Emperyalit Paylaşım Savaşı (1914 - 1918) döneminde çizdiği siyasal harita yerinde duruyordu ama, bu siyasal harita üzerinde yoğun bir toplumsal sarsıntı yaşanmakta idi. Kral Faruk'u tahtından eden Albay Nasır'ın başını çektiği Arap milliyetçiliği, Haşimi Monarşisi'ni yıkan General Abdülkerim Kasım'ın kimliğinde

sosyalist bir söyleme ulaşmıştı. Kısaca BAAS diye adlandırılan bu akım, her ne kadar ardı arkası kesilmeyecek askeri darbelerle karmakarışık bir ideoloji haline gelecektiysede, Ortadoğu'daki politik gelişmelere de damgasını basacaktı. Teorisyenliğini Mişel Eflak ile Salah Bitar'ın yaptığı BAAS, bir ideoloji olarak Kemalizm ile oldukça benzer yanlar taşıyordu. BAAS da, Kemalizm gibi milliyetçilik ile sosyalizmi iç içe geçirerek küçük-burjuvaziyi harekete geçirecek bir dinamizm yaratmak istiyordu. Tıpkı Kemalizm gibi, BAAS da, topluma müdahale etme gücünü elinde tutan ordu içinde derin izler bırakıyor ve sonuç olarak

üniformalı Arap sosyalizmi Bağdat ve Şam'da siyasi iktidarı ele geçiriyor ve siyasi iktidarı ele geçiren subaylar, yüzlerini, anti-emperyalist bir kimlik ile Sovyetler Birliği'ne dönüyorlardı.

Aynı dönemde ABD'nlü Mac Cartizm hareketinin yıkıntısı içinde idi. Soğuk savaş stratejisti Mac Carti, anti-komünist faaliyetleri ile özellikle sanat dünyasını korkunç bir kırım-dan geçirmişti. ABD'nin sadık bir müttfikî durumunda bulunan Bayar - Menderes iktidarı da, Mac Cartist planları şu ya da bu ölçüde Türkiye'de uygulamaya geçirmişlerdi.

Haşimi Monarşisi'nin yıkımını izleyen günlerde, Kahire Üzerinden Bağdat'a dönen Barzani, ulusal bir Kürt lideri olarak resmi törenlerle karşılanırken, Türkiye'de de resmi literatüre *komünist - kürtcü* kavramının yerleşeceği büyük operasyonlar düzenleniyordu. Barzani, o dönemde Türk basınında komünist bir lider olarak tanımlandığı için Türkiye'deki kürtcülük faaliyetleri de, ister istemez, *Mac Cartizmin doğrudan bir uzantısı olarak* - komünist - kürtcülük olarak tanımlanma duru-

mundaydı.

Esasen, 1925 direnişinden sonra 13 yıl aralıksız süren jenosid hareketlerinden sonra Kürdistan kan içinde bırakılmış, Mehabat Kürt Cumhuriyeti'nin ilanına kadar da pek söz eden olmamıştı. Mehabat'ın ilan edildiği günlerde, TC, *Millî Şef İnönü'nün* liderliğindeki Halk Partisi tarafından yönetiliyordu. Halk Partisi'ne *muhalif* olarak kurulan Demokrat Parti'ye karşı *Mehabat'a yardım etikleri, kürtcülük yaptıkları* yolunda suçlamalar yapılmıştı, ama, fazla etkileyici değildi. Ancak, Ortadoğu'da SSCB lehine büyük bir denge değişiminin başladığı ve Kürtlerin de, politik sürecin içinde yer aldığı Haşimi Monarşisi'nin yıkılmasından sonra, Kürtcülük ve de asıl komünist - kürtcülük TC literatüründe artık vazgeçilmez bir kavram olarak yerleşecekti. Nitekim, Haşimi Monarşisi'nin yıkılmasından bir yıl sonra 49 Kürt aydını basında koparılan büyük bir gürültü ile tutuklandılar, (1959). Tarihe 49'lar olarak geçen bu operasyon çok ciddiye alındı. Oyle ki, 27 Mayıs Darbesi'nden sonra genel bir af ile bütün hapisaneler

boşaltılırken, bu 49 Kürt aydını Harp Okulu zindanlarında tutuldular. 49'ların iddianame hazırlıkları daha sonra Cumhurbaşkanı olan Cevdet Sunay ve benzerleri tarafından yapılacak ve onlar özel askeri mahkemelerde yargılanacaklardı.

Barzani'ye *Trabzon lastiği* gönderdikleri iddiası ile yargılanan insanlara idam cezası isteme gibi bir hukuk anlayışına sahip olan istihbarat subaylarının Cumhurbaşkanı olduğu bir ülkenin Kürt politikası nasıl olabilirdi ki? Bu anlayışlar sonuç olarak günümüze kadar gelen devlet politikalarıyla biçimlenecek, derinleşecek ve ideoloji haline gelecekti!

49'lar, son dönemde TC içinde faaliyet gösteren Kürt hareketinin birinci kuşağıydı. 49'lar operasyonunu, 23'ler, 15'ler vb izleyecek; 1965'de Türkiye KDP, 1969'da Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO) kurulacaktı.

12 Mart müdahalesi, özellikle Diyarbakir'de kurduğu özel askeri mahkemelerde bu kuşağı yargıladı. Yargılananlar, yargılama ve zindan sürecinden yenilenerek, ideolojik ve politik açıdan güçlenerek çıktılar.

1974 Affı ile yükselen toplumsal muhalefet içinde Kürt hareketi, Diyarbakir zindanlarından gelen bu güçlü dalga ile yer aldı. *Özgürlük Yolu*, *Rızgari* dergileri yayın hayatına girdi. *Komal* yayınevi önemli yayınlar yaptı. DDKD, ASDK-DER, DHKD gibi gençlik örgütleri çalışmalar yaptılar. PKK kuruldu.

12 Eylül'de General Evren düdüğü çaldığı zaman, 1959'dan bu yana politik mücadelede yer alan Kürt aydınları 20 yıla yakın bir mirasın sahibi durumundaydılar.

Demek ki Kürt halkı son yirmi yılda politik alanda olsun, edebiyat, sanat kültür alanında olsun bu insanları yetiştirebilmişti. Halkın mücadelesine öncülük edecek, onun ulusal ve uluslararası ilişkilerini kuracak, politik ve toplumsal örgütlenmesini sağlayacak dinamik öğeler bunlardı.

12 Eylül darbesinden sonra bu kadroların oldukça büyük bir bölümü ülke dışına çıktılar. Rızgari'nin merkez kadroları dışında, denilebilir ki, siyasi örgütlerin yönetici kadrolarının oldukça büyük bir bölümü Ortadoğu'ya çıkabilmişlerdi. Irak KDP ve Yekitiya Nîştîman'ın da merkez

kadroları aynı dönemde Ortadoğuda idiler. Ve tabi, Türk solunun tüm siyasi gruplarının liderleri de...

Kürt hareketi açısından genel olarak bakıldığında zaman *iş ve güç* birliği açısından böyle bir olanak, her ne kadar fevketin getirdiği bir olanak ise de, büyük bir şans sayılmalıydı. Ortak açılarla yüz yüze olan Kürt hareketi, ortak ihtiyaçlarla da yüz yüze idi. Düşman, bütün vahşeti ve acımasızlığı ile ortada idi. Silahın ve siyasetin örgütlenmesinde birinci dereceden görevli ve sorumlu olan merkez kadrolar ise, küçük bir alanda ve iç içe idiler. Sorunlar öylesine büyük bir aynılık, öylesine büyük bir özdeşlik içinde idi ki, hayat siyasi gurupları hemeh hemen her alanda ortak çalışmaya zorluyordu. Bununla birlikte, siyasi yapılarda akıl almaz bir yıkıntı ve parçalanma yaşanmakta idi. Yılgınlığa, ezikliğe düşen kadrolar, uğruna can verilen ilkeleri birer ikeşer unutarak, yüzlerini Avrupa'ya dönmüşler, siyasi hareketlerin merkez kadroları da, aşağı yukarı aynı rotayı tutturmuştu.

Ancak Ortadoğu'dan Avrupa'ya çıkışın mührü siyasi gurupların elinde

olduğu için, siyasetler arası trafik - kabul edilsin edilmesin olabildiğince pragmatik ve oportünist anlayışlarla sıkışmış durumda idi. Kısa bir süre sonra Avrupa ve özellikle de İsknadınav ülkeleri Ortadoğu'dan gelen iltica salgını ile dolup taşı. Her nedense devrimci nüfütanlar yüzlerin ülkeye değil de, Avrupa'ya dönmüşlerdi, ve her nedense siyasi hareketler peşmerge karargahlarında kendilerine sunulan imkanlara devrimci bir içerik kazandırma yerine, merkez kadrolarını birer ikeşer buralardan çekerek Avrupa'ya* transfer ediyorlardı. Türkiye genel seçimlere girdiği zaman Kürt hareketinin gerek kurtarılmış alanlarda olsun ve gerekse Ortadoğu'da olsun bir iki dışında kimse kalmamıştı.

Bu arada bir de, birlik deneyi yaşanmıştı. Bu birlik, kadroların Ortadoğu'da olması nedeni ile Ortadoğu merkezli idi. Kürtler, *Hevkari* diye adlandırılan 5'li bir güçbirliği çalışması yapmışlardı. Ortadoğu'da muhaceret bitince, Hevkari'de ölmüş, fatiha Stockholm'de okunmuştu!

Son bir birlik girişimi de *Tevger* ile gerçekleşti. Kadroların Avrupa'da

olması nedeni ile Avrupa merkezli olan Tevger'in çalışmaları sürüyor!

Sözün özü şu: Kuzey Kürdistan'da ideolojik-politik ve örgütsel mücadeleyi sürdürme görevi yaklaşık 20 yıllık bir mücadelenin mirasçısı olan bu günkü kadroların omuzlarındadır. Bu kadro, Kürt hareketinin keyfi ve kendiliğinden süreçlerle değil, tam tersine büyük tarihsel olaylarla politikanın gündemine geldiğini, ge-

tirildiğini bizzat yaşayan bir kadro! Dört parçadaki Kürt hareketi ile yakın ilişkiler kurma ve Avrupa'da yaygın ve etkin çalışmalar yapma şansına sahip bir kadro. İdeolojik şartlanmalardan, politik bağımlılıklardan kısmen olsun kendini kurtarma olanaklarına sahip bir kadro. Ve en önemlisi, eğer ustaca yararlanılabirirse Dünya kamu oyunun geniş ölçüde destek ve dayanışmasına sahip

bir kadro.

Değişik siyasi gruplar içinde ve/veya dışında duran bu kadrodan bu gün beklenen en önemli görev bütün güçleri tek bir genel taarruz cephesinde bir araya getirme görevidir. Bu konuya gelecek yazıda işaret edeceğim!

N.BORA

** PKK'nın bu Avrupa ırtafında diğer siyasetlenden farklı durumuna işaret etmek gerekir.*

(*) KÜRDİSTAN PRESS, Nr:64 ,9.3.1989 ,sayfa 3'ten alınmıştır.

— * —

ÇAĞRI (*)

TC devleti'nin yıllardır Kürt ulusuna uyguladığı asimilasyon, jenosid ve mecburi iskan uygulamaları, gün geçtikçe tırmandırılarak boyutlanmaktadır.

Kürt ulusuna yönelik sıldırımlarda kimyasal silah kullanmaktan sakınmayacağını gösteren TC Ordusu (2000'e Doğru Dergisi'nin 1989 sayı:30'da genişçe yer verdiği haberde, 30 Temmuz 1988 günü Diyarbakır'ın Hani ilçesi Serdi Köyü'nün yakınlarında 9 kişinin kimyasal silahlarla öldürüldüğü ifade edilmektedir.) bu günlerde CUDİ Dağı ve yöresinde yeni bir NBC taarruzuna hazırlanmaktadır. Bölgedeki askeri hazırlıklar ve bir takım yetkili ağızların açıklamaları da bunu göstermektedir.

1988 Mart'ında Güney Kürdistan'da (HALEPÇE) Hiroşima'yı yaşıyan Kürt ulusu, bu kez Nagazaki'ye hazırlanmaktadır. Bu noktada, bütün ilerici ve demokratları, insan hakları savunucularını TC'nin bu insanlık

dış saldırılarına dur demeye ve onu dünya halkları önünde lanetlemeye
çağırıyoruz.

KÜRDİSTAN'DAKİ KATLİAM'LARIN HESABI SORULACAK!

ZAFER EZİLEN HALKLARIN OLACAKTIR!

19. 7. 1989

(*)Bartın Özel Tip Cezaevi Siyasi tutukluları tarafından toplam 70
imzalı metnin orijinalinden aynen alınmıştır.

LOZAN "BARİŞ" ANTLAŞMASI

Kürdistan'ı 4 parçaya bölen ve sömürgeleştirilmesini resmileştiren; Kürt ulusunu köleleştiren Lozan "Barış" Antlaşması 66 yaşında...

66 yıldır Kürdistan askeri işgal altındadır..

66 yıldır Kürt ulusu zulüm görüyor ve yaşamı kanla yoğruludur...

66 yıldır Kürdistan'ın yer-altı ve yer-üstü zenginlikleri talan edilmekte ve Kürt ulusu acımasızca sömürülmektedir. Ve bu ulus yıllardır, Türkiye, İran, Irak ve Suriye sömürgeci devletlerine ve dolayısıyla emperyalistlere karşı özgürlük ve bağımsızlık savaşı vermektedir...

66 yıldır, kahramanlıklar ve ihanetlerle iç-içe yaşamaktadır...

4.11.1922 tarihinde İsviçre'nin Lozan kentinde başlatılan "Şark İşleri Konferansı", 24. Temmuz 1923 tarihinde imzalanan Lozan "Barış" Antlaşmasıyla noktalanmıştı...

Konferansa, İngiltere İmparatorluğu, Fransa, İtalya, ABD ve Japonya devletlerinin temsilcilerinin yanı sıra, Yunanistan, Romanya, Sırp-Hırvat-

Sloven Krallıkları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti temsilcileri katılmışlardı. Portekiz, İspanya ve Belçika devletleri temsilcileri Mali-Hukuki ve ekonomik konuların görüşülmesinde, Rusya ve Bulgaristan devletleri temsilcileri ise, Boğazlar Sorunu'nun görüşülmesinde hazır bulunmuşlardı...

Bu konferansın yapılmasının nedeni, 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrası gelişmelerin zorlamasıydı. Örneğin; 1917 Devrimi ve buna bağlı olarak uluslararası düzeyde meydana gelen çalkantı, Yunan ordularının yenilgisi, Ermeni güçlerinin geri çekilmeleri, Ankara Hükümetinin Rusya ile sıkı ilişkileri ve Güney Kürdistan'da Kürt aşiret güçlerinin ulusal bağımsızlık mücadelelerini başlatmaları gibi...İstenilen bölgedeki halkların çıkarları ve özgürlüklerini en iyi biçimde korumayı getirecek, "Barış" Antlaşmasının başlangıç kısmında belirtildiği şekliyle "Doğu'nun huzurunu bozan savaş durumuna son veren" bir barış'ın yaratılması değildi...

Amaçlanan; 1914'lerden önce ve 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın devamı sırasında "Müttefik Devletler" in kendi aralarında gizli olarak programlaştırdıkları; Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliği altındaki Asya ve Afrika'daki ülkelerin bölüşümü; buna bağlı olarak siyasi ve ekonomik çıkarlarının korunması ile, bölgede düşünülen "statüko" nun hayata geçirilip, uluslararası güvenceye bağlanmasıydı..

Bu nedenle, konferans çalışmalarında, "Müttefik"lerin getirdikleri (gizli toplantılarda alınan kararlara dayalı hazırlanan), tasarılar esas alınmıştır. Bu tasarılar çok küçük birkaç değişikliklerle (küçük devletlere verilen küçük

ödünlerle ilgili) konferanstan geçirilmiştir.

Lozan Antlaşması, TC. açısından ekonomik temelde, "Müttefikler'e -em-peryalizme- teslimiyetti denilebilir. Ancak, siyasi olarak, yeni yapının (Ankara Hükümeti'nin/yeni TC) uluslararası düzeyde kabulü ve "Mi-sak-ı Milli" olarak ilan edilen sınırların kazanılması noktasında, büyük bir başarıydı...

Diğer yandan, Lozan Antlaşması, sosyal-kültürel ve dinî hakların tanınması ve kullanımının güvence altına alınmasıyla, Müslüman olmayan azınlıklar (Rumlar, Yahudiler ve "Bağımsız, Birleşik Ermenistan" tasarısından geri adım atılmış olmasına rağmen Ermeniler) için de bir kazançtı.

Lozan Antlaşması'nın 1. bölümünde (37'den 44'e kadar olan maddeler); "Müslüman olmayan azınlıkların serbestçe ibadethane açmaları, kendi ana dilleri ile ibadetlerini yapmaları, örf ve geleneklerine göre sosyal yaşamlarını sürdürmeleri ve bu hususta gereken kurumları oluşturmaları, buna gereken kolaylıkların sağlanması, ana dilde eğitim ve öğretim hakları, okul ve benzeri müesseseler kurma, vakıflar tesisi, bu oluşumlar için devlet bütçesinden katkı ve bu hakların kullanım ve korunmasında Milletler Cemiyeti'nin Kontrolü" kabul edilmiştir.

Lozan Antlaşması, sadece, Kürt ulusu için bir kayıptı. Otonomi ve giderek Bağımsız Kürdistan Devleti kurma fırsatı veren Sevr Antlaşması geri

alınmış, toplum ulusu ve ülkesiyle parçalanmıştı.. Denebilir ki, Lozan Antlaşması Kürt ulusunun ulusal haklarının ve verdiği kavganın inkarıydı...

Kürt ulusu Lozan'da, ulus ve halk olarak, ulusal talepleri , kavgası ve bölgedeki konumu ile ele alınıp, **"Ulusların Kendi Kaderlerini Kendilerinin belirlemeleri"** ilkesine ilişkin olarak tartışılmamıştır. Kürt ulusundan, sadece Türkiye'nin güney sınırının (tarihi, coğrafi, ekonomik vb... hiçbir temeli olmayan, "Müttefik Devletler"ce sun'î olarak yaratılan, Suriye ve Irak devletleri ile Türk sınırı) tespitinde söz edilmıştır. Tartışmada sorun, Musul vilayeti idi. Musul Vilayeti'nin hangi devletin sınırları içine alınacağı tartışılıyordu...

İlginç olan, Alt Komisyon toplantılarında ve genel oturumlarda sorunla ilgili sürdürülen tartışmalardı. Türk ve İngiliz Temsilci heyetleri açıklamalarında ve gösterdikleri istatistiklerde, Musul vilayeti'nin Kürtlerin ülkesi olduğu, buradaki toplam nüfusun 5/8'ini Kürtlerin oluşturduğu ve bu bölgenin en eski ve yerleşik halkının Kürtler olduğu gerçeğidir... Kürtlerin Kendi Kaderini Kendisinin Belirlemesi ve yönetimde asal unsur olması gerektiği noktasında değil, bu ülkede azınlıkta bulunan Türk ve Arap halkından hangisi ile birlikte hareket edebileceğidir.. Ve hangi devletin uyrukluğuna verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir..

Örneğin; 23 Ocak 1923 günü öğleden sonraki oturumda İsmet Paşa;

"İngiliz Temsilci Heyeti'nin verdiği rakkamlar kabul edilse bile, Arapların, Musul Nüfusu'nun ancak dörtte biri olduğu gözükmektedir. Bir ülkenin

toplam nüfusu'nun ancak dörtte birini bulan bir etnik unsura verilmesini -böyle bir mantığı- savunmak güçtür"

şeklinde bir belirleme ile, Lord Curzon'u eleştirmiş ve ardından aynı mantıkla Musul'un, toplam nüfusun ancak 1/12'sini oluşturan Türk etnik unsuruna bağlı olarak Türk Devleti'nin sınırları içine alınmasını istemiştir..

Bu mantık bağlantısı içinde, antlaşmanın 3. maddesinde, 350.000'in üstünde bir Kürt nüfusunun yaşadığı Kürdistan'ın diğer bir kesimini Suriye'ye bırakan; Fransa ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti arasında yapılan 20 Ekim 1921 tarihli antlaşmanın 8. maddesi'nde saptanmış olan sınır, tartışmasız onaylanmıştır..

Aynı madde'de, yine aynı düşünce ve değerlendirme çerçevesinde, Türkiye Devletinin Irak'la sınırının, Türkiye ile İngilizler arasında ikili görüşmeyle çözümlenmesi; belirtilen 9 aylık süre içinde çözümlenememesi durumunda, sorunun, Milletler Cemiyeti'ne götürülmesi ve çözüme kadar mevcut sınırın korunması benimsenmiştir..

Sorun daha sonra, Milletler Cemiyeti'ne götürülmüştür. Milletler Cemiyeti, sorunu, aynı biçim ve muhtevada ele almış, daha önce saptanan ("Bruxelle Hattı" olarak tanımlanan) sınırı (bugünkü) esas olarak çözümlenmiştir.

Milletler Cemiyeti, İnceleme Komisyonu Başkanı Kont Teleki'nin verdiği

raporda yer alan;

"Eğer etnik delilden bir sonuç çıkarmak gerekseydi, bu, ahali'nin 5/8'ini Kürtlerin oluşturması nedeniyle, bizi, bağımsız bir Kürt Devleti kurmasını öne sürmeye iterdi. Böyle bir çözümün düşünülmesi halinde, verilen sayıya Mecusi(zerdüş) dinine bağlı Kürtlerden Yezidileri ve Kürt unsuru tarafından asimilasyonu kolay olacak Türkleri katmak yerinde olur. Bu haliyle Kürtler ahali'nin 7/8'ini oluşturmuş olur. Her iki tarafça sunulan istatistikler ve haritalar yanlıştır..."

açıklamaya karşın bu kararı almıştır..

Suçunu gizlemek için olsa gerek, verilen karara eklentili olarak;

"Kürtlerin ülkelerindeki yönetim, adliye işleri, okullardaki eğitim için kendi ırklarından memurlar atanması, Kürtçenin bu hizmetlerin resmi dili olması yolundaki istemleri hesaba katılmalıdır"

şeklinde, Irak Krallığı'na t a v s i y e d e bulunmuştur..

Bazı çevrelerde (içte ve dışta, bilhassa sosyal-demokrat kesimde) Müslüman azınlıkların ve bu bağlantıda Kürt halkının ulusal demokratik haklarının (dil ve kültürünün), Lozan Antlaşması'na getirilen genel kapsamlı 38 ve 39. maddelerle tanındığı ve korunduğu s a v u n u l u r . Belirli dönemlerde

-özellikle ulusal muhalefetin gelişen süreçlerinde- soruna çözüm olarak, Lozan Antlaşması'nda sözü edilen bu maddelerin uygulanması, TC. Devletin karşısına o g a n olarak da, kamuoyunda kullanılmıştır...

BU YANLIŞTIR. Diyebiliriz ki, bu görüşü getirenler de bunun yanlış olduğunu biliyorlar!.. Amaçları, Kürdistan'daki mücadeleyi "belirli bir yerde tutma"ktır.

Türk Temsilciler Heyeti, kurulacak yeni devletin Türk Milliyetçiliği üzerine oturtulması çalışmaları nedeniyle, Lozan Antlaşmasına büyük önem vermiş ve Türkiye açısından Kürt ulusu ile ilgili bir yükümlülüğün getirilmemesine özen göstermiştir.. "Müttefikler"de bu konuda titiz davranmışlardır. Türk Devleti ve bölgede kurulan diğer devletlerin sisteme bağımlı kalmaları çıkarları açısından en uygun olanıydı..Ve yapmak istedikleri de buydu. Bu çözümün, o ülkelerdeki kullanılabilecek iç ve dış sorunların bulunması durumunda, daha kolay olacağı da biliniyordu.. Titizlikleri bundandı.. Bu nedenlerle oluşturmak istedikleri sisteme uygun düştüğü için,Kürt Sorunu'nda ısrar edici olmamışlardır. Ancak, bunu, Türk Temsilciler Heyetine karşı bazı yaptırımlar için ödün olarak kullanmışlardır...

Konferansın 9 Ocak 1923 günkü oturumunda, İtalyan Devleti Temsilcisi Montagna tarafından sunulan Alt Komisyon raporunda şu görüşler yer almıştı:

"Azınlıkların korunmasına ilişkin hükümlerin Türkiye'de soy, dil ve din

azınlıklarının -Müslüman azınlıkları da içine almak üzere- hepsine uygulanması konusunda uzun bir tartışmadan sonra, Alt Komisyon bu hükümlerin uygulama alanını Müslüman olmayan azınlıklarla sınırlandırabileceğini düşünmüştür".

Bu açıklama karşısında Fransa Devleti temsilcisi M. Barrère ise şu belirlemede bulunmuştur:

"Türk Temsilci Heyeti'nin şüphesiz görmüş olacağı gibi, Müttefikler çok önemli tavizlerde bulunmuşlardır. Görüşmelerimize temel olan tasarıda yazılı özel hak ve garantilerin yalnız Müslüman olmayanları kapsamaması bir taviz'dir. Müttefikler'ce gösterilen uzlaşma zihniyetinin elle tutulabilir işaretleridir. Bunu da, Türk Kamuoyu, Müttefiklerin Türkiye'ye karşı iyi niyetli tutumlarının bir kanıtı sayabilir".

Aynı oturumda, İngiliz İmparatorluğu Temsilcisi Lord Curzon'da konuya temas ederek şöyle demişti:

"M. Barrère'nin belirttiği gibi, Alt Komisyon'un Türk Temsilci Heyetine verdiği taviz'e geçiyorum. Alt Komisyon önce, bütün etnik azınlıkların, başka bir deyimle, Müslüman olmayan azınlıklar gibi Müslüman azınlıkların da -örneğin, Kürtlerin, Çerkezlerin ve Arapların- tasarısındaki hak ve koruma tedbirlerinden yararlanmalarında direnmişti.. Ancak, Türk temsilci Heyeti'nin, bunların korumaya ihtiyaçlarının olmadığını belirlemeleri ve gösterdikleri tepki karşısında; Alt Komisyon bu koruma tedbirlerini yalnız Müslüman olmayan azınlıklarla sınırlamayı kabul etmiştir"..

Yukarıda belirlenen, Lord Curzon ve M. Berr re'nin görüşleri açıkça, bazı çevrelerin, Lozan Antlaşması'nın 38 ve 39. maddeleri'nin içeriği ile ilgili getirdikleri yorumu yalanlamaktadır..

Ayrıca, kazanılmak istenen ticari imtiyazlar, maden, petrol arama ruhsatları, ticari ve sınaî şirketlerin haklarının garanti altına alınması ve bölgede düşünülen bölüşüm ve siyasi yapıların hesabına, Türk olmayan Müslüman halkların -aslında yalnız Kürt halkının- peşkeş çekildiği ve kullanıldığı gerçeğini de ortaya koymaktadır..

"Müttefikler," Osmanlı İmparatorluğuna bağlı halklara ve azınlıklara çeşitli vaad ve taahhütlerde bulunmuşlardı. Bunun nedeni belliydi: Hem savaş döneminde bunları imparatorluğu karşı savaşa sokmak ya da en azından savaş dışı tutmak; hem de savaş sonrası düşünülen bölüşümün ve bölgedeki çıkarlarının kontrolü ve korunması açısından, kendilerine bağımlı siyasi yapıların yaratılmasıydı..

İstedikleri; bölgedeki petrol ve diğer hammadeler; arama ve işletme imtiyazları; deniz taşıma yolları, körfez ve kanalların kontrolü; pazar alanlarının güvence altına alınmasıydı..

Savaş  ncesi ve sonrası, Sevr ve Lozan Antlaşmalarında gözlenen, yukarıda sözünü ettiğimiz çıkarların korunması ve bölgenin kontrolü açısından siyasi dengenin kurulmasıydı.

Sevr Antlaşmasında; Birleşik - Bağımsız Ermenistan Devleti ile bunun yanında; coğrafi, ırki ve ekonomik homojenlikten yoksun; tarihi ve ideolojik temeli olmayan Irak ve Suriye Devletlerinin kurulmasının planlanmasıydı...Tampon bir bölgede, Kürtler için Osmanlı İmparatorluğuna bağlı "dahili Ottonomi"nin düşünülerek ve ardından Lozan Antlaşmasında bundan geri adım atılması ise; yukarıda belirlediğimiz **denge'nin** kurulmasıyla ilgiliydi..

"Müttefiklerce", o günkü koşullarda sorunları itibariyle kendilerine bağımlı bir Türk Devleti ve yönlendirecekleri Suriye ve Irak Devletleri; ırki ve coğrafi homojenliğe sahip kürt ulusunun kuracağı bağımsız Kürt Devletine tercih edilmiş ve **KÜRDİSTAN PARÇALANMIŞTIR...Kürdistan'ın s ö m ü r - g e s t a t ü s ü** resmileşmiştir.

Lozan Konferansında egemen düşünce buydu... Bu düşünce çerçevesinde, bölgede kurulacak **siyasi statüko** evvelden saptanmıştı. Antlaşmayla; düşünülen bu siyasi ve ekonomik statüko'ya, hukuki kılıf bulunmuş ve uluslararası güvence sağlanmıştır...

Gelinen sonuçta; Kürt örgütleri, siyasi lider ve kadrolarının, aydınların ve yurtsever eşrafın da günahı var.. Savaş sonrası dönemde, uluslararası eğilimi de hesaba katarak, Kürdistan'da varolan güçleri harekete geçirip, sorunun fiilen çözümü yerine; "Müttefikler" ve M.Kemal Hareketi'nin ilgi ve taahhütleri (bölgedeki gelişmeler ve "Müttefiklerin" bölgedeki ekonomik, siyasi hesapları gözardı edilerek) önemsenmiş ve bu bağlantıda **ÇÖZÜM**

BEKLENMİŞ'tir...

Savaşta ve barış masasında da başarının, sahip olunan siyasi-askeri güç ve otoriteyle bağlantısı **hesaba katılmamış'tır..**

Lozan antlaşması milyonları aldı.. Kürdistan'ı bir baştan bir başa kana boğdu... Diyebiliriz ki, alınan derslerin -eğer alınmışsa- faturası ağır olmuştur. Önemli olan, oyuna bir daha gelinmemesi ve tarihin -bu işlerlik-te- tekerrürüne fırsat verilmemelidir.

Z.Baran

AÇIK MEKTUP

Sayın insan hakları savunucuları,
Yıllardır Orta-Doğu'da bir dram yaşanmaktadır. Bu dram, inkar edilen, siyasi haritası, dili, kültürü, tarihiyle; bütün ulusal değerleriyle Kürt ve Kürdistan dramı'dır..

» Dünya'da, 20-25 milyon nüfusa sahip, ulusal kimliği reddedilen bir halk varsa, O'da Kürtlerdir...

Kürtlerin yaşadığı bu dram'ın boyutu, yalnızca bu halkı zincire bağlı tutmakla kalmayıp, aynı şekilde İran, Irak, Suriye ve Türkiye'de yaşayan emekçi uluslar ve azınlıkları da mutsuz ediyor. Kürdistan'da sömürge statüsü devam ettiği sürece de, bu dört ülkede demokratik yönetimler oluşamaz. Oluşamaz, çünkü, Kürdistan'ı aralarında bölüşen devletler, sürekli olarak anti-demokratik baskıcı yasalarla ve militarist yığınaklarla bu alanı denetimlerinde tutmaya çalışmaktadırlar. Ki,

zora ve sömürüye dayalı ilişkilerin doğal bir sonucudur
bu..

Bir ulusu ezen diğer bir ulusunda özgür olamayacağını
ve sömürge halkların efendilerinin boyunlarında değirmen
taşları olduklarını, bütün bunları bilmeyen var mı?

Siz Türkiye'li AYDINLAR, DEMOKRATLAR, İNSAN
HAKLARI SAVUNUCULARI;

Yıllardır Kuzey Kürdistan'da örgütlü devlet terörü
estirilmektedir. Bu terör, son yıllarda, tam bir vahşete
dönüştür. Kürdistan'ın bütün birimlerinde ve özellikle
Olağanüstü Hal Bölgesi'nde yaşayan Kürdistanlı'lara
her türlü insanlık ve çağ dışı işkence ve baskılar
uygulanmakta; can ve mal güvenlikleri, "yasal" hakları
hiçe sayılmaktadır. Onbinlerce asker ve polis gücüne
ilaveten, "Köy Koruculuğu" adı altında, Para-Militer
örgütler kurularak, toplum terörize edilmektedir.
(Bugünlerde de Teritoryal Milis örgütlenmesi
ve özel Harekat Kolordusu oluşturulmaya çalışılmakta-
dır.)

Mecburi İskan, gözaltı, işkence, zindan ve yasaklar

günlük yaşamın eti-kemiği olmuştur. Kürdistan'daki bu günlük yaşam, işgalci İsrail karşısında haksızlığa uğrayan bir toplum olan Filistin halkının yaşamından on kat daha acıklı ve zordur. Bu vahşet tablosunu günlük basından bile görmek mümkün..

Bir toplum, dünya'nın gözleri önünde, saat be saat yok edilmeye çalışılıyor. Gerekçe hep aynı:

"Devletin ve Milletin bölünmez bütünlüğünü sağlamak", "Eşkiya'yı yok etmek".

Burada eşkiya olan bizzat devletin kendisidir. Vatan diye belirtilen topraklar ise; 1923 Lozan Emperyalist Antlaşmasıyla gasbedilmiş Kürdistan topraklarıdır. İşte, siz Türk demokrat ve ilericipleri bu davada ırkçı ve sömürgeci TC devletinden (ki, bu devlet, parlamentosu, ordusu ve bütün bürokratik kurumlarıyla Türk Burjuvazisi'nin egemenlik aracıdır.) yana değil; bütün tercihlerinizi haklıdan ve mazlumdan yana, halkların özgürlük ilişkilerinden yana, emekçi Kürt halkının çağdaş-demokratik mücadelesinden yana kullanmalısınız. Ancak, bu koşulla, özgür dünya ulusları karşısında demokrat Türk aydını olma alını aklığına sahip olabilirsiniz. Ancak, bu koşulla Türkiye'de demokrasi mücade-

lesini layıkıyla yürütebilirsiniz..

İnsan Hakları savunucuları, demokratlar;
Kendini demokratik hukuk devleti, Avrupa uluslarının bir parçası olarak dünyaya lanse eden ve bu anlamda AET'ye de girmeye çalışan Türk burjuvazisi'nin bu iki yüzlü, terörist yanını teşhir etmek; devlet terörü ve zoruna karşı mücadele eden güçlere destek ve yardım etmelisiniz.. Son olarak, 2000'e Doğru dergisi'nde yayımlanan KKK'nın 1986 tarihli "**İç Güvenlik Klavuzu**"nda açıkça NBC silahlarının kullanımı yer almakta, yine aynı şekilde operasyonlarda kimyasal silah kullanıldığı açıklanmaktadır. İş bununla da kalmayıp, "**Cudi Dağı**" ve çevresinde günlerdir süren olaylar, yapılan askeri hazırlıklar, geniş çaplı bir NBC taarruzuna geçileceğini göstermektedir.. 1988 Mart'ında Güney Kürdistan'da (HALEPÇE) Hiroşima'yı yaşayan Kürt halkı, bu kez Nagazaki'sine hazırlanmaktadır. Bu noktada demokrat ve yurtseverler bütün güç ve enerjileriyle bu vahşetin önüne geçmek, dünya kamuoyunu seferber etmek zorundadırlar. Suskunluk ve kayıtsızlık, bu katliama ortak olmaktadır..

Dünyanın özgür ulusları gibi şafağı göremeyip günba-

timında kalan Kürt ulusu, yüzyıllardır o tarihi anla
buluşmanın, uzun günbatımına son vermenin zorlu
savaşının içindedir !

Fetihçi güçlerin namlularından kan damlaya dursun,
ele geçmez dağların ardında tan atmak üzere... Kan
ve ateş göllerinin içinden çağdaş ve onurlu bir halkın,
demokratik-sosyalist bilinçle donanmış cesur ve kararlı
savaşçıları, özgür gökler altında kurtuluş bayrağının
dalgalanacağı tarihi anın coşku ve heyecanıyla yanıp
tutuşuyorlar..

Ne kan, ne barut, ne "detant" ,ne "barış",
Ne aldatıcı otonomi ne de kültürel
özerklik.

Hiçbir burjuva manevrası, Kürdistan'ın politik ve
ekonomik kurtuluş mücadelesini yolundan saptırmaya,
durdurmaya yetmeyecektir!..

Emperyalist - sömürgeci'lerin Orta-DOğu'daki

VIETNAM'I KÜRDİSTAN olacaktır!!!

saygılarımızla...

Bartın Özel Tıp Cezaevi

29.7.1989

Rızgari Tutukluları

* TÜRKİYE'DEKİ SİYASİ CEZAEVLERİ * DİRENİŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ *

Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında baktığımızda (Rızgari 19. Sayıda yayınlanan I ve II genel değerlendirme -Açıklama bizim-), Eskişehir E/Tipi Cezaevi, direnişe ilk başlayan cezaevlerinden biri olması ve 37 gün gibi uzun bir süre (Ekim-Kasım 1988 Direnişi'nden söz edilmektedir-Açıklama bizim-) AG (Açlık Grevi) yürüterek, geneldeki direniş yükünün önemli bir bölümünü yüklenmesi gibi özellikleriyle anılmaya değer. Bunu bir olumluluk olarak görmek gerekiyor. Ne varki, bu konunun anlaşmaya yansıdığını söylemek zordur. Anlaşma, eski statü'ye kısmî ilerlemeler, kısmî gerilemeler getirdi..

III

Bu bölümde de Eskişehir Cezaevi özgü-
ne ilişkin değerlendirmeyi çerçevelen-
dirmek istiyoruz.

Şimdi daha net olarak görülebildiği üzere, anlaşmanın bazı belirsizlikler taşıdığı görülmektedir.. Bunun nedeni, eylem programı'nda idare ile yapılacak anlaşmanın protokole bağlanması öngörüldüğü halde, görüşmelerin STK(Siyasi Tutuklu Konseyi -Açıklama bizim) ile idare arasında kalması, dışarıdan gözlemciler (Avukat, aile temsilcileri, demokratik kitle örgütlerinden gözlemci vb..) bulunmayışıdır..

Böyle olunca, yöneticiler oğün söylediklerini şimdi kelime oyunu yaparak, "öyle değıil, böyle demıştik" diye, tevil yollu inkara yönelebilmektedirler. Üzerinde net olarak anlaşılmış kimi şeyleri yorumlayarak aleyhte kullanabilmektedirler. (Örnekse; Kitap konusu) Ya da tümüyle vazgeçebilmektedirler... (Örnekse; görüş kabinlerindeki telefonların kaldırılması gibi). Bu gibi belirsizlikler, kendilerinden asla kuşku duymayacağımız STK içinde sorunlar yaratır, yaratmaktadır..

Kuşkusuz, direniş sekteye uğratan en önemli öğeler'den biri, cezaevinde iki ayrı eylem programı bulunması ve sonuca ortak gidilmeyişiydi. Bu yüzden DY ve onu izleyen bir grup, eylemi 5 gün önce sonuçlandırdı..Bu noktada, DY grubundan arkadaşların ayrı bir eylem programına sahip olmalarında yadırganacak bir yan yoktur. Elbette, en doğrusu gücün merkezileştirilip direniş programının tekleştirilmesi'ydi.. Fakat nihayet ortak bir zeminde

anlaşamayan grupların bütün yolları denedikten sonra ayrı bir eylem programı oluşturmalarını kınayamayız.. Eleştirilmesi gereken nokta şudur: Ayrı ayrı eylem programları da olsa, hedefler ortaktı.. Birlikte başlanılmıştı ve birlikte sonuçlandırılması gerekirdi. DY grubu'nun idarenin önerilerini, "bunlar bizim için yeterli, biz bırakıyoruz, siz de bırakırsanız iyi olur" diyerek, grup olarak ayrı bir "anlaşma" yapmaları yanlıştı.. Çünkü, cezaevinde o anda aynı talepler uğruna direniş yapan diğer insanlar yokmuş gibi davranılmıştır.. Yanlıştı, çünkü; diğer insanların bu bırakmanın sonuçlarından olumsuz etkilenebileceğı, eylemi uzatabileceğı gözönüne alınmamıştır. Yanlıştı, çünkü; eylemin birlikte sonuçlandırılması yönündeki taahhütlerine uymamışlardır. Aynı tavrı STK ile temsil edilen gruplar da yapşalardı, onlar da bu eleştirinin muhatabı olurlardı.

Bundan daha da olumsuz bir gelişme ise, STK ile temsil edilip ortak eylem

programı'na imza koydukları halde, eylemi DY grubunun anlaşması ile birlikte bırakan Kurtuluş, TKEP HK gruplarının tavrıdır. Üstelik, imzaladıkları program, direnişin anlaşmayla bitirilmeden bırakılması halinde, bırakan grup ve kişileri "eylem kırıcısı" olarak ilan etme hakkı tanımaktaydı. Bu grupların kendi hareketlerine böyle bir gölge düşürme hakları yoktu. Dahası, anlaşmaları bozarak birlikte yola çıktıkları arkadaşlarını yarıda bırakarak kendileri için güvensiz bir konum yaratmaları, direnişi devam ettiren arkadaşlarının aleyhine bir konuma düşmeleridir..

Böyle vahim bir yanlışa neden düştüldü? Biz yine de arkadaşları dinlemeye ve anlamaya hazırız.. Fakat, ne kadar haklı olurlarsa olsunlar, hiçbir mazeret bu olumsuz konumlarını mazur gösteremez. Eylem sürdürülür, akitlere bağlı kalınır, eylem içindeki hata ve zaafılar eylem bitiminde acımasızca eleştirilir, tavır gerektiriyorsa, tavır da konur.. Ama, düşmanla çelişme ve çatışma noktasında,

birlikte hareket ettiğiniz insanları terketmenin mazereti olamaz.

Eylemi kıran grupların bazı temel eleştirileri olduğunu biliyoruz. Fakat bu konuyla, eleştiri hakkı ortadan kalkmıştır. Bizim, Rızgari grubu olarak çok daha temel eleştirilerimiz vardı. En azından bu programın bağlayıcılığı içinde bile değildik. Programdan ancak dolaylı olarak haberdar olmuştuk. Ancak, biz daha önce Diyarbakır'da oluşturulan eylem programı'nı baz alarak hareket etme kararındaydık. Nitekim grubumuz, SAG eylem programı'nı sonuna kadar yürütmüştür.. Ayrıca, biz eylem birliği bilinciyle, hem Diyarbakır'dan gelen temsilci arkadaşın inisiyatifini, hem de, burada eylemin koordinasyon ve yürütmesini yapan STK'nın inisiyatifini tanımıştık. STK'nın idareyle görüşmeleri hakkında gruplarla diyalog kurması, bilgilendirmesi gerekiyordu..Buna karşılık STK, eylem sürecinde Rızgari'ye bilgi vermedi, onunla görüşmedi. Eylemin anlaşma ve görüşme aşamasındaysa SAG'yı (süresiz açlık grevi

-açıklama bizim-) yürüten tüm grupların görüşleri alınmasına rağmen, sadece Rızgarî'nin görüşleri alınmadı. Eylem bizim dahil edilmediğimiz bir karar birliği ile sonuçlandırıldı. Sonuçta, biz bu olumsuzluk-

ları gerekçe göstererek eylemi istediğimiz yerde kesemedik. Çünkü, bu eylemi, şu ya da bu grubun hatırı için ya da birilerine nispet olsun diye yürütmüyorduk. O anda iki cephe vardı: Biri bizi bir kaşık suda boğmaya çalışan, siyasi gericiliğin cezaevleri politikası, diğeri de haklı talepler uğruna mücadele eden bizim cephe'miz. Kendi cephe'miz içindeki olumsuzluk, itici ve kırıcılıklar, hatta buradan dışlamaya çalışarak "siyaset" yapmaya çalışanlar olması, eylemin haklılığını ve gerekliliğini ortadan kaldırmıyordu.. Nitekim, eylem bitiminde, PKK grubunun bize karşı yargılarının etkisiyle STK'nın eyleme sonuna kadar sahip çıkmış bir grubu dışlamış olması olayını eliştirdik. Bu eleştirilerimizi

diğer direnişçi gruplar da teslim ettiler. Böylece, hem eylem birliği zedelenmemiş oldu, hem de yanlış tavırlar mahkum edildi.

Eylemimizin diğer bir eleştiri noktası daha var. Programın hedefler bölümünde "1 Ağustos Genelgesi"nin kaldırılması ve "yeni bir tüzük değişikliğine" gidilmesi gibi, genel talepler bulunmasına rağmen, sonunda biz de cezaevi özgüline ilişkin taleplerle ilgili pazarlık masasına oturmak durumunda kaldık. Oysa, yukarıda da değindiğimiz gibi, eylemin yükünü ilk başlayan cezaevlerinden biri olarak Eskişehir cezaevi çekmekteydi. Nazilli ve Eskişehir

cezaevlerindeki AG'lerin bir ayı aşması, eylemin doruk noktalarını oluştuyordu. Kamuoyu baskısı, bakanlığı genelge ve tüzükle ilgili resmi bir açıklamaya zorlayabilecek öğelere sahipti. Oysa, Eskişehir'de "anlaşma" olması, Türkiye genelindeki tansiyonu düşürmüştür.. Uzun süreli AG'nin

ölüm sınırından dönmesi, hem destekçileri, hem karşıtları rahatlatmıştır. Diğer cezaevlerindeki sorunların da bu boyutlarda çözümleneceğine dair iyimser bir beklenti yaratmıştır. Bu nedenle, cezaevi direniş dalgaları bu noktadan sonra düşmüş oldu. Bakanlık da, Genelge ile ilgili istemleri küllendirme olanağı buldu. Örneğe; Ağustos Genelgesi'nin halen geri alınıp alınmadığı ya da alınmayacağı; tüzük değişikliğinin yapılıp yapılmayacağı ya da yapılırsa ne yönde yapılacağı belli değildir. destekçi gruplar AG'nin bitiminden sonra rehavete girmişlerdir. Eylemlerin tam bir başarı ile sonuçlanmadığı tesbitini yaparken, bu olguya dayanıyoruz. Bundan sonra belki, topyekûn saldırılar belli bir süre gündeme gelmeyebilir. Ama, tek tek cezaevlerinde bildiği uygulamaları yapmaya devam edecektir.. Kamuoyu önünde, resmi hiçbir yükümlülüğe girmediği için inisiyatif kendi elinde tutmaktadır. Bu gün yeni AG'lerin örgütlenmesine ihtiyaç duyulması üç ay önceki yarım sonucun, rahatsızlığın kabulüdür.

Eylem daha fazla uzatılabilir miydi? Uzatılsaydı istenen sonuçlar alınabilir miydi? Ya da AG'nin şehit verme aşamasına gelmesi doğru muydu?

Bize göre eylem programında AG limitinin 45 gün tesbit edilmiş olmasına ve eylem tikanırsa ölüm orucuna gidilmesi öngörülmesine rağmen o düzeyde eylem bırakılmamalıydı. Aynı talepler için üç ay sonra AG gereği duyulduğuna göre, o gün taleplerin kabul edilmiş olduğunu söylemek de mümkün olmadığına göre, şunu söyleyebiliriz:

-Ya eylem programı gerçekçi hazırlanmamış,

-Ya da eylem programına uyulmamıştır.

İki noktadan birinde özeleştirme vermek gerekir..Bizce, özeleştirme, eylem programının gerçekçi hazırlanmadığı, katılan grupların reel durumlarının biraz ötesinde olduğu noktasında yapılmalı.. Örneğe; şekerli su alınmadığı halde, limitin 45 gün sayılması-

nın kitlesel bir ölüm orucu olduğu hesaplanmamış; eylem tıkanır, ÖO öngörülme sine rağmen, bu biçimin uygulanmamış olması bir öngörüsüzlük olmuştur..

Kısaca, eylem programının bu noktada, kağıt üzerinde kaldığını söyleyebiliriz. Bu tür programlar yapılırken, grupların birbirini kollayarak, daha uç şeyler önermeleri yerine, yapılabilecek ve yapılamıyacak şeyleri belirleyen, akla ve realiteye uygun programlar hazırlamalıdır.. Eylem programı devrimci bir sözleşmedir. Bu sözleşmenin gereklerine uymadığı için bazı grupları "eylem kırıcısı" olarak ilan edebiliyorsak; bir yana programı, bir yana yaptıklarımızı koyarak, kendi kendimizi de eleştirmemiz gerekiyor. Bunda bir ayıp yoktur.

SONUÇ OLARAK:

-Ekim-Kasım ayları cezaevi direnişleri, hedef ve kazanımları açısından tam

bir başarı elde edememiştir.. Buna karşılık Özal Hükümeti'nin İnsan Hakları ve cezaevleri politikası'nın tüm boyutlarıyla teşhir edilmesi ve Ağustos Genelgesi'yle sürdürülen saldırının, hak gasbı'nın durdurulması yönlerinden başarılı olmuştur.

-Statü farklılıkları ve belirsizlikler nedeniyle haklarımızın kıyısından köşesinden aşındırılması ya da anlaşmaların yerine getirilmemesi yaveda buna bağlı olarak koşulların kötüleştirilmesi her cezaevi özelinde yeni direnişlere zemin hazırlamaktadır..

-Son direnişlerin en olumlu çizgisi, tüm cezaevlerinin ortak hedef ve taleplerle, zamandaş direnişlere geçmesiyle, bu, iletişim noksanlığı, koordinasyon sağlanmaması ve ortak bir program oluşturulmaması gibi nedenlerle geriye düşmüştür.. Yeni olguların kapıya dayanması beklenmeden, cezaevlerinde asgari müştereklerde bir direniş programı ve ilkeleri saptanmalı ve

deneylerin ışığında bu tür bir birlikteliğin koşulları yaratılmalıdır.

-Kamuoyunun **desteği** ve **ilgisini** canlı tutmalı, fakat bu ilgiyi ancak, hayati ve toplumsal mücadeleye **mesaj taşıyan** noktalarda yoğunlaştırmalıyız.Cezaevleri mücadelesine toplumsal muhalefetin **desteği** konusunda yanlış varsayımlara kapılmamak gerekir.

Cezaevi özgülündeki **kazanımlar**'ımız ve ilişkiler açısından belirsizlik ve çözümsüzlükler mevcuttur. Bu çözümsüzlükler yeni bir direniş tartışmasını gündeme getirmiştir.Geçmiş direnişin iyi bir **muhasabesini** yaparak, somut duruma uygun ve siyasi **yarış havası yansıtmayan bir direniş programı** hazırlanmasında fayda vardır.. **AG eylem programı** ile birlikte, kamuoyunu önceden duyarlı hale getirmek, bilgi akışı sağlamak, bugün yapılması gereken şeylerin başında gelmektedir.

-Geçen direniş programına göre, "**eylem kırılcısı**" olarak ilan edilen grup ve kişilerden **özeleştir**i istenmeli ve cezaevini ilgilendiren, ortak tavrı gerektiren her konuda diyalog sürdürerek, yeni eylem birlikleri ve ortak mücadele için **zemin**i açık tutmak gerektiği kanısındayız.. Cezaevinde ikili bir yapının olmasının, yönetimlerin her zaman iştahlarını kabarttığını ve tutukluları bir çok noktada zorladığını deneyimlerimizle biliyoruz.. Bu ikili yapıyı "**savunmak**" ve "**kurumlaştırmak**" yerine, direnişçi bir çizgide birleştirmek, hepimizin ortak çıkarıdır.

(...)

(*) Cezaevlerinde bulunan bazı arkadaşlarımızın değerlendirmeleridir.

EKİM-KASIM 1988 DİRENİŞİNDEN SONRA

.ESKİŞEHİR CEZAEVİNDE

BİR GRUP ARKADAŞIMIZ TOPLU HALDE

ESKİŞEHİR CEZAEVİ'NDE YİNE DİRENİŞ!

Açlık grevi ölüm orucu'na dönüştü. İşkence ve baskı altındaki tutuklu ve hükümlülerin durumu ağır!

22 Haziran günü ortaya çıktığı öne sürülen t ü n e l ile, bütün haklar gasbedildi. Elbise dışında herşey kısıtlandı. Havalandırma 2 saate indirildi. Tutuklu ve hükümlüler hücrelere alındılar.

29 Haziran'da 45 (L ve I bloklarından) ve 3 Temmuz günü de 37 kişi açlık grevine başladı. Bloklararası diyalog kesildiği için, diğer tutuklu ve hükümlüler durumu ancak 6 Temmuz'da öğrenebildiler ve bu tarihte 80 kişi, 12 Temmuz'da ise, 110 kişi daha açlık grevine katıldı. Ancak, cezaevi yönetmeliğine göre. üzerinden 48 saat geçmeyen eylemler direniş kabul edilmediğinden, "Kurban Bayramı" açık görüşü kısa süreli yaptırılmak istendi... Tutuklular ise, durumu dışarıya iletip, açık görüşe çıkmadılar.

Bugünden sonra açlık grevine katılanların sayısı 280'e ulaştı. Bazı nedenlerden dolayı, 34 kişi açlık grevine katılmadı.. Eskişehir cezaevin'deki direniş diğer cezaevlerine 20 Temmuz'dan sonra yayılmaya başladı. Süreli ve süresiz destek grevleri çoğaldı... Diyarbakır, G.Antep, Erzincan, Amasya, Bartın, Bursa, Çanakkale, Bayrampaşa, Ergani, Ceyhan vb... cezaevleri, direnişleri ile, Eskişehir cezaevi direnişini güçlendirdiler...

Selahattin Şimşek ve Celalettin Delibaş rahatsızlandılar. Şükrü Göktaş ve Recep Maraşlı'nın durumlarının ağır olduğu bildirildi. Bunların daha önce birkaç kez ölüm orucuna gitmeleri durumlarını ağırlaştırıyor. Mehdi Zana da greve katıldı.

Aileler Eskişehirde açlık grevini destekliyorlar ve İnsan Hakları Derneği kapatıldığı için Ankara'ya giderek, orada eylemlerini devam ettirdiler.

Cezaevi idaresi ve polis baskılarını sürdürüyor.. Adalet Bakanlığına ve başbakana açlık grevi ile ilgili protesto telgrafı çeken bir grup, dağı-

İlirlarken, aralarından 5 kişi gözaltına alındı..

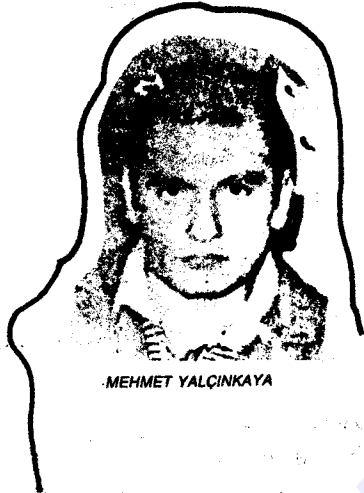
Bakanlık gelişmeler üzerine Eskişehir cezaevini boşaltmaya çalışıyor. 2 doktorun "seyahat edemezler" raporuna karşılık, gönderilen bakanlık doktorları "seyahat edebilirler" raporu verdiler.

Eskişehir cezaevinde açlık grevinde olanlardan Hasan Hüseyin EROĞLU ve Mehmet YALÇINKAYA öldüler...

Cezaevi idaresi baskın düzenleyerek tutuklu ve hükümlüleri halsiz bir durumda iken, dayak ve işkence zoru ile, "tamirat yapılacak" diyerek, Aydın cezaevine nakletti. Oysa, Aydın cezaevi de "Tünel çıktığı ve tamirat yapıldığı" için boşaltılmıştı. Eski-den Bakanlık Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü yapan ve şimdilerde "demokrat" bir avukat ;"ölenlerin otopsi raporları incelendiğinde, vücutlarında darbe izlerinin olduğu ve morartılar bulunduğunu" belirterek, yeniden otopsi yapılması için başvuru da bulundu.

(...)

Eskişehir Cezaevi ani bir baskınla boşaltıldı. Tutuklu ve hükümlüler dayak altında Aydın ve Nazilli cezaevle-

MEHMET YALÇINKAYA

HÜSEYİN HÜSNÜ ERDOĞAN

rine nakledildiler. Bütün ilişkilerin kesildiği cezaevi'nden haber alınamıyor. Kulaktan dolma bazı bilgiler, açlık grevi'nin Ölüm Orucu'na dönüştüğünü ve 40 kişinin durumlarının ağır olduğunu gösteriyor.

Aydın'a doluşan tutuklu ve hükümlü aileleri, polisle çatıştı, SHP binasından çıkarıldılar. Otelere yerleşen halk buradan da polis zoru ile dışarı atıldı. Cezaevi ile görüşmeler kesik durumda. Dergimiz yayına girdiği sırada ölüm orucu devam ediyordu ve dışarıda ise, yeni yeni bazı kıpırtılar olmaya başlamıştı.

Recep MARAŞLI için PEN kulüp çağrıda bulundu:

**"Recep Maraşlı salıverilmeli
tedavisi yaptırılmalıdır."**

Arkadaşlarımız,

**Yakup Çiçek, Şeyhmus Özzengin ve
Abdullah Uzun'un durumları ağır.**

Gelişmeleri gelecek sayımızda yorumu ile birlikte vermeye çalışacağız.

YALNIZ DEĞİLSİN

aldırma
mızımız h pishane romantizmine
boşver hüzünlü ş irlere
dört duvar

ranza

sevgilinin solgun yüzü

falan...

bak!

bizler buradayız i te

"d  arıda deli bahar" gibi canlı

mavi gökyüzü gibi berrak

içerde de  o kun bir hayat var

gözlerim bir gün görmese

veya ayrılırsak

bir daha g r  memecesine

yine de yanında ol cağım

yalnız başına t rk  söylerken

veya   kelendiğinde insanlara

yeni bir şeyler öğrendiğinde veya

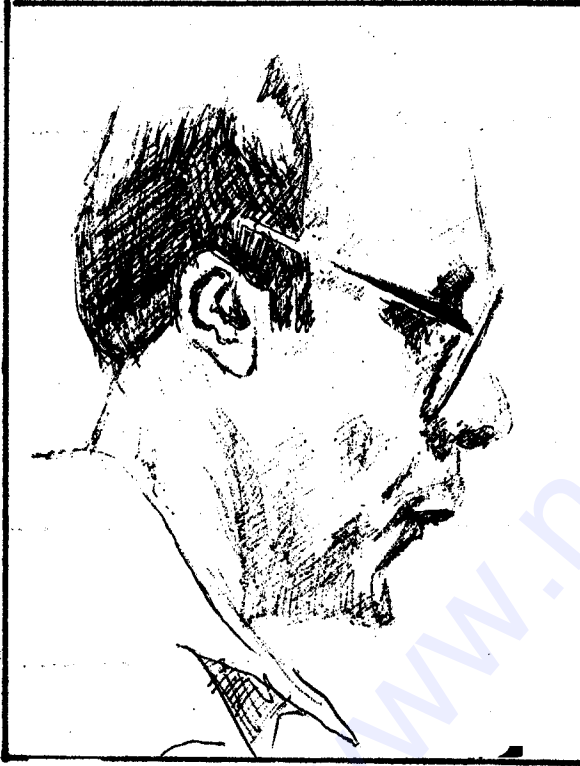
seslerde sözlerde olacağım

karanlıklarda kalırsan
öyle ışksız
renklerle geleceğim yanına

boşluklara yuvarlandığında
elini attığın dal kırılırsa mesela
veya bir hücre,bir demir,bir zulüm
"yalnızım" deme sakın
yanında ben olacağım

aşık olursan birine günün birinde hissedeceğim hemen
heyecanlarında
kalp atışlarında olacağım

eğer o büyük güne
kavuşursanız bensiz
ne çok çocuk gülüşü
ne çok ak ihtiyar
doğayla birlikte
bayram ediyorsanız veya
"keşke oda olsaydı"demeyin
mutlaka orada olacağım.

İSMAİL BEŞİKÇİ "BERAAT" ETTİ.

İsmail Beşikçi, Türkiye'de yayınlanan bir dergi'nin sorularına verdiği cevapta;
"Kürt insanı, Kürt toplumunun, Türkiye, Orta-Doğu ve dünya'daki statüsünü, öteki toplumlarla karşılaştırabilmeli, örneğin; Arap, Fars, ve Türk toplumlarıyla Kürt toplumunun ilişkilerini; ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel ve askeri inceleyebilmeli. Bu karşılaştırmaları kaba da olsa yapabilmeli. Kürt insanı ülkesinin bölünmesi ve paylaşılması üzerine düşünebilmeli"

dediği için, Ankara DGM tarafından yargılandı.

Beşikçi,mahkemede yaptığı savunmada, Resmi İdeoloji'yi yargılayarak, özellikle "Bulgaristan'daki insan hak ve özgürlükleriyle" ilgili Türk bilim, hukuk vb.. kurumlarının tepkiler gösterirken, Kürt sorunun'da nasıl, **çifte standart** uyguladıklarını vurguladı. Bilimin, resmi ideolojiler'in yasaklamaları, "...vatana millete ihanettir" demesi ile hareket edemiyeceğini, bilimin "somut gerçek ve olgulardan hareket ettiğini", bu koşullar altında da bilimin gerçeği, yani, "dünyanın döndüğü"nü ifade etmesi gerektiğini anlatan Beşikçi, sonuçta, hakkında meşhur ve maruf "yayın yoluyla Kürtçülük propagandası yapmak" tan açılan davadan "beraat" etti.

uluslararası af örgütü'nün toplantısında yapılan konuşma (*)

(Geçen sayıdan devam.)

Kürt ulusunun içinde bulunduğu durum hiçte iç açıcı değil.Kürdistan'ı paylaşmış sömürgeci devletler yapıları itibarı ile katliamcı,acımasızdırlar.Geçmişte olduğu gibi bundan sonra da gaddar davranacakları açık...Kürdistan'ın her tarafından bu düşman güçlerle çevrili olması,ulusal kurtuluş mücadelesi açısından büyük bir dezavantajdır..Bunun yanında başka bir dezavantaj da,uluslararası yeterli desteğe sahip olmamasıdır. Bu da,bulunduğu bölgenin stratejik konumu ile,süper devletlerin bölgedeki çıkarları nedeniyle varolan statükoyu korumadaki ısrarlarından dolayıdır...

Burada,bir duruma açıklık getirmek istiyorum:

Bir yıl önce HALEPÇE'de bir katliam yaşandı.HALAPÇE'de,halkın üzerine,İrak devleti yüzlerce bomba yağdırdı...Bunlar kimyevi bombalardı.Peşmerge güçlerine karşı uğradığı yenilginin hincını masum HALEPÇE halkından alıyordu...Beşbin kişi hayatını yitirdi.Binlerce kişi sakat kaldı. Binlerce çocuk,genç kız;bu bombaların izlerini,yüzlerinde,ellerinde,bacaklarında bir ömür boyu taşıyacak ve acısını da bir ömür boyu yüreklerinde duyacaklar...

HALEPÇE katliamı Güney Kürdistan'da yaşanan ilk katliam değildi.Son' da olmadı. Ayrıca,bu katliamlar sadece Güney Kürdistan'da da yaşanmış değil.Kuzey ve Dogu Kürdistan'da defalarca yaşanmıştır. Bu katliamlar Kürt ulusunun özgürlüğü

için her kıpırdanışında gündeme gelmiştir.

Birkaç somut örnek verelim: **Kuzey Kürdistan'da** 1925 **Şeyh Sait**, 1930 **Ağrı**, 1937 **Seyit Rıza**, 1940 **Sasun'da** zulme karşı başkaldırılarda milyona yakın insan öldürülmüş, bir o kadar insan sürgün edilmiş, göçe zorlanmıştır. Bunların 1/3'ünde yolda telef olmuştur.

Yine; **Ihsan Nuri Paşa** komutasındaki Kürt güçlerine karşı Orgeneral **Salih Omurtag**, 1700 esir vererek geri çekildiğinde, **Zilan** deresi ve çevresinde bulunan 237 köyü tamamen yıkmış, kaçabilenlerin dışındaki tüm köy halkını, cinsiyet ve yaş farkı gözetmeksizin katletmişti. Bu katliamda T.C. devletine Fransa devleti de destek vermişti.

Güney Kürdistan'da 1932, 1943 ve 1963 savaşlarında, katliam Irak Arap Kırallığı adına İngiliz Kraliyet Uçakları (R.A.F) tarafından yapılmıştı. Köyler bombalanmış, binlerce insan öldürülmüş, evler yıkılmış, ekinler yakılmıştı.

Bunlar gibi;

1974-75 savaşında, Irak devleti "sosyalist" ülkelerin hediyesi MİG ve SOHEY'lerle Kürt köylerine yağmur gibi Napalm yağdırmıştı. Ormanlar, meyve bahçeleri, ekinler yakılmış su kaynakları zehirlenmişti. O sırada beşbin'in üstünde insan ölmüş, 1328 köy yıkılmıştı.

Bu katliamlar tüm dünyanın gözlerinin önünde yapılmış ve bir kısım devletler, yukarıda belirlediğimiz gibi, çeşitli biçimlerde, katliam yapan devletlere destek vermişlerdir.

Bölgedeki "sosyalist - ilerici" , demokrat güçler de aynı şekilde katliamlara destek verme durumunda olmuşlardır. **Örneğin**; 1925 1937, 1940 ve 1931 katliamlarında, 1930 hareketi ile ilgili II. Enternasyonal'in olayı kınamasına rağmen, Türk sosyalist, ilerici ve demokratlar olayları "**İrticai Hareketler**" olarak değerlendirerek, Türk Ordusu'nun Kürdistan'daki uygulamalarına alkış tutmuşlardır. 1974-75 savaşında Irak "sosya-

list"leri,"ilerici"leri,SSCB'nin Irak devletiyle olan ilişkileri çerçevesinde,Güney Kürdistan'daki o günkü mücadeleye eleştirel yaklaşmış ve Irak devletinin yanında yer almışlardır.

Ne acıdır ki,o günkü katliamlarda demokratik ülkeler,demokrat kamu oyu (uluslararası) sessiz kalmış,sorunun üzerine gitmemiş ve Kürdistanla dayanışma göstermemiştir...

Bu sessizlik HALEPÇE katliamında da, ondan sonraki gelişmelerde de görülmüştür.

Dünya kamu oyununda,Filistin,Ermenistan,Azərbaycan olayları,Afganistan sorununda görülen duyarlılık HALEPÇE katliamında görülmemiştir.Irak devleti yarım ağız kınanmıştır.Irak'a hammadde veren Şirket hakkında dahi,tüm zorlamalara karşın ancak,Libya-Amerika sürtüşmesinde bir yaptırım düşünülmüştür...

HALEPÇE katliamında Kürt örgütleri ve

göçmen Kürtler Avrupa'da bir dize protesto eylemleri düzenlediler.Bonn'da müşterek bir yürüyüş yaptılar.Avrupa demokrat-ilerici kamu oyunun bu çalışmalara gereken ilgiyi gösterdiği söylenemez.TÜRK,ARAP ve FARS ilerici-demokrat güçleri de -sorun bir yanı ile kendi sorunları olmasına rağmen- çalışmalara katılmadılar.Bonn'daki yürüyüşe katılmamaları bir yana,mesaj dahi göndermediler...

Bu anlattıklarımın şuna varmak istiyorum:

Kürdistan'da yaşanan bu katliamlarda, Kürt ulusunun ulusal demokratik haklarının gasbı,
Ve ezilmişliğinde;

*Enternasyonal dayanışmanın mana ve muhtevası içinde Kürt ulusunun bağımsızlık-özgürlük mücadelesine gerektiği biçimde omuz vermeyen Dünya'da ve bölgedeki ilerici-demokrat güçlerin;

*Olaylar karşısında duyarsız kalan, bunun yanında Kürt ulusunu katleden ve baskı altında tutan ülkelerle ilişkilerde ısrar eden ve onların istikrarını esas alarak katliamlara tavır almayan "sosyalist" devletlerin;

*Blok anlayışı ve içinde bulunduğu sistemin çıkarları gereği bölgedeki statükonun bu günkü biçimiyle korunması yolundaki politikaları nedeniyle Kürt halkını yalnız bırakan,zalim devletleri destekleyen batılı "demokratik devletler"in,BİR SORUMLULUĞU YOK MU ?

Sorunun cevabını sizlere bırakıyorum...

Bayanlar,baylar.

İşte, Kürt ulusunun bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinde ikinci büyük dezavantaj...KÜRDİSTAN,BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİNDE ULUSLARARASI DESTEKTEN, BÖLGEDEKİ İLERİCİ-DEMOKRAT GÜÇLERİN DESTEĞİNDEN YOKSUNDUR. VE BUGÜN DE,BUNUN EKSİKLİĞİNİN ZORLA

MASI İÇİNDEDİR...

Bir berriklemede bulunayım.Avrupa'da yoğun bir biçimde ve Türkiye'de de belirli bir kesim içinde tartışılan "Kürtler için kültürel özerklik" sorunu...Üzerine basa basa söylüyorum,Türk devletinin uluslararası bağlantılar içinde ve öyle olması gerekiyor diye,kendiliğinden Kürtlere "kültürel özerklik" tanınması olası değildir. Bu, ancak, Kürtlerin bütün güçlerini ortaya koyarak ve bütün yollar ile verecekleri mücadeleden geçer.Vermez,alırsın.Tamamen kaybetmemek için vermek durumunda kalabilir,oyalar.Bugün,Kürt sorunu,belirli bir ölçüde Kemalist yazarlar,ırıkıyım bürokratlarca tartışılıyorsa,politikacılar arasında şöyle ya da böyle konuşuluyorsa; "müsamahakar" bir durum görünüyorsa; (ki,tartışmaların ardından operasyonlar yoğunlaştırılmış,bu "yumuşaklık" içinde birçok militan ve siyasi kişi katledilmiş, cesetleri gizlenmiştir) köylerde baskı ve

devlet terörü maksimum noktaya getirilmiştir.Bu,Avrupa'ya karşı AT. içindeki gelişmeler nedeniyle "demokrat" görünmenin, ülke içinde ve dışındaki mücadelelerin bir dayatması,gelişmelerin zorlamasıdır... Ve bir "hesaba" dayanıyor...Hesap açıktır...Gelişmeleri engellemek,kontrol altına almak,halkın dikkatini yaratılan imajla bu temeldeki mücadele biçimine çekmek ve aktiviteyi kırmaktır...Umutları GAP projesidir...

ULUSLARARASI DÜZEYDE VE ÖZELLİKLE BÖLGEDEKİ DEVLETLERLE, "sorunun çözümü"nde PAZARLIKTAKİ kullanılması düşünülüyor...BEKLENTİ ODUR VE O GÜNE KADAR MÜCADELENİN BELİRLİ BİR SEVİYEDE TUTULMASI HESAPLANIYOR.ÇALIŞMALAR BU YOLDADIR...

Yine üzerine basa basa söylüyorum... KÜLTÜREL ÖZERKLİK ve daha ilerisi OTONOMİ (verilsede), KÜRT ULUSU İÇİN KURTULUŞ DEĞİLDİR.KÜRT ULUSUNUN

ASIL KURTULUŞU BAĞIMSIZ BİR DEVLETE KAVUŞMASINDADIR...

Irak'da geçmiş dönemlerde (ve İran'da) Kürtlere kültürel özerklik temelinde bazı bağışlıklar birçok kez tanındı.Ancak giderek geri alındı...Ve bugün durum ortadadır.

-Türk devleti Kürdistan'ı bırakmamakta ısrarlı

-İran,İrak,Suriye devletleri de...

AYRICA,EMPERYALİST SİSTEMİN VE SÜPER GÜÇLERİNİN İSTEKLERİ DE ÖYLE...BAĞIMSIZ-BİRLEŞİK-DEMOKRATİK KÜRDİSTAN'A KARŞILAR...İSTEK*BÖLGEDE İSTİKRAR,KENDİ ÇIKARLARININ KORUNMASI İÇİN BÖLGEYİ KONTROL ETMEKTİR.BU NEDENLE, DENGİNİN BU BİÇİMDE KORUNMASI AMAÇLANMAKTADIR

KÜRTLERE KÜLTÜREL TEMELDEBAZİ DEMOKRATİK HAKLARIN VERİL-

MESİ,BÖLGEDEKİ İSTİKRAR VE STATÜ-
KONUN KORUNMASI İÇİN DÜŞÜNÜ-
LÜYOR.DENGE POLİTİKASININ NEDENİ
BUDUR...

KÜRT ULUSU KARARLIDIR...ÖZGÜRLÜ-
GÜNE KAVUŞACAKTIR...BUNUN İÇİN,
BUGÜN,KÜRDİSTAN'IN HER PARÇASINDA
ÇEŞİTLİ BİÇİMLERDE MÜCADELE SÜ-
RÜYOR...

BU MÜCADELE HAKLI BİR MÜCADELE-

DİR VE TALEPLERİ DE HAKLIDIR...

KENDİ GÜCÜNÜ ORTAYA KOYAN KÜRT
ULUSUNUN MÜCADELEDE MUHTAÇ
OLDUĞU ULUSLARARASI DESTEK,
DÜNYA İLERİCİ-DEMOKRAT GÜÇLERİNİN
KENDİSİNE OMUZ VERMESİDİR...

HER GEÇEN GÜN BU KONUDA BÜYÜK
DEĞİŞİKLİKLER İZLENİYOR,İLGİ VE
DESTEK ARTIYOR...GELECEGE BU NE-
DENLE Umutla bakıyoruz...

-bitti-

(*) 15 Mart 1989'da Almanya'nın Münih şehrinde yapılan toplantıda Ş.KAYA tarafından
yapılan konuşma.

*

BASINA VE KAMUOYU'NA

Sömürgeci Türk Devleti, geçtiğimiz yıl "1 Ağustos Genelgesi" ile tüm cezaevlerine yönelik yeni bir saldırı başlatmış, devrimci tutukluların genel direnişi ile "Genelge"nin hükümleri fiilen işlemez hale gelmişti. Ancak, "Genelge" resmi olarak yürürlükten kaldırılmamıştı. "Genelge"nin asıl muhatabı olan bakanlık **arka planda** durarak, cezaevi müdürlükleri ve savcılıkları **ön plana** çıkarılmış ve tek tek cezaevleri özgülünde yapılan görüşmeler sonucunda eski **hakların** büyük bir bölümü korunmuştu.. Ardından birkaç ay geçmeden, bazı cezaevlerinde "genelge"nin hükümleri nin resmen yürürlükte olduğu ileri sürülerek, farklı zamanlarda yeniden **baskılar** gündemleştirdi.. Belli bir program dahilinde sürdürülen bu uygulamalar, genellikle 'tünel bulunduğu' gerekçesiyle başlıyor, ardından tutuklular tüm hakları **gasbedilerek** ve sonuçta bazı cezaevlerinin tamamen **tasfiyesi**, bazı cezaevlerinde ise, sürgünlerle noktalanıyordu., Bunun bazı örnekleri, geçtiğimiz aylarda Diyarbakır, Aydın, Sağmalcılar, G.Antep, ve Eskişehir cezaevlerinde yaşanmıştı.

Uygulamalarını meşrulaştırmak için, hiç bir fırsatı kaçırmayan Türk Devleti, bu defa Eskişehir Özel Tıp cezaevinde benzer bir uygulamayı devreye sokmaya çalışıyor.. 22 Haziran 1989'da Eskişehir Cezaevi'nde tünel bulunduğu bahanesiyle, tutuklu ve hükümlülerin hakları gasp edildi. Aramalarda eşya ve belgelerine el konuldu. Baskılara karşı direnişe geçen ve yeniden eski koşullara dönülmesini isteyen tutuklu ve hükümlüler, süresiz açlık grevine başladılar..29 Haziran'da 45 kişinin başlattığı açlık grevi, bloklararası iletişimsizlik nedeniyle, açlık grevine katılmayan diğer bloklardaki tutukluların, daha sonra 3 Temmuz, 6 Temmuz ve 12 Temmuz tarihlerinde açlık grevine katılmasıyla, bu sayı 280 kişiye ulaştı. 20 Temmuz'dan itibaren değişik tarihlerde Ceyhan, Sağmalcılar, Erzincan, Ergani, Bartın, G.Antep, Diyarbakır, Malatya cezaevleri'nde toplu ya da gruplar halinde yapılan açlık grevleriyle direniş giderek genişledi..

8-9 yıldır, dış-dış mücadelelerle, birçok ölüm ve sakatlanmalar pahasına kazanılan hakların, çeşitli gerekçelerle ortadan kaldırılması, ardından gündeme gelen baskı ve işkencelerin hedefi gayet açıktır: bazı cezaevlerini tasfiye etmek; cezaları belli bir sürenin üstünde olanları bazı merkezlerde toplamak; dış dünya ile bağlarını ve aile desteklerini azaltmak; ilişkilerini asgari düzeye indirgeyerek yalnızlaştırmak ve giderek etkisizleştirmektir. Adalet bakanlığı'nın cezaevlerine gönderdiği 22 Mayıs tarihli genelge ile cezası 3 yıldan az kalan tutukluların bakanlıkça saptanan belli cezaevlerine gönderilmesi yönündeki kararı, bu uygulamanın bir parçasıdır. Bunun

ardından cezası belli bir sürenin üstünde olanların bir kaç cezaevi merkezinde toplanmasına çalışılacaktır. Basında sözü edilen hücre tipi yeni cezaevleri projeleri de, ulaşılmak istenen bu hedeflerin bir parçasıdır.

Tüm bu uygulamalar hükümet tasarrufu değil, doğrudan devlet politikası'dır. Cezaevlerinde estirilen devlet terörü, Milli Güvenlik Kurulu, MİT ve Hükümet'in oluşturduğu ortak zirvelerde planlanıp devreye sokuluyor.

Türk Basını ise, geleneksel sessizlik politikasını sürdürüyor.. Tünel bulunduğu haberlerini sansasyonel bir şekilde manşetten vererek, cezaevleri'ndeki devlet terörüne kamuoyunda meşru bir zemin yaratmaya çalışan Türk basını, açlık grevlerini ve tutukluların içinde bulundukları durumu haber konusu bile yapmamakta, ancak ölüm sınırına gelinpte, direnişler geliştiğinde bazen değinilmektedir..

Muhalefet partileri bir bütün olarak devletin cezaevleri politikasını onaylamaktadırlar. Tekelci burjuvazi'nin yeni gözdesi olmaya aday olan SHP, daha önceki direnişlerde açlık grevlerini "şiddet eylemi" olarak niteleyerek tavrını ortaya koymuştu. SHP'ye bel bağlayan 'sosyalistler'i-mizin umutlarını da suya düşürmüştü. SHP, aynı tavrını sürdürüyor. Üstelik kendi içinde yarattığı 'kanatlar'ı da bu politikaya sahiplenme düzeyine çekerek. Gerek sömürgeci burjuva partilerinin ve gerekse onların muhabbet tellallığını yapan Türk basını'nın yüzü bir kez daha deşifre oldu. Demokratik kamuoyu ise, 8-9 yıldır Türkiye ve Kürdistan cezaevleri'nde sistemli bir

şekilde uygulanan işkence ve baskılar karşısında yiğitçe direnen ve insanlık onurunu korumanın bedelini kaniyla, canıyla ödeyen bu insanlarımıza gerekli desteği gösterememektedir.

Türkiye ve Kürdistan'daki cezaevleri'nde sürdürülen direnişlere omuz verelim.

Direnenleri yalnız bırakmayalım.

YAŞASIN, ULUSAL VE TOPLUMSAL KURTULUŞ MÜCADELEMİZ.

29.7.1989

KÜRDİSTAN KURTULUŞ PARTİSİ
(rızgari)
İSTANBUL BASIN BÜROSU

NAMEYA JÎ GIRTIXANE

Li Tirkîye û Li Kurdistanê besek girîng Ji zîlm, zordestî û eşkenceyên dewleta Tirk di Girtiranan de kirin, Bi salan e gelek mirovên Welatparêz demokrat û şoreşgeran, libin hovitiya KT(Komara Tirkîye) ya kolonyalist di wan zindanan de seqet man, şehîd ketin û hikmên giran xwarin. Lê belê Li hember wan hovîti û eşkenceyan berxwedan her tim dom kir.

Di 7ê Sibatê 1988 an de hemû girtiyên Leşkerîya Diyarbekir diyan dest bir berxwedanê kirin. 30 daxwaz dan pêş û ketin greva birçîbûnê ya bêsînoru rojîya mirinê. Ev daxwazana bi giştî li ser ev xalen jêrîn yê mîşterok in:

Lê belê ezi yekî tenî binvisim êv ji: Dixwazin bi serdançiyên xwe re zimane xwe yî zikmakî kurdi biaxivin.

Li ser vê berxwedanê dewleta Tirk bi hemû taxim û teqlawatê xwe ve seferber bû. Ketin panîk û teşqalan. Berpirsiyarên girtîxane awa şêrîn ku pêwîst bû birdene kesan berxwedidan, av ne nedan û berxwedan firehtir(!) kirin. Lê di dawiyê de serokwezîr li gel serokkomar rûnişt, paşê "meşrutiyeta" berxwedana Diyarbekirê pejirand. Bi reya giştî re da xuyakirin ku daxwazê girtiyan "mafekîheqekî" Wan e...Serokatiya Quman-dariya Giştî ji -ev tewr di dîroka dewleta Tirk de nehatibû ditin- bi daxwayani yekî xwe de vê berxwedanê pejirand. Do zanîn, ku we hemû daxwaz pêk bên, wê axaftina Kurdi serbest bihêlin, wê rewşara girtixane baştir bikin.

Di diroka dewleta Tirk de berpîrsîlarên dewlet cara pêşî "axaftina Kurdi" qebl kirin.

Wezareta Edaletê bi tarîxa 1'ê Tebaxê Teblîxatek derxist. Piştê derketina Teblîxata Wezareta Edaletê bi tarîxa 1'ê Tebaxê gelek, girtixanan de girtî yên siyasî li hember Vêbû yerê nerazibûna xwe dabûn xwuyakirin.

Dî vê emrê nû de Wezareta Edaletê ji nûye ji bo girtîyên siyasî gelek prensîbên giran danibû. Yek ji wan, li xwekirina cilê yek tîp çûre bû Em ji wê Teblîxatê nerazibûn(*). Yêne dem seetek paş de çûye. Midûrê Girtîgehê Entabê dixwazt ku em (girtî) li gor seeta havînê têkevin nav ciyên (**) rewşê protesto kir, cendirme û qerdiyan bi hev re hicum kirin ser me. Nêzê şeş heval birindâr kirin. Rewşa min û Ali Güngör gelek giran bu ! Roporamın heye.

Gohnedan birindarême. Demek direj me nerakirin nexwaşxane. Ji ber vê yeke ji mirinê zenmet filitîn. Girtîxanên Nazillî, Eskişehrê, Diyarbekrê, Amasya, Sağmalcılar, Urfa, Bursa û Ceyhan de girtiyan siyasî hatin pelixandin. Nizekî 2000 girtiyan siyasî dest bi greva birçîbûnê kirin.

Di meha çirî de Amnesty de li ser rewşa girtîgehên Tirkîyê raporek belavkir. Li rapora Amnesty de êşkence, kuştina girtîyên siyasî û rewşa girtîxanên Tirkîye bir awaki wireh hatiye nivîsîn. Di raporê de weha tê gotin:

"Amnesty Internasyonal di... 11. 1988 an de ji serokwezîre Tirkîyê Turgut Özal û ji wêzîrê edaletê re raporek birêkir. Di vî raporê de Amnesty pîrsa girtiyan dike û

dixwaza li rewşa wan mêze bike. Li gor Amnesty dive Tîrkiye bersiv hinek iddian bide. Bu ku çawa Amnesty tesbit kiriye, di girtixanên Tîrkiyê de qetliam û êşkencên giran çêdibin. Ji aliyê din ve ji Amnesty dixwaze ku ew mehkûmên nexveş û seqet bèn tedavikirin."

REWŞA GÎRTIYAN DÎ GÎRTÎGEHAN DE

Girtîgeha Entabê:

"Dem êdî ne havin e. Li Tîrkiyê seet goriya ye. Yanê dem seetek paş de çûye. Lê disa ji Midûrê Girtîgehê dixwaze ku girti li gor seeta havinê têkevin nav ciyên xwe û bîdarê zorê bikevin xewê. Gavê ku girti vê rewşê protesto dikin, cendirme û qerdiyan bi hev re hicûm dibin ser wan. Nêzê şêst kesi birîndar dikin.

Yên birînkur ev in: Nesîmî Yaman (hatiye pelixandin), Eli Güngör (parsûn wî şikestin) İsmail Levent Aksan (diranê wî şikestine), Tefîk Doğan Teker (brûyên wî teqiyane), Azmî Kale, Haşîm Kutlu, Kemal Eşkerî, İbrahim Hepta...

Girtîgeha Bursayê E/ Tipi:
(...)

Girtîgeha Eskişehrê L/ Tipi:
(...)

Girtîgeha Diyarbêkrê :
(...)

Girtîgeha Bayrampaşa :
(...)

Girtîgeha Aydinê E/ Tipi :
(...)

Greva birçîbûnê di pirr girtîgehên Tirkîyê de dom dike.

Ev doza hani siyasiye. Ev doza hani ne nav 12 girtiyên siyasi û 11 qardiyên. Vê aha ditinneraste. Bi zanebûn hedef tê tevlêhevkerin û tengkirin. Me kesîra dordestî nekîr. Qardiyena nepelexand. Qardiyena ifade xuda joxe gotin. Me isyan nekîr. İddiaye mahkemê neraste. Devlete qolonyalista Tirk leme zordestî, û êşkencê kir.

BIMRE ZORDESTÎYA QOLONYALÎST ZILM Û EŞKENCE!

BIMRE HOVÎTÎ !

20.6.1989

NY/Navnîşan:Girtîgeha Entabê - F/L-I

(Va bernama, bî vergerandin, ji ber kurdîtiya wiya orijînal hatiye amadekirin)

HAMBURG-HALEPÇE TOPLANTISI (*)

III

Şimdi, Paylaşımın sonra Kürdistan'daki duruma ve gelişmelere gözatalım. Uygulamalar, uygulamalara karşı verilen mücadele ve halkın tepkileri...Uluslararası düzeyde sorunun değerlendirilmesi ve statüko'nun devamı için yapılan müdahaleler.. Bütün bunlar, paylaşımın gerekçesini ve Kürt ulusunun -ulusal kurtuluş mücadelesinde-yalnızlığının nedenini de açıkca göstermektedir..

DOĞU KÜRDİSTAN (İran parçası)

Kürdistan'ın ikinci büyük parçasıdır ve yaklaşık 5,5 milyon Kürt nüfusu vardır. 400.000'e yakın Kürt'te Horasan ve İran'ın diğer kesimlerinde yaşamaktadır. Kürdis-

(geçen sayıdan devam)

tan'ın sınırı, 1639'ların sınırındır ve II. Paylaşım Savaşı'nda birkaç küçük değişikliğe uğramıştır..

İran, I. paylaşım savaşı'na katılmadığı için,burada bulunan halklar, uluslararası sözleşmelerde söz konusu olmadı. Wilson Prensipleri'nin dünya düzeyinde yarattığı hava, İran'da da etkileyici oldu ve Kürtlerde de kıpırdanmalar yarattı. Ancak, tüm bu başkaldırıları yüzeyseldi. İran devleti'nin o dönem Kürt aşiretlerine karşı müsamahakar davranması ve fazla müdahaleci olmayışı da, gelişmelerde etkileyici oldu. Halkın toplumsal ve kültürel geriliği ise, birinci derecede etkileyiciydi...

İran Devletine karşı, o dönemde ilk başkaldırı **ŞIKAKAN** aşireti reisi İsmail AĞA'dan (İsmaili SİMKO) geldi. İsmail AĞA, Asurilerin bölgeden çekilmeleri üzerine URMİYE-SALMAN ovalarında ve kuzeyde CELALİ-MEYLAN bölgesinde otorite oluşturmuş ve 1918 Ağustosundan sonra, İran Devleti ile bağlarını koparmıştı..

İran, İsmail AĞA ile savaşmayı göze almadı ve bölgedeki egemenliğini tanıyarak kendisini - zayıflığını göstermemek için olsa gerek- bölge valisi olarak tayin etti..

İsmail AĞA, daha da genişlemek niyetinde olduğu için, 1921 Mart'ında, Mehabad'a saldırdı.. 600 kişilik İran Jandarma birliğini tümüyle imha etti.. Bu arada, Amerikan temsilcileri ve gözlemcileri de öldürüldü. İsmail AĞA Mehabad'a da egemen olmuştu. Ancak, bu uzun sürmedi. Nisan 1921'de, İngilizlerden silah desteği alan İran ve Azeri aşiret güçlerinin saldırısı karşısında

İsmail AĞA, batı'ya -dağlık kesime- çekildi..İsmail AĞA'nın bölgedeki hükmü de, 1930 Temmuz'unda, EŞNE'ye görüşmeye giderken, İran güçlerince pusuya düşürülerek öldürülmesi ile son buldu...İsmail AĞA'nın ölümünden sonra, **ŞIKAKAN** aşireti'nin bulunduğu bölgede operasyonlar yapılmış ve binlerce kişi öldürülmüştür.

İran'da Kürt ulusunun ikinci başkaldırısı -ki, bu ulusal talepler temelinde bir başkaldırıdır- 1942 yılı içinde olmuştur. (Başkaldırı, 16 Eylül 1942 'de kurulan KOMELA örgütü tarafından örgütlenmiş. Bu örgüt, 1945 Ekim'inde KÜRDİSTAN DEMOKRAT PARTİSİ adını almıştır). Başkaldırı, Mehabad Kürt Cumhuriyeti'nin kurulması ile noktalanmıştı. Kürt Cumhuriyeti'nin kuruluşunda, o dönem, İran'ın Kuzeyini işgal eden SSCB'nin desteği olmuştu.. Kürt aşiret beyleri, KOMELA -daha sonra KDP- yöneticileri Moskova'ya, Bakû'ya birkaç sefer yaparak, destek talebinde bulunmuşlardı..

Cumhuriyet 22 Ocak 1946 tarihinde (Lucien Rambout ise, bu tarihi 11 Ocak 1946 olarak vermektedir. Bak:Lucien Rambout, Kürdistan 1918-1946; Komal Yayınları) Mehabad şehrinde ÇARÇIRA MEYDANI'nda QADI Mihamed tarafından ilan edildi. Bu, 1942'den beri var olan fiili durum'un resmileşmesiydi.. Qadi Mihamed Cumhurbaşkanlığına getirildi. Düzenli ordu oluşturularak, tüm devlet mekanizması kuruldu.

Cumhuriyet, yaşamını 16 Aralık 1946 tarihine kadar sürdürebildi. SSCB bölgeden çekilince, Kürt Cumhuriyeti'ne desteğini de çekti ve İran devletine karşı himayesini kaldırdı.. Bu arada, Güney Kürdistan'ı 1941'den beri işgali altında tutan İngiltere, petrol imtiyazları karşılığı İran devletini destekledi ve ordusunu silahla donattı. Gelişmeler karşısında, mücadelenin zorluğunu gören Qadi Mihamed, katliamı önlemek için İran'dan "katliam yapılmıyacağına

dair taahhüt" alarak anlaştı ve teslim oldu...

(...)

Qadi Mihamed ve iki kişi, 31 Mart 1947 günü idam edildiler. Ardından, 7 Nisan'da, hareketin liderlerinden 5 kişi daha idam edildi. Ardından, parti ileri gelenlerinden 6 kişi daha öldürüldü.. Bölgede günlerce terör estirildi. Yüzlerce kişi yargılanarak, mahkum edildi...

Genel olarak, Mehabad Kürt Cumhuriyeti ile Azarbaycan Cumhuriyeti'ninyıkılışları, SSCB'nin bölgedeki dengeyi koruma ve bazı imtiyazlar karşılığı diğer ülkelerle anlaşarak, desteğini çekmesine bağlanmaktadır..

Mehabad Kürt Cumhuriyeti'nin yıkılışında, 1970'lere kadar Doğu Kürdistan'da bir suskunluk dönemi yaşandı... İran Şahı'na karşı muhalefetin geliştiği dönem-

ler, Kürdistan'da aydınlar, öğrenciler arasında da örgütlenmeler oldu ve ulusal-demokratik istemler doğrultusunda çeşitli eylemler düzenlendi.

Şahlığın yıkılışında, Kürt muhalefeti'nin etkinliği de büyüktür.. Mücadele, bu bölgeden üstlenilerek götürülmüştür. Binlerce kişi tutuklanmış ve yüzlerce şehit verilmiştir.

Şahlığın yıkılışından sonra, yurtsever-ilerici güçler ve özellikle İ-KDP, oluşturulan peşmerge güçleri ile bölgeyi kontrollerine aldılar.. İran Şahı'na karşı mücadele eden İran'lı muhalefet güçlerinin, Kürt Ulusunun Kendi Kendini Yönetmesi konusunda müdahaleci olmayacakları kanısı vardı... Ancak, öyle olmadı. Homeyni ve ekibi, -verdikleri taahhüdün tersine- KDP'ye saldırdı ve ulusal-demokratik taleplerini gasbetti...

İran ile Kürtler arasındaki mücadelede, ne yazık ki, İran'lı "sosyalist", ilerici ve

demokrat güçler, Homeyni'nin yanında yer aldılar. Homeyni'ye bu konuda verdikleri destek, Homeyni'nin kendilerine karşı "temizlik hareketine" geçtiği tarihe kadar sürdü...

Bugün İ-KDP, Komela ve diğer örgütler, peşmerge güçleri, başlangıçtaki gibi, bölgede geniş ve kapsamlı bir kontrole sahip değillerse de, mücadeleleri sürüyor...

GÜNEY KÜRDİSTAN(İrak Parçası)

2,5 milyona yakın Kürt nüfusunun bulunduğu ve şimdiki Irak devleti'nin zenginliğinin kaynağı petrol kuyularının bulunduğu bölgedir...

Güney Kürdistan, 1918' lere kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun himayesindeydi. Eyalet Valiliği'ne bağlı sancak ve beylikler vardı.. Aşiretler, beyleri tarafından yönetilir.

di. 7 Mayıs 1918'de, İngiltere'nin işgaline girdi. 1923'teki, Lozan Antlaşmasıyla İngiltere'nin mandasında oluşturulan, Irak Arap Krallığı'nın hudutları içine alındı.

Savaş döneminde; İngiltere, Fransa ve daha sonra savaşa katılan Amerika, Ermeni devletinin yanında Van-Bitlis'in güneyi'nde (Musul'u da kapsayacak biçimde) bir Kürt bölgesi oluşturulmasını planlamışlardı.. Rusya, bu oluşuma karşıydı. Ancak, sonradan bölgenin Rus bölgesi olarak düşünülmesi halinde, böyle bir oluşumu kabul edeceğini bildirmişti.

Bu oluşum, sonra Sevr Antlaşması'na alındı. Bölgede, başlangıçta bir Kürt yönetimi öngörülmüştü. Ancak, Şeyh Mehmed Berzenci'ye taç giydirilmesi beklenirken, 23.8.1921'de Kral Faysal'a taç giydirildi. İngiltere, askeri gücü ile Kral Faysal'ın tüm bölgeye egemenliğini sağlamanın mücadelesini verdi. Kürtler ve Milletler

Cemiyeti, "Kürtlerin Irak sınırları içinde kendi bölgelerinde Kürt hükümeti kurma taahhüdü" ile oyalanmıştı. Majesteleri'nin hükümeti adına Milletler Cemiyeti'ne verilen 24.12.1922 tarihli beyannamede, "Biritanya majestelerinin Irak hükümeti ile Kürtlerin Irak sınırları içinde kendi bölgelerinde hükümetlerini kurma konusunda anlaşma içinde oldukları" vurgulanmıştı..

Irak hükümeti 11 Temmuz 1923 tarihli açıklamasında "Arap memurların Kürdistan'a gönderilmediği, resmi yazışmalarda Kürtlerin kendi dillerini kullanmalarına müdahale edilmediği" yolunda bir belirleme de bulunmuştu.

Kağıt üzerinde kalan bu taahhütler, Lozan Antlaşması sonunda tarihin çöplüğüne atıldı ve unutuldu. İngiltere majesteleri ile Irak devleti arasında "İç asayişin ve dış savunmanın Irak devletine aidiyeti"ne dair Haziran 1930 tarihli anlaşmada, Kürtler ve diğer azınlıklardan hiç bir şekilde söze-

dilmedi..

İngiltere'nin Kürt ulusunu satmasının temelinde, Irak petrolleri ve diğer Arap krallıklarındaki kazandığı petrol **imtiyazları** ile bunların Irak krallığı konusundaki ısrarları yatıyordu. Milletler Cemiyeti'nin tutumu, diğer ülkelerin sorunun bu biçimde çözümüne müsaade edişleri, bölgedeki çıkarları nedeniyle diğer **Arap krallıkları-na verilen bir rüşvetti...**

Güney Kürdistan'da, ulusal- demokratik talepler doğrultusunda mücadele, 1918'lerde başlamıştı. Önceleri bağımsız devlet olma istemiyle geliştirilen mücadele, giderek özerklik mihverine oturtulmuştu.

Şeyh Mehmed üç kez isyan etti. İlk isyanı 22 Mayıs 1919; ikincisi, Eylül 1922 ve üçüncüsü de 6 Eylül 1930'da oldu. Birinci ve ikinci isyanlarda, kendisini **KÜRDİSTAN KRALI** ilan etti. Ki, ikinci isyanı'nda posta ve damga pulu bastırmış-

tı.. Beş kişilik **Bakanlar Kurulu** oluşturmuş, merkezi yerlerde idari teşkilatlar kurmuştu.. **Roja Kürdistan** adıyla, merkezi bir yayın da çıkıyordu..

Her üç isyanı'nda da **Şeyh Mehmed**, İngiltere Kraliyet uçaklarını karşısında bulmuştur. Ki, bu uçaklar, Kürt köylerini bombalamış ve büyük zayıflatlar vermişlerdi.. İsyanı, Irak Arap Krallığı değil, İngiltere devleti güçleri bastırmıştı.. Irak'lılar adına katliamı'da İngiliz pilotları yapmıştı..

1933 yılında Barzan yöresinde **Şeyh Ahmet Barzan**'ın isyanı oldu. **Mustafa Barzani**'de ilk kez bu isyanda görüldü. Denebilir ki, bugüne kadar süregelen mücadelenin başlangıcı da bu isyandır.. Bu isyan, İngiltere'nin araya girmesi ile **rızaen bırakılmış** ve bazı taahhütler alınmıştı. Ancak, bu taahhütler yerine getirilmedi. Barzani 1943'te Süleymaniy'e den kaçtı. Kısa bir müddet sonra da, isyan ettiğini açıkladı..

Irak devleti, birkaç kez isyanı bastırmak için gönderdiği kuvvetlerinin yenilmesi, silah ve malzemelerinin ele geçmesi sonucu, sorunu diplomatik yoldan çözmeye çalıştı. **Mecit Mustafa** isminde bir Kürt, devlet bakanı olarak atandı.. Başbakan **Nuri Sait Paşa**'nın katılımı ile beş maddelik bir öneriyle -ki, bu öneri Kürtlere bazı hakların verilmesini getiriyordu- sorunun **Mecit Mustafa** tarafından çözümü beklenirken, Krallık kendisini devlet bakanlığından attı ve bölgeye asker yığmaya başladı.

Irak devleti; 7 Ağustos 1945'te saldırdı, bölgede sıkıyönetim ilan etti. Bu saldırıda; 4 Irak taburu yok edildi. 9 uçak düşürüldü. 8 top, 400 obüs, 2.000 tüfek ve 100.000 dolayında mermi ele geçirildi.. Barzani bölgeye egemen olma durumunda iken, yine İngiltere Irak'ın imdadına yetişti. İngiltere kraliyet uçakları (R.A.F.'lar) binlerce bomba yağdırdı. Evler yıkıldı, insanlar korunmak için mağaralara yerleşti.. Katliamı önlemek için **Barzani** işgal

ettiği yerlerden dağlara çekildi..

Barzani,1945'de İran'a geçti.. **Mehabad** Cumhuriyeti'nin oluşumuna katıldı..Yönetimin de yer alarak,kurulan ordu içinde de. kendi güçleri ile görev üstlendi.

Barzani,**Mehabad** Cumhuriyeti'nin yıkılışı öncesinde getirilen teslim olma önerisi'ne karşı çıkarak, İran devleti ile savaşmanın daha iyi olacağını belirtti ve **Mehabad**'in savunmasını üstlendi.. Ancak,**Qadı Mihamed**'in teslimden yana olması ve yönetimin kararının da bu yönde oluşması nedeniyle teslim oldular... Cumhuriyet yıkıldı...

Barzani, 27 Mayıs 1947 tarihinde beşyüz peşmerge ile 220 millik yolu yürüyerek SSCB'ne gitti. 1958 yılına kadar orada kaldı. Irak'a dönüşü, A.Kerim Kasım'ın krallığı devirmesi sonrası oldu. kendisine **Sait paşa**'nın köşkü tahsis edildi. 9 Ocak 1960 tarihinde, KDP'nin legaliteye çıkmasına izin verildi. Kürt ulusu'nun

özerkliği konusunda komisyonlar oluşturuldu.

Bu "balayı" eylül 1961 tarihine kadar sürdü. Bu tarihte Barzani Barzan bölgesine çekildi. 1961 Ekim'inde isyan başlattı ve parti üç ay sonra savaş kararı aldı.

Mücadele 1970'lere kadar sürdü. Barzani, Irak güçlerine darbe üstüne darbe indirdi. SSCB'nin girişimi ile ateşkes'i kabul etti..

1970 yılında, Irak devleti Kürtlerin özerkliği'ni kabul etti...Ve beş yıl içinde bunun sonuçlandırılması kararlaştırıldı. Ancak, Irak devleti giderek tavır değiştirdi. Kürt bölgelerine Arap'ları yerleştirme girişimlerini hızlandırdı. kurulması gereken müesseselerin kurulmasını geciktirdi. 1975 yılında , yeniden savaş başladı.. Bu savaşa, ilerici-demokrat güçler karşı çıktılar..

Irak ordusu güçlenmişti. İleri teçhizata ve büyük bir hava filosuna sahipti. Savaş

taktiği de artık değişti...Barzani'nin güçleri ile karşılaşma yerine, köyleri bombalama, sivil halkı taciz, ormanları, ürünleri tahrip programlaştırılmış ve bunu uyguluyordu.. Cezayir' in arabuluculuğu ile Irak ve İran, Basra'daki **adalar sorunu'**nda uzlaştılar. Bunun üzerine İran'da Kürdistan'dan desteğini çekti.. Mücadele güçleşmişti. Sivil halkı savunmak zordu.. Barzani, 1975 yılında, bölgede katliama meydan vermemek için çekilmek zorunda kaldı. Ancak, mücadele bırakılmamıştı. Kısa bir süre sonra, Parti ve Kürdistan'daki diğer savaşan güçler toparlandılar. Mücadele 1980'lerden sonra hızlandı.. 1988 Eylül'üne kadar, hemen hemen tüm Kürt bölgeleri, peşmerge güçlerinin kontrolüne geçti..

Güney Kürdistan'daki siyasi parti ve örgütlerin biraraya gelerek **KÜRDİSTAN CEPHESİ'**ni oluşturmaları, mücadelenin nitel ve nicel olarak büyümesini getirdi..

✓ Irak devleti, peşmerge güçlerine karşı,

1975 yılında uygulamış olduğu taktiği yeniden gündeme getirdi.. Peşmergelerin zaferlerinin ardından, Kürt köyleri, kasabaları ve sivil halkınıyerleşim yerleri bombalanmaya başlandı. Kimyevi silahlar kullanıldı. Irak devletinin bu hunharca tutumu karşısında, peşmerge güçleri gerilla mücadelesine döndüler...Bazı bölgelerden çekilerek, belirli bölgelere üstlendiler.. Ayrıca, seyyar karargahlar oluşturuldu..

Güney Kürdistan'daki mücadelenin en büyük eksikliği, uluslararası diplomasisi'nin olmayışı ve dünya kamuoyu'nda propaganda sisteminin yapılamayışıdır. Bugün, bu eksiklik yine var.. Ancak, oldukça mesafe alınmış durumdadır. Giderek zorluklar aşıyor.

Önemli olan Kürt örgütleri'nin birlikte hareket etmeleri ve mücadeleleridir..

Hareketin uluslararası düzeyde, bilhassa demokrat kamuoyu'nun desteğine ihtiyacı vardır.

KUZEY KÜRDİSTAN(Türkiye parçası)

Kürdistan'ın en büyük parçasıdır. 19 vilayeti (140 ilçe ve 11.000 köy) içine alır. 241.790 Km. karelik bir alanı kapsar. Bu kesimdeki nüfus 8 milyon'un üstündedir. Aşağı-yukarı Kürdistan'daki nüfusun % 82'sini oluşturmaktadır. 1980 nüfus sayımına göre, Kürdistan'ın (19 vilayet olarak) nüfusu, 9.826.785'tir.. Kürtlerin dışında ise, Arap, Azeri, Süryani, Çerkez, Çaçan ve Abaza'lar bulunmaktadır..

Ayrıca, Türkiye'nin diğer bölgelerine sürgün edilmiş ya da uygulamalar nedeniyle kendiliğinden göçedip yerleşmiş, 4,5 milyona yakın Kürt vardır.

Kürdistan'ın her dört parçasında da sömürge statüsü vardır. Kürt ulusu baskı altındadır. Her dört devlet'te Kürtlere karşı gaddardır. Ancak, TC. diğerlerine nazaran Kürt Sorununda daha hassastır ve bakış açısı da farklıdır...

Türkiye'de; eğitim, sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel yapı Kemalist ideolojiye göre biçimlenmiştir. Bu nedenle, Türkiye'de her aydın, her okumuş, askerlik yapmış her Türk Kemalist'tir.. Kemalizm, bir noktada, Türkiye'deki etimolojik yapının daha doğrusu Kürt ulusunun varlığının bir dayatmasıdır. Bu özde, Türk milliyetçiliği'nin siyasal ve ideolojik şekillenmesidir. Bundan dolayı, Türk devleti; hükümeti, meclisleri, ordusu, mahkemeleri, üniversiteleri, basını, radyo ve televizyonu ile bir bütün olarak Kürt Sorunu'nda şartlanmıştır ve tavizsizdir..

Bu yapı, Türkiye cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana öyledir...

M. Kemal "Anadolu'da "mücadeleyi" başlatırken, başarının, Kürt ulusunu kendi yanlarına almada olduğunu bildiğinden, öncelikle bu bölgede çalışmalarını yoğunlaştırdı. Kürt aşiret beyleri, dini liderleri

nezdinde "girişimlerde" bulundu..Bu "girişimler"inde, "Halifeliğin kurtarılması"nı ve "İslamiyet"i öne çıkardı. Bunun yanında, savaş sonrası Kürt ulusunun Kendi kendini Yönetme Hakkı'na saygı gösterileceği taahhüdü'nde de bulundu. Bu taahhüt, "Amasya Protokolü"ne aynen alınmıştı...

Savaş bitti. Ancak, söylenenler ve yazılanlar hayata geçirilmedi. Tersine, yeni dönemde Kürt ulusunun varlığı inkar edildi. Kürdistan'daki tüm yaptırımlar, bu esas üzerine (Kürtlerin Türklüğü esası) kuruldu. Yönetimde şiddet ve polisiye tedbirler öne çıkarıldı...

İnkâr'a,yapılan idari ve askeri tasarruflara, polis-jandarma-tahsildar üçlüsünün baskılarına, Kürt ulusunun tepki göstereceği kesindi. Ve haklı olarak tepki de gösterdi. Kürt ulusu özgürlüğü ve insanca bir yaşama kavuşmak için, kendisini ortaya koymak durumundaydı. Öyle de yaptı... Ardarda isyanlar oldu...

İlk isyan; 10-11 Mart 1925 tarihinde PIRAN'da patladı. Bu, Şeyh Sait Hareketi olarak anılır. İsyan, Albay Halit Bey'in başkanlığında kurulan AZADİ Cemiyeti'nce (Silahlı Direnme Birliği) planlanmıştı. Ancak, tesadüfi bir çatışma nedeniyle isyan, Şeyh Sait tarafından belirtilen zamandan önce başlatıldı..

İsyan başladığında Azadi Cemiyeti'nin lider ve komutanları Bitlis'te tutukluydular. Bu, isyan için bir dezavantajdı. Ve zararı da sonradan çekildi. İsyan'ın başlamasından kısa bir süre sonra, Bitlis'te tutuklu bulunun lider ve komutanlar idam edildiler.

İkinci İsyan; Ağrı isyanı'dır. 5 Ekim 1927 tarihinde kurulan HOYBUN-XWEBUN adıyla anılan "Kürt Ulusal Birliği" tarafından programlaştırılmış ve yönetilmiştir. Hareketin komutanlığını, İhsan Nuri paşa yapmıştır. Hareket 1928'lerde başladı, çatışma 1930 Haziran'ında oldu. Türk ordusu'nun isyan bölgesinde ve isyan

bölgesi dışında yaptığı katliamlar karşısında, İhsan Nuri paşa geri çekildi.

Üçüncü isyan; Dersim'de oldu. 1937 başlarında direniş başladı. Hareketin liderliğini Seyit Rıza yapmıştır. Türk ordusu, büyük kayıplar vermiştir.. İsyan, aşiretler arasındaki mezhep çelişkisi kullanılarak bastırılmıştır..

Sasun'da İsyan; 1940'larda oldu. Çatışmalar 1941 ortalarına kadar sürdü. Bu, o dönemin son başkaldırısıydı..

Türk devleti, isyanlara karşı Osmanlı taktiği ile çıkmıştı: Aşiretler arası çelişkileri; mezhep çelişkilerini kullanarak bazı aşiretleri yanına almış ve isyan eden güçlere karşı savaştırmıştı.. Bir kısım aşiretleri de, bölgede terör estirerek etkisiz hale getirmişti.. Ve isyan eden güçlerin geri çekilmelerini sağlayabilmek için, isyan bölgesinde katliama girişmişti...

İsyanlar başarısız olmuşlardı. Başarısızlığın nedenlerini şöyle sıralamak mümkündür:

Örgütlenme eksikliği, Feodal önderlik ve bunun dezavantajları, uluslararası desteğin olmayışı, bölgedeki ilerici-demokrat güçlerin duyarsız davranmaları ya da devletten yana tavır koymaları ile Türk devletinin uyguladığı taktiğin başarısı vb..

1940 Sasun isyanı, Kuzey Kürdistan'da son isyandı.. Ardından bir sınış ve sessizlik.. Bu sessizlik, 1959'lara kadar tam 18 yıl sürdü...

İlk patlama 1959 Eylül'ünde oldu. Bu, **49'lar Olayı** olarak geçer. Olay, Mustafa Barzani'nin Rusya'dan döndüğü tarihe denk düşmektedir. O zaman Kürtlerin **Özerkliği** programlaştırılıyordu. **49 Kürt aydını**'nın bu dönem tutuklanıp, yargılanmaları; radyo ve basın'da abartmalı haberler olarak yer aldı ve Kürt üniversite gençliği'nin, aydınlarının uyanışı için bir kıvılcım da oldu...

TİP'in kurulması, Kürt gençlerinin bu parti içinde etkin bir duruma gelmeleri, sol kitapların yayını vb.. uyanışı daha da hızlandırdı. Ki, bu çalışmaların ardından, köylerde **"Barzaniye yardım toplama komiteleri"** oluştu. Medreseden yetişmiş köy hocaları, medrese öğrencileri buna öncülük ettiler. 1962 yılında ilk olarak **Dicle-Fırat** ve bunun ardından **Birina Reş** vb.. isimli, Kürt sorunu ile ilgili dergiler yayınlandı.. Daha sonra tutuklanmalar oldu...

1965 yılında KDP'nin kuruluş çalışmaları başladı. Av.**Faik Bucak** önderliğinde sürdürülen çalışma, 1967 yılında partinin kurulması ile noktalandı. Ancak, parti operasyon yedi -daha kuruluş çalışmaları sırasında-, yakalananlar Antalya'da yargılandılar..

1967'den itibaren Kürdistan'da **"Doğu Mitingleri"** yapıldı. Bu mitinglere kitlenin ilgisi büyük oldu. Mitingler'in muhtevası

ulusal sorunun öne çıkarılmasıydı ve Türk devleti için ürkütücüydü!..

Bu gelişmelerin ardından 1970'lerde DDKO örgütlendi. Ankara ve İstanbul'da kurulan bu örgütler, kısa zamanda Kürdistan'ın şehir ve kasabalarında da görülmeye başlandı. DDKO'nın çalışmalarının yarattığı ulusal muhalefet potansiyeli, sonraki örgütlenmeler ve KDP'nin yaygınlaşması için çok etkileyici oldu. Bu örgüt elemanları, 1971-73 döneminde yargıldılar. Yaptıkları siyasi savunmalar, sonraki gelişmeler için bir ışık oldu..

Kürdistan'da KDP örgütlenmesi hariç-örgütlenmeler, 1975'lerden sonra -siyasal temelde- oldu.

Af sonrası, Kürt gençleri ve aydınları DDKD adında legal bir yapı oluşturdular. Bu arada KOMAL ve KORAL yayınevleri kuruldu ve Kürt sorunu ile ilgili yayınlar yaptılar. Ardından Özgürlük Yolu, Rızgari, Kawa isimli aylık dergiler yayınlandı.

Bunları Roja Welat, Roja Nu, Jin dergileri takip etti..

Yayınlar, gençlik örgütlenmeleri, köy çalışmaları Kürdistan'da ciddi bir uyanış yarattı. Küçümsenmeyecek ölçüde bir muhalefet oluştu. Ardından örgütler doğdu. İllegal örgütlenmeler gündemleştirdi ve oluştu da...

12 Eylül 1980 öncesi dönemde, örgütler arasındaki çatışmaların dezavantajlarına rağmen, Kuzey Kürdistan'da ulusal muhalefet gidirlik yükseldi ve çalışmalarda olumlu gelişmeler gözlemlendi...

12 Eylül Militarist Cuntası Kürdistan'a büyük zayıflıklar verdi. Örgütler açısından gerçekten bir darbe oldu.. Ancak, hemen şunu ekleyelim ki, darbe bitişi değil, gelişmeyi, ulusal muhalefetin büyümesini getirdi... Bugün sorun, ülke ve uluslararası düzeylerde daha geniş ve olumlu biçimlerde tartışılıyor. ABD ve diğer devletlerin çeşitli çözüm önerileri ile ortaya çıkmaları,

gelişmenin varlığının ifadesidir. Türkiye'de Kemalist yazarların, nereye "bağlı oldukları" bilinen bürokratların, sorunu tartışmaya açmaları ve bu konudaki ısrarları, çözüm arayışları; gelişmeden duyulan korkunun ifadesidir...

Bugün, Kürdistan'daki ulusal muhalefeti örgütlemeye aday, birden fazla örgüt var. Örgütler arasında bazı olumsuzluklar, sürtüşmeler olmasına rağmen, durum 1980 öncesinden çok farklıdır. Bugün **Cephe** ve **Birlik** sorunları tartışılmaktadır. Ve Kürt ulusunun özgürlük ve bağımsızlık mücadelesinde, başarının; **ortak bir taarruz cephesi**'nin kurulmasından geçtiği, mücadeleye uluslararası desteğin sağlanması zorunluluğu ve ciddi bir diplomasi'nin önemi artık biliniyor, bu konulardaki çalışmalarda büyük mesafeler alınmıştır ve gelişmeler

umut vericidir...

Evet, Kürt ulusunun bağımsızlık mücadelesi'nin zorlukları var.

İran, Irak Suriye ve Türkiye devletlerinin dışında NATO ve Arap gerici güçleri, bölgedeki diğer gerici hareketler var... Bölge istikrarı'nı bölgedeki devletlerin "istikrarı"na bağlayan ve bundan dolayı soruna sağır "sosyalist" devletler, güçler de var...

Devlet sınırlarını esas alan ve Kürt sorununa bu sınırlar içinde çözüm arayan, ilerici-demokrat güçler var...

Kürt ulusal muhalefetini örgütleyen güçler, bütün bu zorlukları aşmak durumundadırlar ve aşacakları görünüyor. Ayrıca, mutlaka aşmak zorundadırlar.. **Aşacaklar... Saygılarımla.**

-bitti-

(*) 16.3.1989 tarihinde Hamburg'ta, Kürdistan Komite (Kürdistan-Alman Yardımlaşma Derneği) tarafından düzenlenen **HALEPÇE** toplantısında, Ş.KAYA tarafından yapılan konuşma metninden düzenlenmiştir.

KÜRDİSTAN KURTULUŞ PARTİSİ

S İ Y A S İ P R O G R A M .

-geçen sayıdan devam-

4. bölüm

6-PARTİNİN AMACI VE NİTELİĞİ.

KÜRDİSTAN KURTULUŞ PARTİSİ (rızgari),ulusal-demokratik ve sosyalist muhtevalı bir kitle partisidir.

a)Parti'nin ulusal-demokratik program hedefi;bağunsız,birleşik, demokratik bir Kürdistan için ülkenin askeri işgalden arındırılmasıdır.

Bu nedenle;

aa)Parti,Kürdistanlı

tim

yurtsever, demokrat ve sosyalist siyasal güçlerin tek bir taarruz cephesi'nde -KUKC'nde- birleşti rilmelerini

bb)Genel,acil ve stratejik siyasal hedeflerin saptanıp,çözümlemesini,AMAC ve kendisini bu sürecin en önemliARAÇ'ı sayar.

b)Parti'nin sosyalist program hedefi ise,eşit haklar ve görevler temelinde örgütlenmiş;sıvı sız sömürsüz bir topluma ulaş maktır.

7-KÜRDİSTAN DEVRİMİNİN NİTELİĞİ

Sömürge bir toplum olan Kürdis

tan'da Devrim,soyo-ekonomik ve siyasal,toplumsal gerçekler üzerinde yükselecektir.İthal malı anlayışlarla Kürdistan'da devrim olanaksızdır.

Kürdistan'da devrim,kitlelerin gönüllü katılımları ve ızalarına dayanan, demokratik bir muhtevada gelişecektir.

a)Kürdistan'ın askeri işgalden arındırılması,bütün sömürgeci ilişki ve bağımlılıklara son verilmesi ve bu durumun getireceği sonuçlar olarak,ULUSUMUZUN ÖZGÜRLÜĞÜ ve ÜLKEMİZİN BAĞIMSIZLIĞI ile sonuçlanacak ANTI-SÖMÜR GECİ ULUSAL-DEMOKRATİK bir

devrim gerçekleşecektir.

b) Bağımsız, özgür ve demokratik bir toplumun kurulması aşamasından sonra, kesintisiz bir biçimde Kürdistan'ın TOPLUMSAL KURTULUŞU nu getirecek SOSYALİST DEVRİME ulaşacaktır.

c) Yukardaki neden ve sonuçlara bağlı olarak, Kürdistan Devrimi ikili bir karakter taşıyan, birbiri ile iç-içe, ancak ayırılmaz bir si gerekli ULUSAL-DEMOKRATİK ve SOSYALİST nitelikli bir devrimdir. BU BAĞLAMDA; asgari ve azami program hedeflerimizi içermektedir.

8-GENEL MÜCADELE HEDEFLERİ.

Kürdistan Kurtuluş Partisi, kapitalist köleliğe ve onun günümüzdeki türevleri olan;

-EMPERVALİZM'e SÖMÜRGEÇİLİK'e,

FAŞİZM'e FEODELİZM'e ve her türünden GERİCİLİK'e,

-Emekçi halkları, baskı ve sömürü altına alan, İLİŞKİ ve İTTİFAKLAR'a karşı mücadele eder.

9-STRATEJİK HEDEFLER.

A-Sömürgeciler ve İşbirlikçilerine karşı:

Sömürgeciler ve onların içimizdeki işbirlikçilerine karşı, Kürdistan Kurtuluş Partisi, amansız bir mücadele yürütmektedir. Bu mücadele; siyasal, ideolojik, diplomatik ve askeri her alanda olacaktır.

a) Sömürgeciler ve işbirlikçileri, Kürdistan Devrimi'nin başdüşmanıdır. Bunların ülkemizden sökülüp atılması, ulusumuzun özgürlüğü ve ülkemizin

bağımsızlığını getirecektir. Askeri işgale son vererek, demokratik bir toplumun inşası için zemin yaratacaktır.

b) Bu sınıflar gerici ve karşıdevrimcidirler. Bunların sökülüp atılması, asgari program hedeflerimizin çözümünü getireceği gibi, azami programımızın yürütülmesi için de gerekli ortamı yaratacaktır.

c) Partimiz, sömürgeciler ve işbirlikçilerinin en kılcal damarlarına girmeyi beyinlerini parçalamayı, iskeletlerini dağıtmayı, örgütlemelerini alaşağı etmeyi GÖREV SAYAR.

B-Kürdistan Devrimi'nden yana sınıf ve tabakalar.

1-Kürdistan Kurtuluş Partisi, bir bütün olarak Kürdistan

proletaryası ile, kırsal kesimin en ileri ögesi olan tarım proletaryasını örgütlendirmeyi, ulusal ve sosyalist bilinçle donatmayı görev sayar.

a) Özgür ve demokratik Kürdistan'ın, sınıfsız ve sömürsüz bir topluma ulaştırılması sürecinde, azami program hedeflerinin gerçekleştirilmesi bilinci ile hareket eder.

b) Kürdistan proletaryasının, Ulusal Kurtuluş Mücadelemize bir bütün olarak kazandırılması hedefler.

c) Tarım proletaryasının, asgari program hedefleri içinde toprak taleplerini karşılamayı ve Kürdistan proletaryasının en doğal ittifakçısı olduğunu kabul eder.

11-Kürdistan Kurtuluş Partisi

mevsimlik işçilerin taleplerini programlar, ulusal sorunu kavramaları ve sosyalist bilince ulaşmaları için çalışır. Bunların Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi içinde olmalarını sağlayacak örgütsel ilişki ve bağlantılar kurar.

111-Kürdistan Kurtuluş Partisi yoksul köylülüğü örgütler, bunların ulusal sorun karşısında olumlu tavırlarını bilir ve ulusal Kurtuluş Savaşımızın motor gücü olacakları bilinciyle hareket eder.

a) Yoksul köylülüğün toprak, iş araçları vb.. gibi istemlerini programlar.

b) Emek mücadelelerinde sosyalist örgütlemelerini sağlar, ekonomik- demokratik mücadele perspektiflerini siyasallaştırır.

IV-Kürdistan Kurtuluş Partisi, orta köylülüğün radikal yanını örgütlendirir. Sömüncülerle uzlaşmalarını için gerekli her çalışmayı yapar. Taleplerinin programlaştırır.

a) Sömüncülerin ideolojik ve siyasal hegemonyasından kurtulabilenleri, ulusal kurtuluş mücadelesine kanalizeye çalışır.

b) Sömüncülerle işbirliği yapanları, karşı-devrimçi sınıflar içinde ele alır ve bunlara karşı amansız mücadele eder.

V-Kürdistan Kurtuluş Partisi, zengin köylülüğün en azından nötrale edilmesini sağlayıcı çalışmalar yapar.

VI-Kürdistan Kurtuluş Partisi, Avrupa'daki Kürt ve Kürdistanlı işçilerin ulusal ve sınıfsal bilinçlerinin gelişmesini, sö-

mürgeci burjuvazinin ideolojik propagandalarından arındırılmaları için çalışır. Bu amaçla;

a) Avrupa'daki Kürt dili, folklorü, edebiyatı ve değerlerinin korunması ve geliştirilmesi için gerekli çalışmalar yapar.

b) Bulunulan ülke işçileri ile Kürt ve Kürdistanlı işçilerin dayanışmalarını güçlendirir ve bu yolla Avrupa işçileri ile ilişkileri geliştirir. Avrupa kamu oyu'nun Kürdistan sorunu'na desteğinin artırılmasını sağlar.

c) Avrupa'daki Kürt kolonileri içinde örgütlenir. Ulusal ve sınıfsal sorunlarımızı bunlara kavratarak, asimilasyona uğramalarını engeller.

VII-Kürdistan Kurtuluş Partisi sömürgeci metropollerde yaşamaya zorunlu kalan Kürt ve Kürdistan-

lı işçilerin ekonomik-demokratik ve sınıfsal haklarını elde etmeleri için gerekli örgütlenmeler yapar.

a) Bunların, sendikal faaliyetlerde bulunmalarını ve sınıf örgütlerinde yer almalarını önerir.

b) Asimilasyona uğramamaları için gerekli çalışmalar yapar.

c) Ülkemizin bağımsızlık ve ulusumuzun özgürlük mücadelesine katılmaları için, özgür iradelerini geliştirir.

VIII-Kürdistan Kurtuluş Partisi, öğrenci gençliğin, ulusal kurtuluş mücadelemiz temelinde örgütlenmesini gerçekleştirir. Egemen sınıfların ideolojik baskısı ve eğitim düzeninden kurtarılmasını sağlar. Egemen sınıflara karşı mücadele etmele-

rini yönlendiren örgütlemeler ile, gençliğin belirli bir dinamizm içinde tutulması için çalışmalar yapar.

Gençliğin acil taleplerini programlar. Legal çalışma alanlarını geliştirir. Gençlik kesiminin yetişmiş ve kararlı olanlarını mücadeleye aktarır.

IX-Kürdistan Kurtuluş Partisi, aydınların ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelemizde yer almaları, saf tutarak yardımcı olmaları için gerekli çalışmalar yapar. Süreç içinde, giderek proleterleşenlerin gerekli siyasal tavır takımları için, her türlü koşulları yaratır.

X-Kürdistan Kurtuluş Partisi, orta burjuvazinin ulusal kurtuluş mücadelesinde yer almalarına çalışır. Mücadelede yer almayanlara karşı amansız mücadele

eder. Bunların, en azından mücadeleye karşı olmamalarına çaba gösterir.

XI-Kürdistan Kurtuluş Partisi, lumpen proleterlerin ulusal kurtuluş mücadelesinin yanında yer almalarını sağlayıcı örgütlemeler yapar. Proletaryanın saflarına katılmaları için mücadele eder. Metropole gidenlerin asimilasyona uğramamaları ve Kürdistan'ın değerlerine ters düşmemeleri, karşı-devrimci gruplar ve polis içinde örgütlememeleri için çalışır. Örgütlenemeyen kesiminin tarafsızlaştırılmasını sağlamaya yönelik acil taleplerini programlar.

5. bölüm

10-DOSTLARIMIZ VE DÜŞMANLARIMIZ

Kürdistan Kurtuluş Partisi, u-

lusal kurtuluş mücadelemize katılan, destek veren, dayanışma içerisinde olan bütün güçleri (Devletler, partiler, kişiler) dost sayar.

Ulusal Kurtuluş Mücadelemize karşı olan ve gelişmesini, gün-büzleşmesini engelleyen bütün güçleri düşman olarak görürü.

a) Kürdistan Kurtuluş Partisi, sosyalist ülkeler, ulusal kurtuluş hareketleri ve kapitalist ülkeler işçi sınıfı mücadelesini destekler, bunları dost kabul eder.

b) Kürdistan Kurtuluş Partisi, dünya'da hiçbir blok'a bağlı ve bağımlı olmadan, eleştirici ve bağımsızlığı bir çizgi izler.

c) Kürdistan Kurtuluş Partisi, ulusal kurtuluş mücadelemizin hedeflerine saygılı olan, işçi-

lerimize müdahale etmeyen, hiçbir talepte bulunmaksızın karşılıksız yardımda bulunan, diplomatik destek veren devletlerle resmi ilişkiler kurar.

11-ULUSAL KURTULUŞ CEPHESİ SİYASETİMİZ

Kürdistan'da kapitalizme uyumlu ve modern topluma özgün tüm sınıf ve tabakalar ile bunlara denk düşen siyasal örgütlemeler, program ve eylemleriyle netleşmişlerdir.

Kürdistan'da mücadele, sadece sınıfsal yönü ile sınırlı değil, ulusal yönü ile sınıfsal yönün bütünleşmesi ile yürünmektedir. Bu bütünsellik içinde ulusal sorunun çözümü acil ve gündemdedir. Siyasal tüm yapıların, ulusal kurtuluş mücadelemizde stratejik hedef ve anlayışları paylaşmaktadır. Ancak önemli

çelişki ve sürtüşmeler de olmak-
tadır. Bu durum, anti- sömürgeci
ulusal ve sosyalist güçlerin
dağınıklığını, ayrı ayrı duruş-
larını getirmektedir. Bu ayrı
duruşların birçok nedeni olsa
da, sonuçta sömürgecileri güç-
lendirmekte ve mücadeleyi ise
zayıflatmaktadır.

Bu nedenlerden dolayı;

a) Kürdistan Kurtuluş Partisi,
ülkemezin askeri işgalden arın-
dırılması, tüm sömürgeci ilişki
ve bağımlılıklara son verilmesi,
ulusumuzun özgürlüğü ve Kürdis-
tan'ın bağımsızlığı ile demok-
ratik bir toplumun inşası, top-
lumsal kurtuluş için gerekli
zeminin oluşturulması açısından,
tüm ulusal ve sosyalist siyasal
güçlerin yanyana gelmelerini
zorunlu saymaktadır.

b) Kürdistan Kurtuluş Partisi,

ülkemizdeki tüm ulusal ve sos-
yalist siyasal güçlerin, ortak
bir taarruz cephesi'nde toplan-
malarını ve ortak stratejiler
etrafında birleştirilmelerini
temel görev saymaktadır.

c) Kürdistan Kurtuluş Partisi,
ulusal kurtuluşçu ve sosyalist
güçler arasındaki çelişki ve
çatışmaların çözümünde, demokra-
tik yöntemi sonuna kadar işlet-
meyi; Ulusal Kurtuluş Cephesi'nde
esnek ve çözümleyici olmayı, her
şart ve konumda ulusumuzun ve
ülkemin çıkarlarını savunmayı
genel bir siyaset olarak benim-
ser.

12-İTTİFAKLAR SİYASETİMİZ

Çeşitli sınıfların ve siyasal
güçlerin Mücadele Birliği'nde
ifadesini bulan İTTİFAKLAR
SİYASETİ'miz, Kürdistanın 4 par-
çasındaki güçleri kapsamaktadır.

Her sınıfın ve siyasal gücün,
süreç içinde gelebileceği yer
ve programları belli, buna uygun
siyasal örgütlemeleri de ayrı
ayrıdır. İçinde bulunan bu ge-
nel yapı ile mücadele birlikte-
liklerinin özel konumu ittifak-
ların düzeyini tayin edecektir.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mü-
cadelesi'nin düşmanları karşı-
sında tek başına ve zayıf kalma-
ması için, her yolu denemek, ge-
listirmek inanç ve bilincinde
olmalıyız.

a) Kürdistan Kurtuluş Partisi,
Kürdistan'ın her parçasındaki
anti- sömürgeci ulusal demokra-
tik mücadelelere doğrudan katıl-
ır, buradaki siyasal güçlerle
birliktelikler ve ittifaklar
oluşturur.

b) Kürdistan Kurtuluş Partisi,
Ulusal Kurtuluş Savaşımızda, sö-

müjgeci devlet ve onların işbirlikçilerine karşı vuruşan tüm güç, kurum, kişi ve çevrelerle, mücadelenin genel ilkeleri doğrultusunda, dostluk temelinde ilişkiler kurar.

c) Kürdistan Kurtuluş Partisi, bir geneklilik olarak, egemen ulus devrimcileri, demokrat ve sosyalist hareket ve örgütleriyle ittifaklar kurmayı zorunlu sayar. Bu ittifaklar yanında, daha alt düzeylerde güç ve eylem birlikleri de kurar. Bu ittifak, güç ve eylem birliklerinden amaç;

aa) Sömüjgecilerin bütün araç ve gereçleri ile üzerimize şullamalarına karşı, egemen ulus devrimci- demokrat ve sosyalistlerinin desteğini sağlamak,

bb) Savaşı, Kürdistan topraklarından, sömüjgecilerin alanlarına

kaydırarak,

cc) Sömüjgecilerin stratejik mevzilerinde rahat çalışma, alan bulma ve kamufle olma olanakları yaratmak,

dd) Egemen ulus devrimci- demokrat ve sosyalistlerine, bu ittifak, güç ve eylem birliklerinin oluşmasındaki görevlerini anlatmak, şartsız- tencisiz olarak katılmalarını sağlamak ve kendilerinin mücadele ettikleri odakların yenilgiye uğratılmasında ittifakların önemini onlara kavratmaktır.

6. bölüm

13-SAVAŞ ANLAŞIMIZ VE ULUSAL KURTULUŞ ORDUSU

Kürdistan'ın sömüjge konumu, sadece onun yer- altı ve yer-üstü zenginliklerinden değil, aynı

zamanda, Orta-Doğu'aa önemli bir jeopolitik ve stratejik konuma sahip olmasındandır. Bu nedenle, Kürdistan'ın sömüjgeci devletler tarafından işgal altında tutulması, çıkarları olan emperyalist devletlerce de her yönden desteklenmektedir.

Kürdistan'a birçok emperyalist üs, hava alanları, karargahlar yapılmış ve askeri üğünaklarla, büyük çapta bir militarist ordu ülkenizin her yanını tutmuştur. Bu ordu, saldırgan bir işgal ordusudur. Senelerden beri Kürt ulusuna karşı imhacı yöntemlerle savaşmakta ve kanlı jenosidlerini sürdürmektedir.

A-Kürt Ulusuna Dayatılan HAKSIZ BİR SAVAŞ'tır.

Emperyalistler ve sömüjgeciler tarafından, bize, haksız bir savaş dayatılmıştır. Ulusumuzun özgürlüğü

ve ülkemizin bağımsızlığı için verdiğimiz mücadelenin önüne her engel konulmuştur.

Genel stratejimiz barış ve demokrasi olmakla birlikte, bize dayatılan bu haksız savaşa karşı, bütün gücümüzle savaşmak zorundayız.

a) Kürdistan Kurtuluş Partisi, tüm sömürgeci ve emperyalist güçler ülkemizden gidinceye ve tek insanımız kalıncaya kadar bu savaşı sürdürmek kararındadır.

b) Partimiz, ulusal kurtuluş savaşımızın, zor koşullarda ilerlediği ve uzun bir süreci kapsayacağı bilincindedir.

B-Haksız Savaş Karşısında Geliştirilmesi Zorunlu TAKTİKLER

Tüm modern araçlar ile ülkemizde tehzizatlanmış emperyalistlere ve işgalci ordulara

karşı, aşamalı bir devrime tekebul eden SAVAŞ TAKTİKLERİ geliştirmek zorunludur.

a) Kürdistan Kurtuluş Partisi, işgalci ordu birliklerini VILDIRMA, PÜSKÜRTME ve DEMORALİZE etmek için, şehirlerde ve kırlarda PEŞMERGE EVLEMLERİ organize edecektir,

b) Kürdistan Kurtuluş PARTİSİ, aynı zamanda HALK ORDUSU olan Peşmerge Birlikleri'ni çoğaltacaktır. Parti, Peşmerge Birlikleri'ni, kimliğini Peşmerge olgusunda bulan Kürdistan'ın kendisine özgü yapısı üzerinde şekillermiş, halkın içinden gelen bir güç olarak kabul eder,

c) Kürdistan Kurtuluş Partisi, Kürdistan Devrimi'nin kuşkusuz Peşmerge'nin omuzları üzerinde yükseleceğine inanır. Bu nedenle, Peşmerge'nin eğitim, öğretim, do-

nanımına özel bir özen gösterir ve çok yönlü ele alır.

C-ULUSAL KURTULUŞ ORDUSU'nun Oluşturulması:

Bütün halkın silahlarmasına tekebul eden Ulusal Kurtuluş Ordusu'na Peşmerge örgütlemesi dışında ulaşamayız. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nde silahlı harekattan söz edildiği zaman Peşmerge örgütlemesi'ni anlamalıyız. Bu örgütlenme, mücadelede yer yer askeri faaliyetlerin ve yolların egemen olmasını da getirecektir. Bu nedenle;

-Siyasal yan mücadelede sürekliliği önde tutulacaktır.

Peşmergeelerin siyasal bilinçlerinin geliştirilmesi ihmal edilmeyecektir.

a) Kürdistan Kurtuluş Partisi,

Peşmerge'nin genel taarruza ulaşmadan önce, devrini saldırı ve ırha eylemlerini başlatacaktır. Bu eylemler, Peşmerge Hükreleri tarafından gerçekleştirilecek, belli amaç ve hedefler için organize edilecek, askeri faaliyetlerimizin ilk adımı olacaktır.

b) Kürdistan Kurtuluş Partisi, mücadele içinde deney ve tecrübe sahibi olan Peşmerge ve Komutanlarımızı, daha organizeli bir düzeye, Peşmerge Birlikleri'ne ulaştıracaktır. Birlikler, Askeri Bölge Komiteleri olmaları yanı sıra, halkın siyasal örgütlemesine de katılacaklar ve Partimizin askeri faaliyetlerinde temel görev alacaklardır.

c) Kürdistan Kurtuluş Partisi, Peşmerge Birlikleri'nin programlı hareket etmelerini ve kitle

eylemleriyle desteklemelerini sağlayacaktır.

d) Kürdistan Kurtuluş Partisi, Peşmerge birlikleri'ne, sömürcülerin en güçlü ve stratejik mevzilere sabotaj, suikast, provakasyon ve benzeri saldırıları için her türlü araç ve gereç yaratacaktır.

D-Askeri Faaliyetlerin YÖNETİM ve Yönlendirilmesi:

Ulusal Kurtuluş Mücadelemizde çelikleşen Peşmerge ve Komutanlarımız, ulusumuzun genel ve temel çıkarları doğrultusunda, tek bir merkezde birleştirileceklerdir. Mücadelemiz için, bu hayati bir sorundur.

a) Kürdistan Kurtuluş Partisi, bütün askeri faaliyetleri Peşmerge Birlikleri Konseyi yönetip yönlendirecektir. Bu konsey

askeri sorunlarda uzmanlaşmış, ülke koşullarını çok iyi bilen komutanlardan oluşacaktır. Aynı zamanda, siyasal ve örgütsel hiyerarşi içinde siyasallaştırılacaklardır.

b) Kürdistan Kurtuluş Partisi, ordulaşmayı, tek bir örgütten değil, Kürdistan Devrimi'nde çıkarı olan tüm siyasal, askeri güçlerin ve halkın doğrudan katılımı ile gerçekleştiren ve bu yönde her çabayı sarfeder.

c) Kürdistan Kurtuluş Partisi, ordulaşmanın kurtarılmış alanlarda gerçekleştirebileceği bilinciyle hareket eder.

d) Kürdistan Kurtuluş Partisi, oluşacak orduyu, aynı zamanda, Ulusal Kurtuluş Cephesi'nde yıllarca sömürcülere karşı mücadele etmiş, değişik siyasal güçlerin askeri birim ve komu-

tanlarının da bir bileşkeni sayar.

14-KURTARILMIŞ BÖLGE ANLAVIŞIMIZ

Kürdistan Kurtuluş Partisi, dört parçaya bölünerek sömingeleştirilen ve parçaları arasındaki iletişimin koparıldığı bir ülkeye ile, tüm değerleri tahrip edilerek, egemen devletlerin çıkarları doğrultusunda organize edilmeye çalışılan bir ulusun, kurtuluş mücadelesinin kolay olmadığı bilincindedir.

Bu nedenle;

a)Kürdistan Kurtuluş Partisi, bağımsız, birleşik, demokratik ve sosyalist bir Kürdistan'a ulaşmanın yolunu; parçalardan bütüne ulaşmak şeklinde formüle eder,

b)Kürdistan Kurtuluş Partisi, Kürdistan'da güçlü olunan alan-

34

lardan başlayarak, KURTARILMIŞ BÖLGELER yaratılmasının zorunlu sayar,

c)Kürdistan Kurtuluş Partisi, Kurtarılmış Bölgelerdeki uygulamaların, program hedefleri doğrultusunda, acil olarak organize edilmesi inancındadır.

15-KURTARILMIŞ BÖLGELERDE YÖNETİM.

Kürdistan Kurtuluş Partisi, Kurtarılmış Bölgeler'de, aşağıdaki biçimde bir YÖNETİM oluşur:

1-Toplumun tüm kesimleri, demokratik bir tarzda örgütlenecek ve yöneticilerini kendisi seçecektir.

2-Halkın silahlandırılması sağlanacak, Halk Milisleri'nin oluşması için gerekli örgütlen-

meler yapılacaktır.

3-Yerel Yönetimler, halkın doğrudan katılımı ile seçileceklerdir.

4-Halk tarafından seçilmiş yöneticiler, hangi düzeyde olurlarsa olsunlar başarısız oldukları zaman görevden alınacaklardır. Siyasi örgüt ya da Ulusal Kurtuluş Cephesi tarafından atamış yöneticiler ise, halkın çoğunluğu tarafından istemedikleri zaman değiştirileceklerdir.

5-Siyasi örgütler ya da Ulusal Kurtuluş Cephesi tarafından atamış temsilciler ile, Halk tarafından seçilmiş yerel yöneticiler'den oluşan HALK MECLİSİ kurulacak, kurtarılmış bölgelerde şu görevi üstlenecektir:

a)genel olarak yönetim işleri

ve

b) askeri, siyasal, ekonomik, sağlık, ticaret, kültür vb... gibi hizmetlerin yürütülmesi.

6-İşbölümüne dayalı örgütlenmelerin temsilcileri, Halk Meclisi'nde, hizmet alanlarına göre görev alacak ve uygulama yapacaklardır.

7-Adli işlere DEVRİM MAHKEMELERİ bakacaktır. Görevlileri siyasal örgüt ya da Ulusal Kurtuluş Cephesi tarafından atanacaktır.

8-Kurtarılmış bölgelerin giriş ve çıkışlarında GÜMRÜK'ler kurulacak, ticaret kontrol altına alınacaktır.

9-Üretim ve fiyatların denetimi parti tarafından oluşturulan KOMİTELER 'ce sağlanacaktır. Kurtarılmış bölgelere dışarıdan getirilecek malların kontrolü

ve fiyat belirlemesi de bu komite tarafından yapılacaktır.

16-KURTARILMIŞ BÖLGELERDE UYGULAMA.

Kurtarılmış Bölgelerdeki uygulama devrim sonrası kurulacak toplumsal yapının bir ön modeli olacağından, Kürdistan Kurtuluş Partisi, aşağıdaki acil uygulamaları zorunlu sayar:

a) Üretim ve tüketim kolektifleştirilecek, topraksız köylülere Kurtarılmış Bölgeledeki toprak dağıtılacak.

b) Ziraat ve tarıma yönelik faaliyetler organize edilecek, Kurtarılmış Bölgeledeki topraklarda üretim planlanacak ve sürdürülecek.

c) Sömürgecilerden elde edilmiş tüm malların kolektif tüketimi sağlanacak, ele geçirilen her

şeyli araç ve gereç PEŞMERGE BİRLİKLERİ KONSEVİ'nce merkezileştirilecektir.

d) Gümlük ve benzeri işlerden elde edilen gelirler dışında, bazı durumlarda vergilendirme yapılacaktır.

e) Malların satımı ve fiyat belirlemesinde özel hiç bir durum olmayacak, merkezîyetçi uygulamalarla, orta ve küçük-burjuvazinin palazlamaları önlenerek ve sömürü dizginlenecektir.

7. bölüm

17-SİYASAL GÖREVLER VE ACİL HEDEFLER.

A-Sömürge statüsü bütün biçimleri ile kaldırılacak, sömürgeci ilişki ve bağımlılıklara

ve bunun zorunlu sonucu olarak, ülkemizdeki askeri işgale derhal son verilecek.

B-Silahlı halk yığınlarının doğrudan iktidarının, ifadesi olan, DEVRİM KONSEVİ eliyle aşağıdaki program hedeflerine varılacaktır:

18-SİYASAL İKTİDAR PERSPEKTİFİMİZ.

a) Kitlelerin doğrudan temsiliini sağlamak için;

-eşit, genel, tek dereceli ve gizli oy ile YASAMA ve YÜRÜTME organları seçilecek,

-YASAMA ve YÜRÜTME Organları ile, ülkemizin siyasal ve toplumsal yapısı yeniden organize edilecektir.

b) Halk tarafından tam bağımsız ve demokratik VARGI organları

olusturulacak, istenildiğinde değiştirilebilecektir.

c) Sömüncülerin Vargı Organları ile tüm Vasaları kaldırılacaktır.

d) Yerel yönetim organlarının seçimi ve denetimi halk tarafından yapılacak, kendi yöneticisini halk kendisi seçecek ve gerekli gördüğü hallerde değiştirebilecektir.

e) 18 yaşını bitiren her Kürdistanlı seçme ve 21 yaşını bitiren her Kürdistanlı ise seçilme hakkına sahip olacaktır.

19-SAVUNMA PERSPEKTİFİMİZ.

Ülkenin ve devrimin savunulması ve korunması, Silahlı Halk Yığınlarının iradesini temsil eden DEVRİM KONSEVİ tarafından üstlenilecektir.

20-DÜŞÜNCE VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ ANLAVTIRMIZ.

a) Düşünce, inanç ve örgütlenme hakkına sınır konulmayacaktır.

b) Legal örgütlenme alanları açılacak, kırsal kesimdeki köy kooperatifleri, güzelleştirme ve kalkındırma dernekleri, çiftçiler birliği, spor kulüpleri vb... gibi kuruluşları desteklenecektir.

c) Şehirlerde, gençlik örgütlenmeleri, spor kulüpleri kurulması gerçekleştirilecek, üniversite Gençliğinin örgütlenmesine sınır getirilmeyecektir.

d) Kadınların sosyal ve kültürel örgütlenmelerine sınır getirilmeyecek ve desteklenecektir.

e) Sınıf ve tabakaların siyasal örgütlenmelerine izin verilecektir.

f) Kürdistan ve Kürt ulusunun çıkarlarına ters ve Kürdistan Devrimi'ne karşı işleyen bütün örgütlemeler yasaklanacaktır.

21-DİN VE İBADET ÖZGÜRLÜĞÜ.

a) Din ve devlet işleri birbirinden ayrılacak,

b) Herkes, inanç ve ibadetinde özgür olacak,

c) Dinsel olarak, kitleler üzerinde nüfus kullanımı yasaklanacaktır.

22-AZINLIK VE ETNİK GRUPLARIN HAKLARI.

a) Kürdistan'daki her türlü ulusal baskı ve ayrıcalıklar kaldırılacak, tüm azınlık ve etnik gruplara tam hak eşitliği verilecektir.

b) Irk, cins, dil ve din ayrımı

yasaklanacak, azınlık ve etnik grupların kendilerini özgürce geliştirmeleri için gereken olanaklar yaratılacaktır.

c) Kürt halkının yararlandığı olanaklardan, diğer azınlıkların ve etnik grupların eşit ve genel düzeyde yararlanmaları sağlanacaktır.

23-KÜRDİSTAN EKONOMİSİNİN DÜZENLENMESİ.

a) Emperyalist ve sömürcülerin tüm mal varlıklarına el konulacak,

b) Kürdistan Ekonomisinin önündeki tüm engeller kaldırılacak,

c) Kürt işbirlikçi sınıfların toprak ve işletmeleri devletleştirilecek.

d) Kürdistan'ın tüm kaynak ve

olanakları, emekçi halkın çıkarları doğrultusunda kullanılacaktır.

e) Dış ticaret devlet eliyle yürütülecek, yerli sermayenin, emekçi halkın çıkarlarına uygun gelişmesi ve üretkenliği sağlanacaktır.

24-EMEKÇİ HALKIN HAKLARININ GÜVENCELERİ.

a) Emekçi halkın hakları güvence altına alınacak, emekçilerin çıkarlarına karşı olan tüm ilişki ve bağımlılıklar kaldırılacaktır.

b) Egemen güçlere ait tüm işletmeler el konularak devletleştirilecek, çalışanlar tarafından yönetilecek, üretimi denetlenecektir.

c) Çalışma saati günde azami 8 saat olacak, işin elverişliliği

ve üretimin düşmemesi koşulu ile 6 saate indirilecektir.

d) İşçilerin ve köylülerin örgütlenme hakları korunacak, sendika ve köy kooperatiflerinde örgütlemeleri sağlanacak, işçi-köylü temsilcileri tarafından denetlenerek, güvence altına alınacaktır.

e) Toplu sözleşme ve grev hakkı önüne hiçbir engel konulmayacak, lokavt yasaklanacaktır.

f) Çocukların ve kadınların emeklerinin sömürülmesine izin verilmeyecektir. Çocuklar her yönden güvence altına alınarak, toplumumuzun geleceği açısından özel bir özenle yetiştirilecektir.

g) Tüm çalışanların sigorta ve emeklilik hakları korunacaktır. Yaşlı, sakat dul ve yetimlerin

bakımı devlet tarafından güvence altına alınacaktır.

25-KÖYLÜLERİN HAKLARININ GÜVENCE ALTINA ALINMASI.

a) Büyük toprak mülkiyeti kaldırılarak, tarım alanında tüm ilişkilerdeki bağımlılıklara son verilecektir. Bu amaçla Kürdistan köylüsüne toprak dağıtılacak, gerekli araç ve gereç sağlanacaktır.

b) Sömürgeciler ve işbirlikçilerinden el konularak almış topraklar devletleştirilecek, bu ralarda örnek çiftlikler kurulacak ve emekçi köylülerin denetimine verilecektir.

c) Kürdistan köylüsünün sömürgeci devletler ve işbirlikçilerine olan tüm borçları iptal edilecektir.

d) Kollektif üretim teşvik edilecek ve desteklenecektir.

e) Hayvan yetiştirilmesi ve üretimin verimliliğinin artırılması için gerekli tüm olanaklar hazırlanacaktır.

26-KONUT SORUNU.

a) Konut sorunu devlet tarafından çözümlenecektir.

b) Evsiz bir tek yurttaş kalmayacaktır.

c) Ev kiralari, gelirin %10'undan fazla olmayacaktır.

27-SAĞLIKLI BİR TOPLUM YARATMAK GÖREVİ.

a) Sağlık hizmetleri timi ile devletleştirilerek, sağlıklı bir toplumun yaratılması için gerekli bilimsel yöntemler geliştirilecek ve hastalıkların tedavi

sinde ilkel yöntemlerden çıkılacaktır.

b) Tüm Kürdistanlılar, eşit ve genel olarak sağlık hizmetlerinden yararlanacaklardır.

c) Hastahaneler, Sağlık Kolejleri ve benzeri kurumlar, çağın teknolojik yapısına uygun hale getirilecek, geliştirilecek ve donatılacaktır.

d) Çocukların sağlıklı büyümesi ve beslemeleri sağlanacak, bu nedenle kadınların doğum öncesi ve sonrası devlet güvencesi altına alınacak, ücretsiz kreşler ve bakımevleri oluşturulacaktır.

e) Savaşta çıkmış bir toplumun yaralarının sarılması, geleceğe yönelik sakatlık ve hastalıkların uzun vadede tedavilerinin yapılabilmesi için, toplum

içindeki psikolojik ortamın dağıtılması sağlanacak, bu nedenle;

aa) Doktor, hemşire, hasta bakıcı vb... gibi personel, yetenekli unsurlardan seçilecek, görevlerinin önemi dolayısıyla, eğitimleri ciddi biçimde yapılacaktır.

bb) Geniş ve olanaklı Rehabilitasyon Merkezleri açılacaktır.

cc) Savaşın yarattığı pedagojik etkilere ve bunun maddi belirtileri; kınamadan, horlamadan, küçümsemeden ortadan kaldırılmaya çalışılacak ve bunun yöntemleri ciddi olarak saptanacaktır.

dd) Toplumsal dejenerasyon, uyuşturucu kullanımı, fuhuş vb... tümüyle yasaklanacak, bunlarla mücadele her bakımdan temel görev olacaktır.

28-KADINLARIN GÜVENCE ALTINA ALINMALARI.

Ulusal Kurtuluş Savaşımıza aktif katılmaları, Kurtarılmış Bölgelerde üretime katkuları, çocukların yetiştirilmeleri ile mücadelemize devamlı taze kan ulaştıran kadınlarımızın, özgür ve sağlıklı bir toplum yaratılmasındaki görevlerinin bilincindedir.

Kürdistan Kurtuluş Partisi, daha önceki bölimlerde açıklanan siyasal ve ekonomik güvenceler yanında şu hedefleri de gerçekleştirecektir:

Toplumsal yapı gereği ya da emperyalist-sömürgecilerin taktikleri ile yaratılan cinsiyet farkına karşı amansız mücadele edilecektir.

a) Toplumsal yapı gereği ya da

emperyalist-sömürgecilerin taktikleri ile yaratılan cinsiyet farkına karşı amansız mücadele edilecektir.

b) Kadınlar üzerindeki her tiinden eşitsiz uygulamalara son verilecektir.

c) Çağdışı gelenek ve kurumlar kaldırılacak, kadınların çağdaş anlamda hayatın her alanında eşit ve genel olarak yerlerini almaları sağlanacaktır.

d) Kadınların parti ünitelerinde aktif olarak görev almaları ve ağırlıklı olarak temsil edilmeleri sağlanacaktır.

e) Kadınların kendilerini geliştirmeleri ve toplumımıza katkıları amacıyla, ulusal ve uluslararası düzeyde sosyal ve kültürel örgütlemeleri için gereken olanaklar yaratılacak, bu

amaçla partiye bağlı KADIN BİRLİKLERİ kurulacaktır.

f) Uluslararası düzeyde, özel olarak "kadın hakları" ve "kadın-erkek eşitliği" temlindeki örgütlemeler, kurulacak olan yeni toplumun önünde engel ve tahrip edici yanlış eğilimler olarak görülmektedir, bu nedenle;

aa) Bu yanlış eğilim ve örgütlemelere karşı mücadele edilecek.

bb) Eşitlik sorunu, Kürdistan'da topyekün eşitlik olarak ele alınarak, demokratik bir muhtevada genel olarak uygulanacak.

cc) Kapitalizmin yarattığı kadın sorunlarını, feodaliteden kalma ilişki ve bağımlılıklarla özdeş tutulmasına karşı her türlü eğitim, bilinçlendirme

çalışmaları yapılacak ve ideolojik mücadele verilecektir.

29-GENÇLİĞİN GÜVENCE ALTINA ALINMASI.

Savaştan çıkan ve yeniden kurulacak olan özgür Kürdistan toplumunun yaratılmasında, gençliğimizin çok önemli fonksiyonlara sahip geleceğimizin olduğunu kabul eden Kürdistan Kurtuluş Partisi, aşağıdaki güvenceleri öngörür;

a) Kürdistan gençliğinin eğitim, öğretim ve yetiştirilmesi için bütün olanaklar sağlanacaktır.

b) Kürdistan gençliğine yeteneklerine göre iş ve olanak sağlanacak, eğitim ve öğretimleri de yeteneklerine göre ayırddilerek yapılacaktır.

c)Savaştan sonra yetişen gençlik ile,savaş içinde yoğrulmuş gençliğimizin çelişki ve çatışmalarını doğal karşılayarak bunların ortadan kaldırılması için önemli yöntemler geliştirilerek,uygulanacaktır.

d)Gençliğin bütün kötü alışkanlıklardan ve emperyalist tasallutlardan korunmaları için her tedbir uygulanacaktır:

aa)Gençliğimizin,emperyalist ve sömürgeci eğitim ve taktikleri karşısında zayıf kaldıkları noktalarda sık sık uyarılmaları sağlanacak.

bb)Emperyalist ve sömürgecilerin psikolojik genel saldırı ve tecavüzleri ile,rehlam,afiş,mizik,giyim-kuşam vb... gibi konulardaki propagandalarına karşı gençliğimiz kapalı tutula-

cak,korunacak.

cc)Ciddi bir eğitimle özüne dönük biçimde çağdaştırılacak ve örgütlendirilecek.

dd)Gelenek ve görenekler,hicbir zaman genici olarak kabul edilmeyecek,demokratik yöntemler içinde geliştirilmeleri sağlanacaktır.

e)Orta ve yüksek öğretim kurumlarına girişler parasız olacak,planlı bir eğitim politikası yürütülecektir.

f)Meslek ve sanat dallarındaki eğitim ve öğretime ağırlık verilecektir.

30-BİLİMSEL FAALİYETLER.

a)Bilimsel hiçbir faaliyetin özüne engel konulmayacaktır.

b)Devlet bilimsel faaliyetler,

için her türlü olarak sunacak ve bu tür çalışmalarını destekleyecektir.

31-KÜLTÜREL DEĞERLERİN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ.

Kürdistan'ın tüm kültürel değerleri korunacak,tahrir olanlar onarılacaktır.Kürdistan Kurtuluş Partisi,kültürel değerlerimizin korunması için aşağıdaki uygulamaları öngörür;

a)Kürt dilinin önündeki tüm engeller kaldırılacak ve KİRTÇE Kürdistan'da RESMÎ DİL olacaktır

aa)Kürdistan'daki diğer dillerin,Kürtçe'nin yanında kullanılmaları ve kendilerini geliştirmeleri serbest bırakılacak.

bb)Kürtçe okuma-yazma zorunlu hale getirilecek,temel eğitim ücretsiz olacaktır.

b)Tahrip edilen kültürel ve folklorik ürünlerimizin geliştirilmeleri için tüm olanaklar sağlanacaktır.

c)Basım yayım olanakları artırılacak,her yayının serbestçe çıkarılması sağlanacak,Kürdistan Devrimi ve ulusumuzun çıkarları ile çatışan yayınlara izin verilmeyecektir.

d)Tüm artistik değerlerimiz geliştirilecektir.Bu amaçla;

aa)Tiyatro ve film çalışmaları hızlandırılacaktır.

bb)Devlet opera ve balesi kurulacaktır.

cc)Resim ve heykeltıraşlık sanatı geliştirilecek,her olanak sağlanacaktır.

e)Devlet Radyo ve Televizyonu kurulacak ve ciddi biçimde

örgütlenilecektir.Radyo ve televizyondan bütün dillerde ve ulusal niteliklerde müzik,tiyatro vb...çalışmaları yayınlanacaktır.

f)Kürdistan tarihi ve turistik güzellikleri ortaya çıkarılacak, en geniş düzeyde bir turizm potansiyeli oluşturulacaktır. Turizm konusunda,kitle eğitimine bütün araç ve gereçler kullanılarak başvurulacak ve özel bir önem verilecektir.Hizmet sektörüne gerekli unsurların yetiştirilmesi için,eğitim merkezleri açılacaktır.

g)Eski eserler ve tarihsel geçmişin,arkoolojik çalışmalar ve müzelerle yeniden organize edilmesi,korunması ve dünyanın tanınmasına açılması sağlanacaktır.

h)Tüm azınlık ve etnik grupların sanat ve kültürel çalışmalarını serbest bırakılacaktır.

i)Sanatsal ve kültürel çalışmalar üzerinde hiç bir sansür uygulanmayacaktır.

8. bölüm

32-KÜRDİSTAN'DAKİ MİRASIN KABBÜLİTİLMESİ VE PARTİNİN TARİHSEL SÜRECİ.

a)Kürdistan Kurtuluş Partisi,(ruzgari) Kürdistan'daki ulusal direnmeler ve siyasal hareketlerin,olumlu ya da olumsuz yanları ile bıraktıkları mirasın üzerinde,ona sahip çıkarak şekillenmiş ve gelişmiştir.

b)Kürdistan Kurtuluş Partisi'nin maddi temeli,uzun bir tarihi geçmişe dayanmaktadır.

c) Kürdistan Kurtuluş Partisi, Kürt ulusunun süreç içinde ortaya çıkardığı, 60'lı yılların sonlarında ilk oluşumunu DDKO'nda bulan ve sömürgecilerin zindanlarında çelikleşerek büyüyen bir mücadele geleneğinin RIZGARI Dergisi etrafında bütünleşmesi ile yükselmiştir.

aa) Rızgari Siyasi Hareketi, ideolojik inşa sürecinde, önüne Kürt Halkının Anti-Sömürgeci Ulusal Demokratik Mücadelesini koymuş, bu perspektifi ısrarla ve her saldırıya karşı savunmuş-tur.

bb) Bu perspektif ile;

1-ülkemizdeki sömürgeci ilişki ve bağımlılıklara son verecek

ve askeri işgali kaldıracak eylemin, program ve mücadele hedeflerini belirlemiş,

2-ulusumuzun özgürlüğü ve ülkemizin bağımsızlığına denk düşecek ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'ne tahabul eden ulusal kurtuluş ile,

3-kesintisiz olarak Kürdistan'ın toplumsal kurtuluşunu yaratacak program ve mücadele hedeflerinin somutlaşması ve bütünleşmesini netleştirmiştir.

4-ulusal ve toplumsal kurtuluş için gerekli kadroların oluşmasını sağlamıştır.

cc) Rızgari Siyasi Hareketi, dönem dönem içinden darbeler

yemiş ve sömürgeci burjuvazinin inşa eylemlerine hedef olmuştur.

dd) Rızgari Siyasi Hareketi, sömürgeci saldırı, provakasyon ve içinden geçilen likidasyonlar ile gelişmesinde önemli sarsıntılar geçirmiş, ancak her seferinde kendisini yenilemiş, süreci devam etmesini başarmıştır.

d) Kürdistan Kurtuluş Partisi, Rızgari Siyasi Hareketinin yarattığı ideolojik, siyasal ve teorik zeminde hedeflerini belirlemiş ve programını oluşturmuştur.

e) Kürdistan Kurtuluş Partisi, Rızgari Siyasi Hareketinin, dönem dönem sağlam kadrolarının

inanglı ve fedakar yapıları üzerinde, temelleri atılan ve o-luşan, ulusal ve sosyalist muh-tevalı bir kitle partisi olarak mücadelede yerini almış ve sü-reci devam ettirmektedir.

33-PROGRAMIN DEĞİŞTİRİLMESİ VE GELİŞTİRİLMESİ

Kürdistan Kurtuluş Partisi,

mücadele sürecinde, programına her somut olgu ve durum karşı-sında ek maddeler koyar, gerekli açıklamalar yapar.

34-PROGRAMIN KABULÜ VE YAVIN-LANMASI.

Kürdistan Kurtuluş Partisi, 10 Mart 1988 tarihinde Taslak Metin olarak tartışmaya açılmış, öneri ve değişikliklerle, Geniş-letilmiş Merkez Komitesi'nde 10

Eylül 1988 tarihinde son halini almış olan siyasi programın, gerekli görülen dünya dillerinde yayınlanmasını öngörür.

Kasım 1988

Kürdistan Kurtuluş Partisi

(ızzgari)

— * —

WESANE QEDROYE, BE DRAF TE BELAVKÎRÎN / KADRO YAYINI, PARASIZ DAĞITILIR

